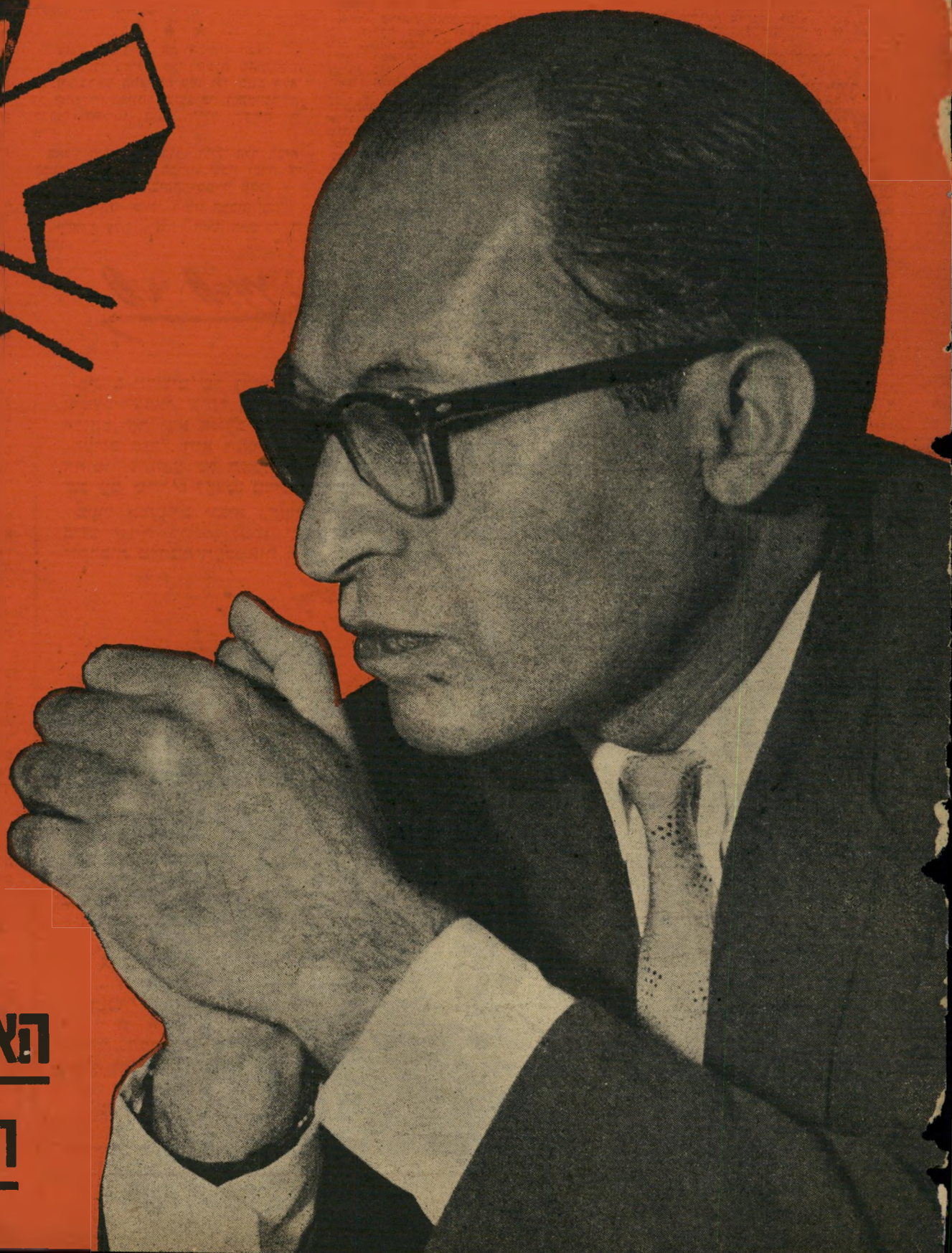

העולם הזה

כנס דור המרד - עשור למלחמת המחתרת

מנחם בגין

מיסכם את

דדכו של

הארגון הצבאי

הלאומי בא"י

העולם הזה

העורך הראשי:
אורי אבנרי
ראש המערכת:
שלום כהן
עורך משנה:
רוב איתן

עורך כיתוב:
סילבי קשת
כתב בכיר:
אלי תבור
עורך תבנית:
אהרון צור
צלם המערכת:
אריה קרו

חברי המערכת:

מנשה כרדיון, שיוע נלוח, לילי גלילי, רורי הורוביץ, רותי ורד, אבהה חרסון, עטאלה מנצור, אלכס מסיס, אביבה סגל, נמיר קינן, שלמה קריי

העתון הנקרא ביותר במדינה

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טלפון 26785, ת.ד. 136. מען למברקים: "עולמפרט". המוציא לאור: העולם הזה בע"מ. דפוס משה שהם בע"מ, ת"א, טל. 62239. ההפצה: זוד טופל ובניו, תל-אביב. העמרכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

מכתבים

רעות. כי לפצעת המרגמה יש, בידוע, מסלול תעופה נכון. יהושע שגיא, תל-אביב

אבל גם זווית-ירידה נלווה. מה תן כל מרגמות הרפובליקה הערבית המאוחדת ל- עומת התחזים הכבדים של משרד-ההגנה?

מי אמר שהוא שחור

בכתבתכם על ינאל מוסיונוב (העולם הזה 1068) שכתבתם את הסיפור החשוב ביותר באחד הימים, באמצע ימי הקרבות, חזרתי מן המסע הקרוב שלנו למחנה הנדוד. יהר עם כמה מהחברי כדי להתקלח. כרגיל, פגשתי את קצין-התברות ינאל מוסיונוב. התקלחנו במחנה בעורה, יחד עם בנות הנדוד. התקלחנו יחד, כאשר לפתע שמעתי צפירת האזעמה. ינאל, שהיה ערום, קפץ בבחילה מתחת למקלחת. הטף נמכת, טפף בה את אחד מחלקי גופו. חשב כובע-פלדה ורץ כמטורף אל המקלח. לתדהמתו הרבה של הבנות ש- הניעו לים כעבור כמה דקות. כשהתלוצצו הבנות על ערוותו, והזכירו לו את שמו הישן הנדוד שלחמו באותו רגע בקרבות נואשים בחזית נגד הסכר והים ינאל בכל הציניות: "אתו לא מבינות! כשאחד מהם ייהרג, או ימות ח"ו, אבל כשאני איהרג, ימות כופר בישראל!"

י.ד., תל-אביב

אני בטוחה שיינאל נאה בכתבת שכתבתם עליו. אם זה כל מה שאתם יודעים עליו, הרי זה רק אפס קצה מעלליו בשלימותם. חבל רק שהיתה צריכה לבוא נערה מחוץ לארץ ולנמול ליינאל את מה שרצו לעשות לו אחרות.

יהודית קרמיה, ירושלים

יינאל הוא טיפוס ידוע ואינו יחיד דברו. רן הוא אינו מהוה סמל למשהו בארץ, אלא זה טיפוס שהיה ויהיה בכל הדורות ובכל מקום בעולם. ולכתוב עליו את כל מה שכתבתם אתם — נורה מזה ריח כל נעים בעד זה עשיתם משהו שנוהרתם ממנו כל היום — הבאתם ליינאל פירסומת עצומה בקשר לסיפור "סידר את ג'ורג' שפטר" אינני מאשימה אותו כל כך. נזירי אינה תינוקת. היא בחורה שכיילה ואני מתארת לעצמי שעד ניל ג' לא ידעה וצופתה שיינאל יבוא וינאלה. אני קובעת זאת מסיון אישני שלי. בניל ג' היה לי הכבוד להתקסע עליו זמן רב כדי לסיפור על טיבו ואיני מאשימה שניזירי לא ידעה זאת. מפעמים מובנים אכבר להשאיר אלמונית.

אלמונית, תל-אביב

לחמא ענייני

אני רוצה לשלוח עשר לירות עבור משי- פחת צחלה מקרית אונו, אודותיה כתבתם (העולם הזה 1070). הייתי שולח את הכסף ישיר, אבל אינני יודע מתי יגיע לקרית אוני מעבר לרתי החשד של חן החירות. אינני מתיימר לחשוב שעל-ידי הסכום הפעוט אביא נאולה לאם, לככה בו 14 ליתר לרתי. אפילו לי עצמי לא אביא נאולה. אני יודע שגם לא אביא לזרוע קצת אמונה באדם ר' תקוות, וככה זאת אני מקווה שזה יעזור.

צדוק זילבר, תל-אביב

הא לחמא ענייני של הקורא זילבר הועבר לתעודתו, לפני בוא הפסח.

מחור העשור

ראיתי השבוע בית ברחוב דיונוב בתל-אביב ששטחם לכבוד שנת העשור. הבית היה נורא יפה ותניני, אולם חשבון קטן הראה לי שטישט בית כזה יעלה לפחות 100,000. אינני סבור שאם המדינה תתחשב ב- שנת העשור, היא תנביר בזה את שמת תושביה... במקום כל המיליונים המבזבזים להניגות וקישוטים, מוטב היה להוריד את שיעורי מס ההכנסה של האזרחים בשנת העשור. אני בטוח שהשטחה החסומית היתה הרבה יותר נכונה.

שמעון שחר, תל-אביב

כפי שידוע תקיימו בכפריה תנינות העיר שור ליום "ההודו העירי" רציתי שתביאו לי יריעת הצבוע את העול שנגרם בחנינות אלה לאותם הורים שילדים, שאיברו את יקיריהם בשיחוריה של סבריה, אלה אשר אירגנו את הברוד כחן זה שחכו את אלה שנפלו. לא היה אפילו אחד שיוכר שיש לעלות לקברם, פרט למשפחותיהם. אתמול ראיתי מחזה מדהים תושבי סבריה, אלה הותיקים שנוכחו בשחרור העיר, נסעו להשתתף במסיבת התג' שנערכה בנו המרחצאות המפואר של המייסדיה. הם עברו את בית העלמין ואיש אפילו לא הביט לעבר המקום הקודר, שם שכבים אלה שהודות להם אנו יכולים לחגוג היום.

שושנה מורח, סבריה

מה חושב הייל?

פונה אני אליכם, כי ידוע לי שענתונכם הוא עתון נפוץ ונקרא על-ידי אנשים רבים מכל שכבות העם. רבות היסטוריה אם לכתוב לא לא לכתוב, אולם כיום המצב הוא כה גרוע עד שאי-אפשר לעבור עליו לסדר היום. כוננתי לבעיה הכאובה של הסמך פיסטים בדרכים. אורחי מדינתנו, עם כל הכבוד שאני רוחש להם, הינם כפויי טובה. חארו נא לעצמכם חיל המסבל הופיפה פצה, לאחר תקופת אימונים מפרכת, והוא צריך לבלות את מחציתה על אם הדרך, בכוחו לנהל הישראלי שיואל לאספו במ' נתינתו. מה חושב הייל כוה? הוא חושב "למה אני משרת בעבא? למה אני מסכן את חיי אם האורח שאת חיינו אני מבטיח בנבול? אינו מבין אותי?" בעיה זו צפה כל יום מחדש ומיכרחים למצוא לה פתרון. מדוע מגיע לנו יחס כה רוחח?

רבי"ש מונה רינה, צה"ל

בשם כל חיילי היחידה

יורש העצר

אין ספק שאיחודו של מלכות הימין (העולם הזה 1048) יפיל את מפא"י ממרומי הפיסנה. הבעיה הממשית היא איך לאחד את האידאולוגיה, ששתי מפלגות אלה טיפחו לעצמן במשך שנים אם מפלגה זו או אחרת תוותר על אחד מעקרונותיה המרכזיים על מנת להקים כח שיהיה אלטרנטיבה לשלטון הקיים, הרי דרך זו פסולה מראשיתה. מוטב יהיה לאחד את הרעיונות ולהגיע לירי פשרה. יעמוד בראשות הליכוד הלאומי נולד כבר או בניו, העיקר שלמישטר הקיים יבוא ככר סוף.

שאלו הללי, ירושלים

אתם נלהבים מד"ר גולדמן (העולם הזה 1048) שנידמה לכם שדעיתיו תואמות את דעותיכם. גם לכם וגם לו קל לבנות מנדלים באויר, כשאין עליכם לבצע דבר אלא רק לתת עצות. אינני סבור שגולדמן, אדם שאינו מעורה בחיי הארץ וחיי אזרחיה, יצליח אם יטול את רשם השלטון לידי.

חיים קידר, תל-אביב

גולדמן הוא האיש. אם תקום מפלגה או רחית מאוחדת בישראל, יקפצו רבים לתמוך בה אם יעמוד בראשה נחם בניו. אם יהיה נחם גולדמן האיש מספר 1 של איחוד אזרחי, אין ספק שמפלגה כזאת תאכופ הרבה יותר קולות.

ב. מילר, תל-אביב

האמון אינו בגיל

אחרי קריאת מאמרם על המאבק הפנימי בין גולדה מאיר וקבוצת החצר, (העולם הזה 1067) אפשר לחשוב באילו הרהר רגלי ותיקי מפא"י. דור העליה השנייה, על-ידי צעירי בניו, היה בו מעין אסון. החילוק! האסון היחיד אשר בתחלפת משמרת זו הוא בכך, כי צעירים אלה טרם הראו כל יכולת להשתחרר מן הבין העמוק והכביד של אירי אולוגיה מאובנת ומנוגת, בה דגלו קוד-מיהם, להשתחרר מכל צפורי הנפש היקרים למיניהם, בכל אופן, מן פוליטי מוטעה עדיף על חוסר כלשהו. כמו שהקין האיום טוב מן האיום ללא קץ.

יורם דלמר, תל-אביב

לוח ארטילריה

לביילבי למשרד-ההגנה, הרוש להחליף את השם ק"מ ב"שם ק"מ" (העולם הזה 1070), כדי שלא לתת לעבר אל-אנצ'ר כבוד רב מדי. חבל רק שבמשרד-ההגנה לא יושב איש שי יגיד פעם בחייהם-תחנם. אחרת היו הי אנשים שם יודעים שעלם הוא כבר מונח צבאי עברי: ראשייה-תבות של "קצין-עמדת" מרגמות! אני חושב שלא כדאי לתת לע"ר ביום את השם הזה, שיש בו כדי להשיר לנו

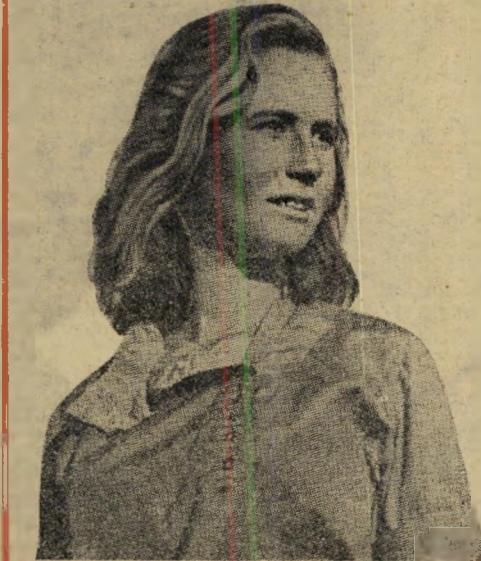
בימים הקשים של המאבק לעצמאות ישראל, בלילות העיצור והמצביה-צבאי שיקף "העולם הזה" כמילה וכתמונה את הישוב הלוחם. עת יצא הנוער העברי בהמוניו לשדה-הקרב, ליווה אותו "העולם הזה". הוא הנציח את הרגעים הנואשים של הקרב, את ההומור השופע של הנוקד שהפליא את העולם, את רגעי ההוד שד עם שהקים לעצמו מדינה חדשה.

כעוד שבועיים יוציא "העולם הזה" את הגליון הגדול ביותר ב-21 שנות קיומו, לציון יום-השנה העשירי להקמת המדינה ולקרבות מלחמת-העצמאות.

גליון העשור

של

העולם הזה

- מעטפה זכעונית ★ ★ ★
- חיות לוחמים ★ ★ ★
- תצלומים היסטוריים ★ ★ ★
- מאחורי הקלעים של ראשית המדינה ★ ★ ★
- ציון לנופלים ★ ★ ★
- הומור השוחות ★ ★ ★
- מבחר הספרות של הדרד הצעיר בתש"ה ★ ★ ★
- חיות ועורף ★ ★ ★
- קאריקטורות לעשור

אחד הסיפורים המשעשעים ביותר ש- שמעתי אי-פעם הוגנב אלי לפני כמה שבו- עות. הוא נגע בעסקן חשוב, ששימש נושא לכתבה גדולה בעולם הזה. הכתבה גילתה כמה וכמה פרטים בלתי-נעימים על שיטות פעולתו. למחרת הופעת הגליון, הופיע פקיד בכיר מחוגי ביגיי במשרדו של אותו עסקן. "נד- דעוועני לקרוא את הכתבה הזאת", קרא בהתרגשות. "עליך להגיש תיכף ומיד תבי- עה על הוצאת דיבה!" "אני?" תמה העסקן. "למה אני? למה לא אתה, למשל?" הוזכר ובעיניו לאותו פקיד שגם הוא שימש, לא מכבר, נושא לאהשמות מחשיות שבעוון המסויים. "לא, תבין", השיב הפקיד, בקול הרבה יותר נמוך. "מסיבות שונות, אני לא יכול. אולם הזקן סבור שאתה חייב לעשות את זה!"

העסקן הודה באדיבות על העצה. הוא לא הגיש את התביעה.

בשמונה שנות קיומה של המערכת ה- נוכחתי, לא הפסדנו אף תביעה אחת על הוצאת דיבה. איני יודע אם יש עתונים רבים היכולים להתפאר בכך. אך כשמדובר בעתון בעל אויבים כה חשובים כמו העולם הזה, הרגיל לקרוא לילד בשמו והמגלה בפה מלא את אשר הוא יודע, זהו הישג ניכר מאד.

האשם אינו בחוק, החוק הישראלי הקיים לגבי הוצאת דיבה הוא יעיל מאד. הוא מאפשר תביעה פלילית ואזרחית. יש בו רק עוקץ אחד: כדאי לך להגיש תביעה על הוצאת דיבה רק כאשר ידך נקויה. אם מצפונך טהור, אין לך מה להסס. כדאי לתבוע. התביעה הפלילית שהוגשה על- ידנו נגד שבעוון מפא"י, בקשר עם חטיפת אלי תבור, תוכיח.

לעומת זאת, העולם לא כדאי להגיש תביעה כאשר המצפון אינו טהור, והימים אינם נקוים. כי במהלך המשפט מוכרחה האמת להתגלות. לא תמיד תשתקף דקא בפסק-הדין הסופי — כי לפעמים אשך למונע בטכסיסים משפטיים בעד הכללת חלק מן העדויות שהושמעו בחומר הראיות. אך לם הקהל ישמע וישפוט — והרי זו ה- מטרה האמיתית של תביעת דיבה.

לאחרונה הצלחתי מישהו לארגן כמה מש- פטידיבה נגד העולם הזה. מכיון שכמה מן העתונים (ובעיקר הארץ) נוהגים לפרסם רק ידיעות הנראות להם כמויקות העולם הזה, ולהעלים למחרת היום את הממשך הנראה כמועיל לנו, יתכן שקשה לך לקבל מושג ברור על הנעשה. מדיניות העולם הזה לגבי משפטי דיבה היא פשוטה. כשמביא לנו איש עובדות חדשות ומשכנע אותנו שטעינו בכתבה כל שהיא — אנו מתקנים את הדברים ברצון, ללא צורך באיומים או תביעות. איננו סבורים כי בוששה היא לעתון להודות בני טעותו. להיפך, הדבר רק מוסיף לו כבוד. חבל שזהו נוהג נדיר מאד בעתונות היש- ראלית.

אם, לעומת זאת, אנו משוכנעים כי צדקו דבריני, לא יועילו שום איומים. אנו מו- כנים ללכת אל כס המשפט, מתוך אמונה שלמה כי במהלך המשפט תתגלה לא רק צדקת דבריני, אלא גם התברר לציבור עד

דור המהרד

אור ליום ה-15 במאי, 1948, הונף הדגל הכחול-לבן בחלק מארץ-ישראל. הפך לדגלה של מדינת-ישראל.

הדבר לא היה קורה אלמלא הרד יום לפני כן, אור ליום ה-14 במאי, הדגל הבריטי.
זוהי עובדה היסטורית פשוטה. כל כך פשוטה שרבים נוטים לשכוח אותה. מי שמקשיב לדבריהם של מנהלי המדינה כיום, יכול לקבל את הרושם כי הורדת הדגל הבריטי היתה ענין של מה בכך, דבר שבא פחות או יותר מאליו. באתר היזכורים של איש-האצ"ל אריה בן-אליעזר את המנהיג המפא"יי פנחס לבון מדוע, אם כן, עזבו האנגלים? השיב לבון: "הם פשוט השתגעו". ההיסטוריון לא יסתפק בתשובה הזאת. הוא ירצה לדעת מה המריץ את ראשי האימפריה הבריטית, שאו היתה עדיין מעצמה גדולה, לנטוש את ארץ-ישראל המערבית, טבור מערך-ההגנה הבריטי בתעלת-סואץ, ב-קפריסין ובעבר-היבדן.

עדי-הראיה של המאבק האנטי-בריטי מ-החיים כיום מעיד בבישראל, מיליון צולים חדשים, שבאו אחרי קום המדינה, אינם יודים עים מה אירע או בארץ. גם בני-הארץ עצמם, במידה שטרם הגיעו כיום לגיל 26, אינם יכולים לזכור את חוויות הימים ההם.

עלול להיווצר חלל ריק בתודעה הלאומית, אשר יתרחב ככל שירד חקו הימים, וככל שהתעמולה הי-רשמית תטפה את אבדרי-הזכרון. לכן חשוב לקבוע את העובדות.

★ ★ ★

רבריטים עזבו את הארץ בגלל סיבות רבות. כל אדם יכול להעריך את חשיבו-תן היחסית כאחת-נפשו. אך התמונה הכללית ברורה למדי.

הסיבה הראשונה היתה בריטית פנימית. באנגליה קמה באותם הימים אסכולה איס-טראטגית, בהנהגת הפרשן לידל הארט, ש-סברה כי שוב אין טעם להגן על "המזרח התיכון" במלחמת-העולם הבאה. הקליעה הי-מונחה, המפציץ הסילוני ושאר כלי-ההגשק הי-חדשים הפכו את תעלת-סואץ לפגיעה מדי-הפרשנים הגדולים טענו, איפוא, שיש לי-העתיק את קו-ההגנה של האימפריה מצפון-המרחב לדרום סודאן ולקניה.

השקפה זו לא נשארה שלטת זמן רב. המלחמה הקרה החריפה. הנטש המרחבי נעשה חשוב ביותר. האמריקאים חדרו לאזור ב-החלטה למנוע חזירה סובייטית אליו.

בתקופה הקצרה של שליטת השקפת-העזיבה הפתלקו האנגלים.

הסיבה השנייה היתה נעוצה במוטציונל-ההתנגדות של הישוב העברי, שהפך מזמן מדינה-בתוך-מדינה, בעל מרות פנימית זוהק. האנגלים הבינו שהנסיון לדכא את שאיפת-העצמאות של אוכלוסייה תרבותית מאורגנת כזאת יעלה ביוקר רב. הם לא היו מוכנים לשלם את המחיה.

הסיבה השלישית התגלמה בטרגדיה הי-דית של תקופת היטלר. מצפון העולם לא הרגיש בנוח, ומיטב הכוחות בעולם יצרו אקלים אוהד לציונות.

אולם שלוש הסיבות גם יחד לא היו אלא רקע אובייקטיבי. לא יכול להיות שמץ של ספק כי מה שהפך אותן לעובדות היסטוריות פעילות היה המאבק של שני ארגוני-המחתרת, הפורשים — אצ"ל ולח"י.

שעתי-הכושר ההיסטורית הגדיר לה, בה התאימו כל הגורמים השונים המסובכים, היתה כוח והולכת — אלמלא היה קיום חברי האנשים הקטן שהתארגן בעוד מר ער, ושהיה מוכן פסיכולוגית ליהי-סך לפתיל הרועם של ההתפוצצות.

זה יהיה מסקידין ההיסטוריה, כאשר יחדלו רגשות אישיים ואינטרסים מפתגמים לערסל את העובדות הפשוטות.

★ ★ ★

פחות ברורה היתה התשובה לשאלה אחת: מה הם היו, בעצם, ארגוני-המחתרת אלה? אילו כוחות חברתיים ולאוומיים

התגלמו בהם? מה מקומם הנכון במפה הגדולה של ההתפתחות הלאומית? אין תשובה קלה לכך. כמו התהליך ההיס-טורי של מלחמת-השיחרור עצמה, היתה גם המחלת מצבר להרבה גורמים אנושיים ו-רעיוניים שונים. אפשר להעיו להגדיר את עיקר הדברים כך:

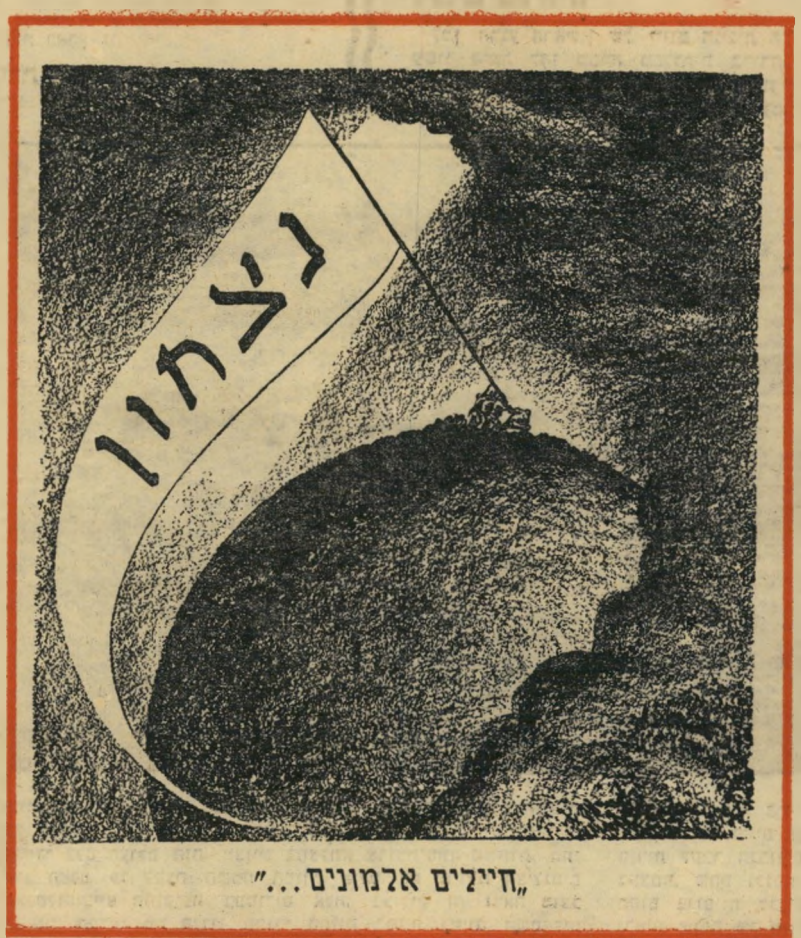
המחתרת היתה סינמזה של שתי תנועות היסטוריות שונות. האחת היתה השלוחה הקיצונית ביותר של התנועה הציונית העולמית. הי-שנייה היתה תנועת-השיחרור של האומה העברית החדשה, שהחלה זה עתה מתגבשת בארץ-ישראל.

השלוחה הציונית סיקפה את האידיאולוגיה הרשמית של המחתרת, והיא הולידה את

אנגלים בארץ היתה מוחשית לגביו מאד. נוער זה החל דומה לבני הדור הצעיר באומות חדשות אחרות, שקמו בהיסטוריה נגד ממשלות קולוניאליות ישנות ומגבילות. הוא לא מצא את השראתו בחזון הי-משיחי, אלא במלחמת-השיחרור של האמריקאים, של האירים ושל האיטלקים.

השקפת עולמו הצטמצמה בכמה פסוקים פשוטים: הארץ היא ארצנו. האנגלים הם זרים. צריכים לסלק אותם.

נוער זה סיפק למחתרת את עיקר הלו-חמים, את מתכנני המיבצעים ואת הפיקוד הנמוך. הוא גם סיפק לה את הדינאמיות הגמישה. אולם הוא לא גיבש שום אידיאו-לוגיה רשמית.

"חיים אמונים..."

לוגיה משלו. הוא היה מוכן בהחלט לצעוד תחת הדגלים המקובלים והמסורתיים.

★ ★ ★

שתי השלוחות דרו במחתרת בכפיסה אחת. מעולם לא התנגשו. כאשר מסרות המחתרת השתנו במרוצת השנים באופן קי-צוני, באו שתייהן על סיפוקן.

תחילה לא היתה המחתרת אלא "הגנה ימנית" או "אורחית", ארגון-שמירה ענין להסתדרות, אשר שלטה בהגנה "השמאלית". אולם מלבד הבודלים מפלגתיים אלה, לא היה ניגוד אמיתי בהצבת המטרות של שתי הי-מחתרות. במידה שהיה ניגוד, הוא היה יותר ענין של טמפרמנט ומתח. הניכיו של זיבוי-טינסקי, שהשתייכו להגנה הימנית, העריצו יותר מחבריהם את הצבאיות בתור שכזו, וגם נטו לפעולות חמורות יותר, כמו תקיעת שופר ליד הכותל המערבי.

המיפנה הגדול הראשון בא זמן מה אחרי סרוץ מארצות 1936. זיבוינסקי, שהסכים תחילה להבלגה, קרא כעבור זמן-מה לשבי-רתה. בעוד שרוב אנשי ההגנה הימנית הת-אחדו עם השמאל, החלו חניכי זיבוינסקי והלכיים בדרך הפרושה. זאת היתה לידתו האמיתית של הארגון הצבאי הלאומי, אף כי השם עצמו כבר היה בשימוש לפני כן. אולם גם או היה האצ"ל רחוק ממלחמת-

שיחרור. הקו הרשמי, שנוסח על-ידי זיבוי-טינסקי, היה מבוסס על האמונה כי האנגלים הם אומה ידידותית, ורק השלטון הקולוניאלי רצה ללחץ על האנגלים באמצעים צבאיים כדי לשנות את מדיניותם. הוא עדיין לא רצה לגרשם. כמו כל שאר הציונים, לא האמין כי הישוב העברי מסוגל להתקיים לבדו, ללא שלטון זר אוהד.

הנוער המקומי לא הגיע גם הוא או לתחושת-הכוח הדרושה למלחמת-שיחרור אי-מיתית. הוא חש בעלבון ההבלגה, שהפכה את בני הישוב לאסירים בביתם. הוא רצה להתנגד באופן פעיל, כדי להוכיח שהוא בעל ביתו ואדון לגורלו. סיסמתו של זיבוי-טינסקי הלהיבה אותו.

כך הודו שתי השלוחות בהחלט בשבירת ההבלגה, בהריגת המוני ערבים בשוקי הארץ ובפעולות-מחאה ראשונות נגד השלטון, כמו פיצוץ תאי הטלפונים בערים. שלמה בן-יוסף, ראשון עולי הגרדום, היה סמל התקופה.

שתי השלוחות לא הבינו כי מאר רעות 1936 הם התחלת תנועת-שיחרור ערבית אמיתית, שהיה צורך לתפוס את מהותה ולקחתה כחשבון לפני הפיכתה לתנועה היסטורית עולמית.

המפנה הבא בא ב-1940. אברהם שטרן רב עם זיבוינסקי והיה הראשון שהצביע תפיסה גדולה וחדשה: מלחמה בבריטניה הגדולה כו-לה וגירוש השלטון האימפריאליסטי מן הי-ארץ. הוא פילג את אצ"ל ויסד את לח"י, אבל הוא הטביע את חותמו על כל אשר קרה מאו בארץ.

התפיסה החדשה התאימה לשתי השלוחות של המחתרת. השלוחה הציונית הקיצונית, שראתה את שואת היהודים באירופה, הבינה כי אי-אפשר לקלום את המוני הי-יהודים כל עוד הבריטים בארץ. ואילו בני-הארץ הרגישו כי כוחה של האומה הספיק עתה לגירוש בעלי-הבית הזר. מלחמת-השיחרור החלה.

★ ★ ★

גם בשלב זה שררה הארמוניה מלאה בין שתי השלוחות, ששתייהן היו קיימות בכל אחת משתי המחתרות הפורשות. כי בסני אצ"ל ולח"י עמדה עתה מטרה יחידה אחת: גירוש השלטון הבריטי.

הם לא הגדירו לעצמם שום מט-רות לגבי מהות המדינה שצריכה לקום אחרי צאת הבריטים, או לי-גבי דמות המשטר שצריך לשלוט בה, הם לא היו תנועה מהפכנית, בעלת אידיאולוגיה מהפכנית. הם היו תנועת-מרד נגד שלטון זר.

זה היה כוחם של אצ"ל ולח"י, הדבר שאיפשר להם לרכז את כל המאמצים לקי-ראת מטרה יחידה, להימנע ממלחמת-אחים בשעת המאבק — וגם למחרתו.

ונו היתה גם חולשתם. למרות המאבק התפרקו באופן טבעי, כי שוב לא היה להם מה לעשות. שום מטרה מגובשת נוספת לא איחדה אותם לקראת מאבק חדש. לח"י התפרק לרסיסים, שאחדים מהם הי-גיעו עד למס"ם ולמק"ה, ואחרים לימין הקיצוני של שייב. אצ"ל נשמר מגורל דומה רק הודות לאישיותו של מנחם בגין, שהוסיף לרכז סביבו רבים מפיקודיו.

מי שמעוניין בתיאוריות היסטוריות, יכול לצייר לעצמו תמונה דמיונית: מה היה קורה אילו נמשך המאבק בבריטים עוד כמה שנים? מה היה קורה אילו התגבשו שתי המחתרות, או אחת מהן, עד כדי הפיכתה לתנועה מהפכנית, בעלת אידיאולוגיה מגובשת ו-ר תביעה לשלטון הפנימי? האם היה הדבר משנה את דמותה של מדינת-ישראל כיום כלפי פנים וכלפי חוץ?

דור המרד לא הגיע לכך. אולי היה זה טוב — ואולי לא. גם כך וגם כך מגיעה לו תורת האומה, ומקר מת שמור בחיסטוריה האנושית.

(כל הזכויות שמורות)

• **ברגע שמוסדות חרות והצ"כ יאשרו את הסכם האיחוד שנפרט בין מנהיגיהם, תישמע בשתי המפלגות קריאה לאיחוד גדול יותר של חרות, הצ"כ והפרוגרסיבים בהנהגת ד"ר גולדמן.** מצדדי האיחוד הגדול יטענו כי הדבר דרוש כדי למשוך למפלגה מספר גדול של חוגים ואישים שהתרחקו מן החיים המפלגתיים אך יראו טעם בכניסה למפלגה גדולה שיהיה בה מקום לגוונים רבים.

• **טענה שניה: מפלגה כזאת תזכה בכחירות הכאות לפחות ביצ"צ מקומות בכנסת, דבר שיהרוס את כושר התימרון של ביג"י בכנסת. ימנע את גיבוש שלטון היחיד שלו. השם המוצע למפלגה: "תנועת העם".**

• **צפויות התפרעויות בתימן, בגלל הצטרפות מדינה זו לרפובליקה הערבית המאוחדת.** קבוצה של צעירים מתקדמים יותר אינם מרוצים מצעדו של ירוש העצר סייף אל-אסלאם אל-באדר, וכנראה יצליחו לרכז כוח ניכר בצבא ובחצר המלך, בניסיון להכשיל את הניסיון. קיימים סיכויים כי האימאם עצמו יתמוך בהם.

• **אם לא ישתרר שקט בגבול הצפוני, עשויה לבוא הצעה להציב כוח של האו"ם בגבול הישראלי-סורי.** הרקע להצעה אפשרית זו: הגנתו החיובר בדרום, שמנע התלקחות מאז פינוי סיני.

• **ירדן תדרוש בדיקה בינלאומית של השטח המפורז, הנמצא בידי ישראל, באזור ירושלים.** במיוחד יבקשו הירדנים מהאוי"ם לקבץ אם אמנם הקימה ישראל ביצורים באזור הר הצופים וחר העצה הרעה, שליד ארמון הנציב.

• **יתמנה שגריר ישראלי נפרד לליבריה.** עד כה שימש בתפקיד זה שגריר ישראל בגאנה, אהוד אבראל. המועמד לתפקיד החדש: איש סולל בונה, חברה המוציאה לפועל עבודות גדולות בארץ זו.

• **משלחת רבנים מטעם אגודת ישראל תבקר במוסקבה.** בראש המשלחת יעמוד הרב הראשי של בריטניה ד"ר ישראל ברודי, וכן מזכירה המדיני של האגודה, הארי גודמן. קרוב לוודאי שלא יהיו במשלחת זו נציגים מישראל.

• **תקופת מאסרו של ראש נטורי קרתא, עמרם בלוי, תי קוצר.** פסקידין המאסר של ארבעה חודשים עשה רושם קשה בין יהדות התפוצות, וקיים לחץ לבטלו או לצמצמו. במקרה זה, תעמיד המשטרה תנאי: כי הרב בלוי וחלק מחסידיו יעברו לגור עד תום שנת העשור בצפת, טבריה או באר"ש.

• **צפוי מאבק בין חיים לבנון לבין ישראל רוקח, על ראשות עיריית תל-אביב.** ראש העיר הקודם רוצה לחזור לכהונתו, אך צפויה לו מערכה קשה בתוך מפלגתו, כדי להתגבר על התנגדותם של חלק מהצ"כ.

• **מתנחל משה ומתן פורי בין מפלגות הקואליציה, בדבר הרכב המערכת של שבועון הירדן.** לאחר שהשותפים בממשלה נוכחו לדעת כי אין ביג"י מתכוון לסגת מירישתו, יחליטו כנראה לפחות להשתתף בחלוקת השלל.

• **כבר בימים הקרובים יתקיימו שיחות ראשונות בין הר פיעות הדתיות השונות, לקראת הקמת חזית דתית מאוחדת.** הסיכויים להקמת חזית כזו — טובים.

• **עלויות להיות הפרעות באספקת המלט.** הסיבה: האוצר מבקש לגבות ממפעלי המלט את הבלו (כ-25 מיליון ל"י לשנה) במזומנים, בעוד המפעלים מספקים את המלט ללקוחות באשראי. אחד הצרכנים הגדולים, המקבלים מלט באשראי, היא הממשלה עצמה.

• **חברות הביטוח הבריטיות ינשרו בהדרגה מהארץ,** כתוצאה מלחץ הארצות הערביות.

• **מסי העובדן עולמים לעלות,** אם יצליח וממשלה להצמיד שערי-מס חדשים להצעת החוק החדשה שתשנה את סדרי חירוש.

• **תוקם מועצה מייצגת לענייני התעשייה,** שתספג בענייני האשראי והתיסלים בתעשייה. יהיה זה פיצוי לתשלומי החובה שהוטלו לאחרונה על התעשיינים.

• **האשראי בארץ יגבר,** אחרי שהאוצר קיבל על עצמו לערוב להלוואות בנקאיות למפעלי תעשייה. ערבויות אלה יגיעו עד ל-10% מהתקציב הרגיל של המדינה.

• **צפוי שפל בענף הבנייה הפרטית.** הגורמים: ירידת כוח הקניה, יציבות מחירי המגורים, תחרות סולל בונה בבניה הפרטית אחרי הפחתת החזמנות הממשלתיות.

• **נציגי שכ"ח סניפים של אגודת הספורט מכבי מקיימים דיונים סודיים, לקראת הועידה הארצית של אגודתם, שתתקיים ב-17 באפריל.** מטרת השיחות: לחלף את יושבי-ראש הנחלת מכבי ומזכירתה, אשר לדעת נציגי הסניפים אינם עושים מספיק לפיתוח האגודה, ביחוד סול התחדדות סניפי השועל.

הכביש לדמשק

עולה מגשר בנות יעקב, דרך שרשרת הרים ובית המכס הישן, ועובר את השטח המצולם בתמונה זו. הכביש סלול מעל לדופן האבנים, הנראה בפניה הימנית למטה, ממשיך שמאלה עד קצה

במדינה

את חששות הרוסים, ואף דוכב את הבריטים לקראת עמדה זו. במשך כל התהליך ניצל בצורה מפוכחת את פעולות המחתרת בארץ, רמז שתעצמנה אם לא תוקם המדינה מיד. גורמים רבים הקימו את המדינה הנחל הסוחר מצא לו אפיקים רבים, היה זה מצער כי תתום עשר שנים להקמת המדינה היה צורך להוכיח זאת כחידוש סנסציוני.

העם

רבים בדורם

למן הרגע הראשון של ייזום תגינות ה' עשור היתה להן מטרה מפלגתית ברורה. מלאכת האירגון לא הוטלה על גוף ציבורי על-מפלגתי, אלא על ועדה של אנשים-מטעם.

השימוש. מימין, בין שתי הכיפות, ישנה סככת פה ארעית, הבנויה מקירות של פחים מלאי חול. שם מתקיימת באופן קבוע תצפית סורית לעבר הגבול הישראלי. החיילים במוצב זה הם כה בטוחים בעצמם, שהם נכנסים לסככת התצפית באופן גלוי, יושבים בגבור חחום בגופיות לבנות, הבולטות למרחוק. בקצה השמאלי העליון נראית שורה של מוצבים מגודרים בגדרי תיל דו-שיפועיים עם קוני צרטינות פלדח במרכזן. הפס החוצה את הצילום הוא הכביש לדמשק.

המוצב הסורי העיקרי, כפי שהוא נראה מיד לאחר ההפגזות הקשות של התותחים הישראליים. המוצב צולם בשעת המתחות הגדולה על-ידי צלם העולם הזה. מצוייד במצלמה ארוכת-טווח מיוחדת, הת' קרב הצלם עד לקצה השטח הסורי, צילם את סידרת הצילומים האכסלוטיביים המופיעה בעמודים אלה. בצילום זה נראה מוצב הפיקוד הקדמי של הגדוד הסורי החונה בשטח. בפניה השמאלית עומד הבניין המלבני, בו לן חלק מהחיילים בלילה. מימין: בית

מנגנון

הדחליל, השנתית

פעם נראה ד"ח מבקר-המדינה כחבר ה' תלוייה מעל לכל פקיד ממשלתי, והעלולה לרדת על ראשו ברגע שיסטה מדרך הישר. אולם אחרי שמבקר-הסוכנות אמיל שמר' ראק המנוח גילה גדול של שערוריות וסולק מתפקידו, ירדה הביקורת משנה ל' שנה. היא הפכה בהדרגה לדחליל, המטיל מורא על הורזורים, אך אינו מסחית את הציפורים הטורפות האמיתיות. אלה המשיכו לאכול את טרפן בנחת, בטוחות לחלוטין כי המבקר עדין-הנפש לא יעז לעולם למתוח עליהן ביקורת מוחצת.

השבוע, כאשר פירסם המבקר את הדו"ח השנתי שלו (מס' 8), הסתפק שוב בשורה ארוכה של רמזים ורמזי-רמזים, שלא הפחידו איש. פריטים של ביקורת עדינה:

- הטיפול המינהלי באורחים מטעם מש' רד-החוף לא היה "יעיל במידה מספקת".
- בעוד שמחלקת המדידות לא ניצלה את התקציב שעמד לרשותה, הרי לא נרשמה כחוק זכות הבעלות על 14 וחצי מיליון דונם (שהם שני שלישים מכל 20 וחצי מיליון הדונם במדינה). ביניהם: מיליון

(המשך מעמוד 8)

הקטן של שופט השלום מגורייכהן, ניתנה עתה ליוגנר ההודמנות להרהר בכל מעשיו במשטרה המנדט ובמשטרת ישראל. במשך ארבע ישיבות ארוכות גולל עורך-הדין שמואל תמיר את הוכחותיו. סרקליטו של זינגר, עורך-הדין החתיק יעקב הניגמן, כמ' עס ולא השתתף בחקירה. הוא לא חקר אמילו בשאלה אחת את העד הראשי, התובע זאב שטיינברג, הסתפק בכמה מילות-סיכום בלי תימשכעיות.

התוצאה היתה ברורה מאליה, הנחילה נצי' חון מוסרי עצום לזינגר, אשר פוטר מהמשטרה לאחר שהושמץ באכזריות בפי דוברי סהר ועמוס ב'גוריון. כשהודיע מגורייכהן על החלטתו לשחרר את הקצין זינגר בערבות של 500 ל"י, לא נמצאו ערבים באולם.

"אני מוכנה לתת ערבות", בקע קול דקיק מהספסל האחרון. בחורה צעירה, אשר ישבה בחברתו של רמ"ח אפרים הופשטר, צעדה כמה צעדים קדימה. לשאלת השופט, מה מקצועה, הסבירה ברצון וללא היסוס: "אני באת'כוח התביעה הכללית".

השופט נדהם. הוא נעץ מבט חודר ב' צורכת-הדין בלה פלו, העיר בקול רם: "זה מעיד על זלזול בבית-המשפט. בית-המשפט אינו רואה בעין יפה, כשהתביעה הכללית משחררת עצורים בערבות".

היתה זו הערה חריפה מאד, מאחר ש' התובע בתיקו של זינגר בבית-המשפט ה'

עציר זינגר

מחוזי יהיה יעקוב בראור, פרקליט המחוז. העובדה, שאחת מעוזרותיו רצתה לשחרר בערבות את הנאשם בשבועת שקר, העידה כי עקרון החיפוי על סקידו ממשלה בכירים, שנמצאו חייבים בדינם, נשאר עקרון קדוש בצמרת השלטון.

נוער

חלוצים בכפיות

כ־20 נערים, בחולצה הכחולה של השור' מר הצעיר, צעדו ברחוב יהודה הלוי בתל' אביב. פוטר אחד בלבד הכריל אותם מחברי תנועת-נוער רגילים: הם חבשו כפיות ל' ראשם. למחרת פירסם עשריב צילום של ה' קבוצה הבלתי-רגילה, הסביר כי אלה הם בני-נוער מהכפר טייבה במשולש; עתון אחר הגדירם כ"נוער ערבי חלוצי".

כתבי העתונים לא ראינו את הנערים עצ' מם, כי לא ידעו ערבות. אולם אילו ניגשו אל הצועדים, היו שומעים, בעברית צחה, כי אלה הם חברי תנועת הנוער הערבי החלוצי בישראל, שהתכוננו לקראת הצעדה.

מספר מחמוד יונס, 25, בן כפר ערה ב' משולש הצפוני וחבר מוכירות התנועה, מדוע צירטו את הכפיה לתלבושת הרשמית של השומר הצעיר: "היישוב הערבי בארץ ה' רגל למחשבה שכל ערבי הוא אויב. רצינו להציג בסניו ערבי רגיל, המשתלב בחיי ה' ארץ. אבל מאחר וערבי רגיל אינו נבדל כחיצינותו מיהודי רגיל, החלטנו לחבוש כפיה"

בתנועה מאורגנים כמה מאות צעירים ער' ביים ברחבי הארץ, ועיקר כוחה ביציאת חב' ריה למשקי הקיבוץ הארצי. שם הם עובדים הכשרה מקצועית, לומדים להכיר מקרוב את ההתי העברי.

גם הם רוצים להכיר. בהיותם בקי' בוצים, שמעו הנערים הערביים את חבריהם העברים מתגאים על השתתפותם בצעדה ה' אחרונה. השנה, עם התקרב מועד הצעדה הרביעית, ביקשה מוכירות התנועה להרשות גם לחבריה להשתתף.

הנימוקים בעד תשובה חיובית היו רבים: צילומי נוער ערבי צועד ורוקד יחפו במידת מה על המרירות של בני המיעוטים, שאינם מראים נטיה רבה להשתתף בתגיות העשור. "יתכן שרצו לנצל אותנו לצרכי תעמולה," הודה לטיף דורי, עולה עירק ואיש המחלקה הערבית של מפ"ם, "אבל לנו היה חשוב מאד שהצעירים ישתתפו בצעדה." בפגיתם למטה הצעדה ציינו חברי התנועה הערבים כי גם הם רוצים להכיר את ארצם.

עם התקבל התשובה החיובית, החלה ה' הרשמה. כ־50 איש הציעו את עצמם; נבחרו מתוכם 21 צועדים, מהם עשרה הנמצאים בהכשרה מקצועית בקיבוץ געש של השומר הצעיר. יומיים לפני התחלת הצעדה התכנסו שם כל אנשי הקבוצה, לאימונים ולהתארגנות. חקרי שד נערך בדואי. כאשר הגיעו חובשי הכפיות למקום הריכוז של הצועדים האורחיים, נתקבלו בקרירות מסוימת עלידי יתר הקבוצות. למחרת השתפרו היחסים. ה' צעירים הערביים צעדו ליד נהגי אגד, זו ושלב, התחרו אתם על המקום הראשון.

בין הצועדים התבלט נער קטן, שהחזיק שכאבה (חליל רועים ערבי) בין שיניו וניסה לתאם את מנגינת השיר יא זלמון. יא זל' חון * למיקצב של שיר-לכת. עבראללה, בדואי בן 18 משבט אל-עזאלין שליד נצרת, הסתבך במנגינה העירונית, לקול צחוקם של חבריו. עבראללה עובד במשק שריד. במועדון ה' תנועה שמע על הקבוצה הערבית המתארגנת לצעדה, ביקש להצטרף. כאשר התקבל, סירב אביו להרשות לו לצאת למיבצע המשונה. "השתגעתי?" שאל אותו, "מה אתה צריך לע' זוב את הבית בשביל לכתת את רגליך בהרים?"

בתום הצעדה הספיקה האווירה הקרירה להתחמם. יתר הצועדים חדלו להתחשב ב' כפיות שעל הראש, שמו יותר לב לרגליים בועלים המסומרות. כאשר הסתיימה הצעדה, תפסו רגליהם של בעלי הכפיות את המקום השלישי בין קבוצות הצועדים האזרחיים. "הלאחי שיתנו לנו להשתתף בכל דבר ב' חיי המדינה כמו שנתנו לנו בצעדה," סיכם מחמוד יונס, "או יהיה הרבה יותר טוב."

דרכי אדם

עתונאי רזי' זרחובות

עמוס שושן, בלונדי, גבתיקומה ומלא מרץ, גמר בהצטיינות את בית-הספר למשפט וכל' כלה בתל-אביב. בשעות הפנאי מעבודתו כפקיד בבנק לאומי ברחובות, שימש ככתב הארץ ברחובות, הספיק להתחבב על כל מכריו, הגיע למקורות האינפורמציה המוס' מכים ביותר בעיר.

בשעת אחת מחקריותו, גילה שושן בן ה־25 מעילה כספית גדולה, שנעשתה על-ידי אחד ממנהלי קופת חולים עממית בעיר. עמוס לא היסט: ברגע בו חידא את אמיתות חקירתו, פירסם אותה בידיעה קטנה בעיתונו. תוך ימים מעטים גרמה הידיעה הקטנה סערה גדולה ברחובות, וידידו של המועל באו אל עמוס לבנו, טענו כי המועל הוא חולה-לב אשר הפירסום יכל להזיק לחייו. עמוס נדרש על-ידם לפרסם הכחשה. אך בהיותו בטוח בכוונות העובדות שפירסם, סירב בכל תוקף. גם המשטרה נגדה לחת'ר. היועץ המשפטי הגיש תביעה נגד האישי.

המועד מת. שבוע לאחר הפירסום דרשה גם מערכת הארץ מהכתב הורזו לפרסם הכ' חשה. עמוס סבר כי הסיבה היתה, שהמועל היה חבר חתיק ומסור של המפלגה הפרוג' רסיבית ברחובות. ועל כל דרש העיתון, אשר עורכו הוא ח"כ פרוגרסיבי, הכחשה ברורה מכתבו.

עמוס סירב. אך לאחר שבוע פירסם הארץ מכתב הכחשה, בחתימת אחד מידידי המועל. הכתב המבוזה רתח מכעס. בינתיים כתב המועל עצמו מכתב ליועץ המשפטי, ביקש לבטל את התביעה המשפטית (המשך בעמוד 8)

* שיר ערבי מסורתי, המתריע: "המדוכ' אים, חסדאיים, שטוננסם לא יעמוד לנצח."

לקראת "כנס דור המרד" המתקיים השבוע, עם מלאת 10 שנים לסיום מלחמתם של אצ"ל ולח"י בשלטון הבריטי שתרמה תרומה מכרעת לחיסול המנדט ולהקמתה של מדינת ישראל, הציג "העולם הזה" עשר שאל'ות למפקד הראשי האחרון של הארגון הצבאי הלאומי. להלן השאל'ות ותשובותיו המלאות של מר מנחם בגין, הסוקרות את התפתחות המחותר. מלחמתה ומקומה בהיסטוריה.

מנחם בגין על:

כיצד היה אדוני מגדיר את תרומתם של ארבעה אישים — זאב ז'בוטינסקי, דוד רזיאל, אברהם שטרן ואדוני עצמו — לנורד?

זאב ז'בוטינסקי הוא אבי המרד. הוא הקים את דור הלוחמים. כל לוחם הוא חיל. אבל לא כל חיל הוא לוחם. החייל נקרא אל הרגל ואל הקרב. הלוחם מניף את הרגל והולך אל הקרב ואל הסבל ואל הכלא ואל הגדרום.

ז'בוטינסקי חייך את דור המורדים. הוא עשה זאת בכל מכשירי הבטוי האדירים בהם נתברך. אך מעל לכל, הוא חייך בדוגמתו האישית. פרשת חיי היא שירת-מרד אחת גדולה. מהקמת הגודים העברים, במלחמת העולם הראשונה ועד אמציו לצבא עברי במלחמת העולם השניה; מימי מלחמתו על רעיון המדינה העברית בימינו ועד תביעתו לפני המוני של יהודי אירופה; מימי הגנת ירושלים ומאסרו בכך ועד נעילת שערי הארץ בפניו; מימי הקמת בית-ר ועד מתן ההוראה, בחתימת-הסתר "מנדלסון", להפר את ההבלגה — משחר נעוריו ועד יומו האחרון עלי אדמות היה זאב ז'בוטינסקי לוחם ומורד. ממנו למדנו את תורת ההתקוממות נגד המציאות, כדי לשנותה.

ישנם ריאליסטים, השואלים: מה זה שיר? מה השפעתו על המציאות? יכולני לומר, על-פי הנסיון, כי הבית הבא בשירו של זאב ז'בוטינסקי: על כל מעצור ומיצר / אם תעל או תרד / בלהב המרד / שא אש להצית, אין דבר אשר הושר כפי אלפים, במולדת ובתפוצות, יצר מציאות — משלמה בן-יוסף ועד דב גרונר, ועד בכלל.

לו ז'בוטינסקי היה מוסף לחיות, הוא עצמו היה מתייצב בראש המרד, אין בכך שום ספק. וזכרנו: בשנת 1939, על סף מלחמת העולם השניה, קרא באזני טיוטה על פניה אל הנוער היהודי, שהחלה במלים הבאות: "נוכחנו לדעת, כי אין דרך אחרת לשחרר את ארצנו אלא בחרב... וידוע כי לאחר פרוץ המלחמה הכין ז'בוטינסקי קהי'תכנית בשביל הארגון הצבאי הלאומי לכיבוש העיר העתיקה ולהכרזת מדינה עברית. באחת: המרד הוא פרי רוחו של ז'בוטינסקי. המרד וז'בוטינסקי חד' הוא.

דוד רזיאל, מפקדו הראשי של הארגון הצבאי הלאומי, עליו אמר ז'בוטינסקי: "חיכיתי לו חמש-עשרה שנה", עשה, למען המרד, את מעש המפנה. הוא הפעיל, בימי המאורעות של 1936/9, את הנשק העברי לא עוד להתגוננות מקומית, כפוייה, אלא להתקפה יומיה על האויב. היום נראה הדבר כמעט מובן מאליו, שאין צורך ואין חובה ואף אסור להמתין עד בוא האויב לתוך ביתך, כדי לשחוט אותך ואת בני עמך, אבל בימים ההם היה זה מעבר מהפכני ממש. ממנו מוביל קו ישיר להתקפותינו היוזמות על מרכזי-הכוח של השלטון הבריטי.

דוד רזיאל גם הקים דור מפקדים וחיללים מצויינים. הוא למד, ימים כלילות, את אמנות המלחמה, וידעה על בוריה. ואת אשר למד ורכש בכוחות עצמו, הנחיל לאחרים. טובי מפקדי האצ"ל בתקופת המרד, מיעקב מרידור, שקיבל את הפיקוד אחרי נפול דויד, ועד ירוחם לבני, קצין המיבצעים של האצ"ל, עד מאסרו בשנת 1946, היו תלמידיו של דוד רזיאל. אחרים היו תלמידיו תלמידיו.

בעוד אשר לא זכיתו להיפגש פנים אל פנים עם דוד רזיאל, הכרתי היטב את אברהם יאיר. בשנים שקדמו למלחמת-העולם השניה, היו לנו פגישות רבות ושיחות ממושכות.

הוא עשה עלי רושם עז ביותר. יאיר היה אי' שיות גדולה. כמדיה שידוע לי, הוא היה, עד הפילוג, האיש השני בפיקוד האצ"ל, אחרי דויד. פרי מא' מציו הישירים היה הקורס הצבאי בפולין, בו למדו דרכי-לחימה עשרות מדר'כים מן הארץ. מקורס זה יצאו טובי המפקדים, הלוחמים והחבלנים הן של אצ"ל והן של לח"י.

על שירו הנפלא של יאיר "חיללים אלמונים" אמר ז'בוטינסקי: מספיק לו לאדם לכתוב שיר כזה, כדי שיקנה לעצמו זכות בלי-תמחה. גם על שיר זה חונכו הנורדים וחושל אופים.

יאיר תרם תרומה רעיונית רבה למרד. אמנם, אין זה נכון כי הפילוג הטררגי בין רזיאל ובין יאיר חל על רקע ההכרזה על שביתת-נשק חולפת עם השלטון הבריטי, מיד עם פרוץ מלחמת-העולם השניה. לי נמסר — לא הייתי אז בארץ — כי גם יאיר הסכים להכרזה זו. אבל לאחר הפילוג קרא יאיר לא

זאב ז'בוטינסקי

להמתין, אלא ללחום עד חרמה בשלטון הכיבוש הבריטי. על יאיר ניתן לומר כי במותו הסיל באיוב יותר חלום מאשר בחייו. סוכני השלטון שרצחוהו בהיותו שבוי חסר-מגן, הניחו כי לא יהיו לו, אחרי מותו, ממשיכים. מחשבת-כסל זו היא נחלת כל המדכאים. התוצאה היתה הפוכה. בסימן דמן השפוך של מפקדם הגדול נלחמו חברי לח"י כל השנים, עד תום. לבסוף: צר לי, על שהנסתני לשורה זו. איני ראוי לכך.

★ ★ ★

● כיצד השתנו מטרות המרד — ומטרות האצ"ל עצמו — מאז 1936 ועד סוף המנדט?

באצ"ל, מאז הקמתו, היתה התפתחות רעיונית בלתי-סוסקת. הוא החל בתפקיד הגנתי. לאחר פרוץ מאורעות הדמים בשנת 1936, נטש האצ"ל את מחנה המבליגים ועבר להתקפות-נגד, שנקראו בימים ההם פעולות-תגובה, ובימינו הן ידועות בשם פעולות-תגמול. התגמול הופעל גם, מדי פעם בפעם, נגד הבריטים, בעיקר מחמת העיני-נויים בהם השתמשו אנשי-הבולשת נגד אסירי-המחנות.

עם פירסום הספר הלבן החל האצ"ל בפעולות חבלה נגד השלטון הבריטי. בשנים ההן הכין האצ"ל קאדרים ונטש בתפוצות הגולה, בעיקר בפולין, כדי להכין, לשעה הנכונה, מערכה משולבת בתוך הארץ ומחוצה לה. בי אותה תקופה ערך אצ"ל, יחד עם בית"ר, את מסע-ההעפלה הגדול של רבבות יהודים מארצות אירופה המזרחית והמרכזית, אשר בראשו עמדו יוסף כצנלסון, ערי ז'בוטינסקי ואברהם סטבסקי.

מהכרות המרד בראשית שנת 1944, שנוסחה בסתיו 1943, לא נשתנו מטרות המרד. בהכרזה היא קבענו, כי נלחם עדי סילוק השלטון הבריטי המשעבד מארץ-ישראל, ומסירת השלטון עליה לידי ממשלה עברית זמנית, בדרך להקמת המדינה.

★ ★ ★

● איזו שלבים עברה מלחמת האצ"ל מבחינה צבאית?

בשנים 1936/9 ביצע האצ"ל התקפות-נגד, בנושק קל ובחמרי-נפץ, נגד ריכוזי הפורעים. בתקופת המרד התקפנו את האובייקטים השלטוניים והצבאיים המרכזיים והעיקריים של הבריטים. עד מאי 1945, כלומר עד גמר המלחמה נגד גרמניה, נמנענו מלחקוף אובייקטים צבאיים; ועל הימנעות זו, שסיבותיה היו מדיניות, הכרזנו מראש. מאז נסתיימה המלחמה העולמית, הרבינו בהתקפות על האובייקטים הצבאיים של האויב, אם כדי לקחת ממנו נשק, שהיה דרוש לנו מאד, ואם כדי להפוך את בטיסו הצבאי לתלוי-על-בלימה.

שיטת הלחימה העיקרית של אצ"ל — זינוק יחידת פריצה מכוסה באש מחפה — תוארה יפה בדין-והשבון של הנציב הבריטי האחרון, הנגראל קנינגהאם, אחרי פריצת כלא עכו. בכל מיבצעיו דאג אצ"ל, עד קצה גבול האפשרות, לעתים מעבר לו, למניעת אבידות בקרב האוכלוסיה האזרחית. שנות המרד, עד נובמבר 1947, היו, כידוע, שנות יחסי שלום מוחלטים בין היהודים ובין הערבים בארץ-ישראל.

★ ★ ★

● איך היה אדוני מגדיר את תרומתו של לח"י למאבק?

● האם סבור אדוני כי קיום לח"י הועיל או הזיק למאבק?

לח"י הוא אחד הגורמים המכריעים, שהביאו לידי סילוק השלטון הבריטי. תרומתו של ארגון לוחם זה למלחמת-השחרור, שיעור אין לה. נכונות ההקרבה ועמידת הגבורה של חברי לח"י, לא היתה למעלה הימנה.

אינני יכול להכחיש, כי בימי המרד היו גם אירעונות בין אצ"ל ובין לח"י. אבל בספרספטיבה זה נראות כטעות מאד. סוף-סוף ידוע, כי אפילו במטהו של צבא אחד ישנו, לעתים, אירעונות בין שלושתיו השונות.

★ ★ ★

● איך היה אדוני מגדיר את ההשפעה היחסית של הגורמים השונים שגרמו לסילוק השלטון הבריטי?

הגורמים היו משולבים:

ראשית — עם תום מלחמת-העולם השנייה פסקה אנגליה להיות המעצמה העולמית הראשונה. נפשה עיפה ממלחמות מתישות. מלחמת המחתרת בארץ-ישראל היתה — על פי עדותו של היסטוריון צרצ"ל — מן המתישות ביותר מבחינת הפרסטיגיה הבריטית בעולם, מבחינה פסיכולוגית באנגליה גופה, ואף מבחינה חמירית. באורח פרדוכסלי הביא דחק הריכוז העצום של חילות בריטניה בארץ-ישראל, שנגרם על-ידי המחתרת הלווחמת — קרוב למאה אלף חיילים בארץ כה קטנה — לידי הכרזת הפינוי. הכוחות הסדירים האלה לא יכלו לתפוס את המחתרת, ביחוד נוכח הכשלוש הגמור של שרות המודיעין הבריטי, בו הודה אדוארד ג'ייג, מיניסטר-המדינה במזרח-התיכון. אבל ריכוז הכוחות האלה הכביד מאד על בריטניה, הן מבחינת כוח-האדם, ההוצאות והפרסטיגיה הבינלאומית.

לאחר מעשה טוענים אנשי המשטר כי הבריטים, לו רצו, יכלו להכחיד את המחתרת. הם כנראה לא רצו...

לפי תיאוריה זו יש לשער, כי הבריטים ממש זומינו את מלחמת-המחתרת, כדי שתהיה להם אמתלה לעזוב את הארץ. אבל אולי, במקום פולמוס, מוטב להביא מיסמך היסטורי, שפורסם על ידי מר גראציה גראנאדוס, חבר ועדת-החקירה מטעם האו"ם, הידועה בשם אונסקופ. כידוע, נפגש יושב-ראש הוועדה היא גם עם משלחת ההגנה" וגם עם נציגות אצ"ל. הפרוטוקול, שהיה אז סודי, על השיחה בין דוברי ההגנה ובין השופט סנדסטרום, את ההודעה הבאה בשם ההגנה:

(כך נקראה בפי מוסדותינו מלחמת-השחרור של המחתרת העברית) הוא דבר והממשלה הבריטית אינה יכולה לדכא אותנו.

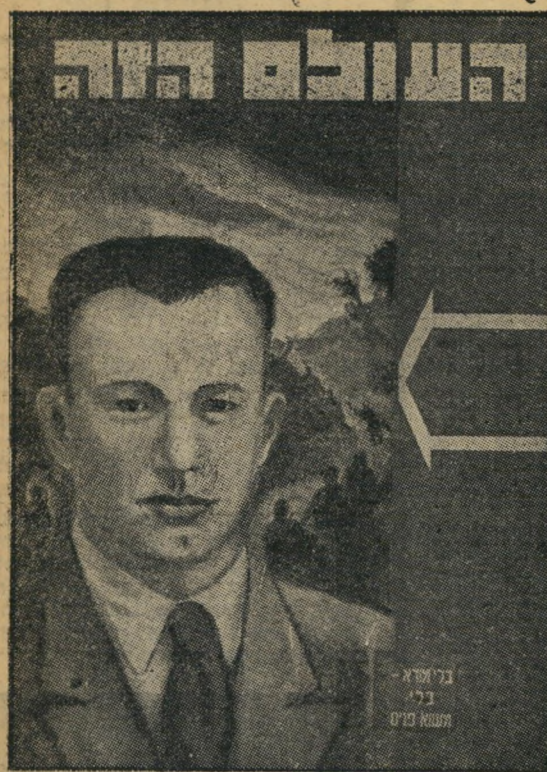
האינטרס של אמריקה לבטל עמדה בריטית אימפריאלית במזרח-התיכון.

האינטרס של רוסיה בבטול נקודת-שליטה אנגלית ישירה באזור. נכור של אנדריי גרומיקו בעצרת או"ם בשנת 1947: "מאורעות הדמים בארץ-ישראל הם נעשים תכופים יותר ויותר, והם המרתקים את תשומת-לבם של העמים".

האלה, של שתי המעצמות הגדולות, שנתחברו על אף מטרותיהן השונות, אך הם הופעלו על ידי מלחמת-המחתרת.

ההפעלה ההמונית ההסגנית שימשה הכבדה מוסרית.

מאבקה של ההגנה במשך תשעת חודשי תנועת-המרי המאוחדת, תרם, כמוכן, זומתו, אבל לו אצ"ל ולח"י היו נושטים את המערכה, כפי שנדרשו, יחד עם

דויד רזיאל ו"בח"י

אברהם שרן ו"יאיר"

ההגנה בקיץ 1946, לא זו בלבד שהבריטים לא היו מכריזים, בשנת 1947, על כוונתם לעזוב את הארץ, אלא היו יכולים, בשובה ובנחת, לבצע את תכניתיהם להקמת מדינה פלשתינאית. הם היו יכולים להתפאר, כי הצליחו על-ידי מאסרים המוניים לדכא את כל ההתנגדות היהודית. הדבר לא ניתן להם על ידי המשך המלחמה של ארגוני המחתרת, שהגיעה, דווקא בשנים המכריעות ההן, לשיא מיבצע.

★ ★ ★

● האם סבור אדוני כי מטרות האצ"ל הושגה במלואה?

המטרה הישירה של המרד היתה לסלק את השלטון הנכרי, לפרוק עול שיעבוד זר. מטרה זו הושגה במלואה ב-14 במאי, 1948. מטרת האצ"ל ההיסטורית היתה לשחרר את הארץ כולה ולהנהיגה לעמנו, ברור, כי מטרה זו לא הושגה אלא בחלקה.

★ ★ ★

● איך היה אדוני מסכם כיום את הסיכויים לפריצת מלחמת-אחים בימי המרד? מה מנע אותה?

בכל תקופת המרד היתה סכנת מלחמת-אחים מלחה אותנו, כצל אפל, בגלל נסיגותיה החוזרות והנישנים של הסוכנות היהודית לדכאנו, או להפסיק את מלחמתנו. בימי ה"סיון", בו, כפי שכתב לפני זמן מה הפועל הצעיר של מסא"י, מתביישים היום עושינו, הגענו עד לסף התהום. האצ"ל מנע אז מלחמת-אחים הדדית על-ידי שנמנע מלהגיב על החטיפות וההסגרות וההלשנות. היתה זו אחת ההחלטות הקשות ביותר שלנו, אך התהילה היא לבנים המופלאים שקיימנו.

לאחר מעשה יש הסוברים, כי לו היינו מגיבים מיד על מעשי ההתנכלות הנוראים, היינו מפסיקים אותם. אין זו דעתי. אני אף כיום משוכנע, כי עשינו אז, אמנם מתוך קרבנות נוראים, את הדבר הנכון. בסוף שנת 1944 לא היינו אלא בראשית מלחמתנו. המחתרת היתה עדיין מבודדת במידה רבה. העולם היה עודנו סגור. מובן מאליו שאצ"ל יכול היה להשיב מכה אחת אפיים לרודפיו (הלח"י או לא נדרף), אבל מלחמה הדדית כזו היתה מביאה לאבידות בלתי-משוערות בשני המחנות, והיתה מאשרת לבריטים להשתלט על הכל. זאת ועוד. לו הדדית היתה המלחמה הפנימית — ובעיקר, לו היתה קשורה באבידות כנפש — לא היה אפשרי ההסכם בינינו, שהביא לידי הקמת תנועת-המרי המאוחדת. והתקופה ההיא, בה גם ההגנה "פוצצה", עם היותה קצה, הבטיחה למחתרת, אשר המשיכה במלחמתה, את אהדת ההמונים, בלעדית אין שום מחתרת יכולה לפעול כהלכה ולנצח. לאחר שההגנה נצטתה לעזוב את המערכה האנטי-בריטית, לא יכלו המוני העם אלא להסיק את המסקנות: כי דרך המחתרת היא נכונה, אך בעוד היא לא נכנעה ולא ניסוגה, נכנעו אחרים וניסוגו. ההימנעות ממלחמת-אחים היא כשלעצמה מעשה גדול, היסטורי, של המחתרת הלווחמת.

★ ★ ★

● מה היתה החוויה האישית החזקה ביותר של אדוני בימי המרד?

המלה המקובלת "חחיה" אינה הולמת. הימים הנוראים ביותר בחיי היו אלה של עליתם לגדרום של בנינו. אין לבטא את הרגשות מן הימים ההם והלילות ההם בשפת אנוש. כל דיבור יהיה תפל.

★ ★ ★

● איזו פעולה היתה המעשה המכריע ביותר של המרד?

פריצת כלא עכו. אחריה הודה הנציב הבריטי, כי כל כוחות הצבא והמשטרה אינם יכולים, למעשה, למנוע את התקפות-המחץ המפתיעות של המחתרת.

★ ★ ★

● איזה מעשה יחיד היה אדוני מגדיר כגילוי האצ"ל ביותר של גבורה מצד לוחם-חרות?

עמידתו של דב גורנר. עמידתם של כל עולי הגרדום. נכונות הלוחמים להקריב את חייהם למען הנסיון, לו אך היה אפשרי, להציל את אחיהם הנידונים. אצילותם של לוחמי המחתרת התבטאה, מעל לכל, באחת-הלוחמים, אשר מי שלא חי בה, לא ראה אחוזה מימיו.

★ ★ ★

● בשנת 1946 פעלו שלושת ארגוני המחתרת — ההגנה, אצ"ל ולח"י — במשותף, על פי הסכם שהושג ביניהם, תחת השם "תנועת-המרי העברית". שיתוף-הפעולה נסתיים עם מאסרם של מנהיגי הישוב והפסקת פעולת ההגנה. מאז שוב פעלו אצ"ל ולח"י בנפרד.

(המשך מעמוד 6)

גברו, ציין כי הוא ואשתו חולים קשה. היועץ לא התחשב בבקשה. עשרה ימים לאחר שהודיע על כך, מת המועל משבץ לב (העולם הזה 1050).

הדבר פגע בעמוס קשה, העיקר על מצפוננו. גם הלחישות סביב המקרה העכירו את רוחו.

פטורנו מצרי זכר. כאשר גמר את לימודיו בבית-הספר למשפט וכלכלה עורדה מאד את עמוס המלצה של נשיא המדינה. הצעיר קיבל מכתב המלצה מהנשיא, שיאפשר לו עבודה באחת הצירויות, חלם על קאריירה במשרד-החץ, נסע ללמוד בארצות-הברית.

מכתביו הראשונים היו מלאי התפעלות. כתב עמוס לאחיו אדיר, לאחר ביקור בבית ארגון האומות המאוחדות בניו-יורק: „אני מלא תקווה שאוכל אי-פעם לשרת את מדינתנו במקום נפלא זה“.

אך חלומותיו נגזזו מהר יותר מאשר העז לחשוב. בשבת, לפני שבועיים, הגיעה ידיעה טלפונית מצייקו בה נמסר כי עמוס נמצא מת בחדר מגוריו באוניברסיטה.

ההלם היה עצום. מפתח לאסון גדול יותר, סיפורו כי עמוס מת בתאונת דרכים. אך הוריו סירבו להאמין. בבית האבל הי

פטורנו מצרי שושן גלל סטודנט מצרי

אמינו יותר כי היה למת רקע אחר לגמרי. בקרבות סיני, בהם נפצע עמוס קשה, חקר גם הרבה שבויים מצריים. בטח איזה סטורנט מצרי, אשר למד אתו באוניברסיטה, זכר אותו והחליט להתנקם בו, סברו קרובי המשפחה.

השבוע בא קץ הפרשה, כאשר הגיעה גופתו של עמוס שושן ארצה לקבורה. הוא נקבר בין שתי חלקות ריקות שהוזמנו על ידי הוריו עבור עצמם.

הברחה

חסיונות דיפלומטית

ככל מבריה בעל מעוף, קינא זיגמונד שפירא בתצפישתה-הנועה של הדיפלומטים. מדי פעם, כאשר הביאווה עסקיו לשדה-התעופה, היה רואה את נציגי העמים נכנסים ויוצאים את גבולות הארץ, מבלי שיצטרפו לעבור שום בדיקה במכס. הוא החליט להפיש חסינות דיפלומטית גם לעסקיו הוא.

הוא מצא את החסיונות אצל אחד מעובדי שגרירות ארצות-הברית בתל-אביב. תמורת תשלום מסויים הסכים הדיפלומט להעביר ארצה — כמטענו האישי, הסטור מביקורת — שמונה מזודות מלאות סחורה מוברחת. המיטען הדיפלומטי עבר בשלום. אך התברר כי שמונה המזודות לא הספיקו לה (המשך בעמוד 10)

העתונות הישראלית חבליטה את תידיעה בצינה כי שושן היה שלוש שנים כתב בארץ בדרום. העתון היחיד שלא ציין עובדה זו היה הארץ עצמו. רק השבוע, לאחר ויכוחים סוערים במערכת, ניתנה הריאה דחופה לכתב הרחובותי להכין כתבה על שושן.

הכיצות התכוצצו. הילדים ירדו למקלט. העגלים הגוססים געו

ביצפון אין כל

משקרה, חבר משק גדות, העיף מבט על שרשרת ההרים הקרחים שהתנשאו ממורה. זה שבוע שנים, מדי צאתו בבוקר לעבודה, מעיף ילד תל-אביב בן ה-30 את אותו מבט, לאותו כיוון. בלבו הסתתרה תקווה סתומה וחסרת כל בסיס, שמשוהו ייעלם מן הנוף הגוקשה. אולם גם בלי לסקור את השטח ידע תמיד כי הנוף לא השתנה: העמדות הסוריות עמדו על תילן, חולשות על המשק ועל כל עמק החולה. בן עין בלתי-מוזינית יכול היה לראות כל פעולה הגעשית במוצבים, לשמוע את קולות החיילים המתחילים את יומם בקו הראשון של החזית.

במרוצת השנים ראה כיצד מתחפרים היסורים ומתבצרים, כיצד הופכת גבעה סלעית קרחה למוצב מחופר, בגוי בטון מזויין. מי נשקה ידע היטב מה משמעותם של מוצבים אלה, שהתרבו בשטח כמו פטריות אחרי גשם. בכל רגע עלול השלום המזויף להתיחלף שוב במלחמה, הפגזות מדויקות עלו לות לסקוד את בתי הקיבוץ הקטן, אשר אין לו זמן ואפשרות להתפנות להכנת מחסה בפני הפגזים.

ואמנם, מדי פעם נפתחת עליהם אש. נגריים מים נזקים ברכוש ואבידות בנפש. אך דברים אלה אינם חידוש. כי כאשר שורקים הכדורים בצפון, אין בכך כל חדש.

השבוע היה שוב אנשי משק גדות כטרה נוחה לכלי הגשק הסוריים. אגם החולה, אשר יובש בקיץ שעבר, עלה על גדותיו. תעלות הניקוז נסתמו, באגד ענק יצא לשטח לחפור את התעלות מחדש, לנקו סופית את המים שניקו בהן.

בתחילה בוצעה העבודה בלילות. התצלה הצרה הלכה ונחסרה באטיות. ואו החלט לבצע את העבודה ביום, לחלף על העובדים ולזרז את הקצב. הסורים חשבו אחרת. דקות נידדות אחרי שהבאגר יצא לעבודה, נפתחה על העובדים אש תוקה מכלי-נשק שטוחי מסלול.

השקט שלפני המערה

משקרה וחבריו היו מוכנים לתגובה זו. צד ביום האתמול ניתנו הגראות מיוהרית לכל החברים ועובדי הענפים במשק. במוצאי-שבת נערכה ישיבה סוערת, אשר נסתיימה לאחר חצות. העבודה ביבוש החולה עומדת להתחדש מחר, הודיע ממשקה באותה ישיבה, „מאותו רגע בו יצא הבאגר לשטח נהיה בכוננות מלאה“.

אך מיד למחרת נוכחו כולם לדעת שהפעם לא יהיה זה כמו תמיד. במוצבים שמעבר לגבול ניכרה פעילות בלתי-רגילה. מיסדר הבוקר של חיילי המוצבים לא נערך כרגיל בחצר: המפקד לא העניש חיילים. לא הריץ אותם כמו תמיד מסביב לחמלקה, תמונה רגילה ויומיומית.

בכפר גילבינה לא נראה איש. הריעים המי-תלקו עם ערדיהם מורתה, עברו את הרכס. יצאו מקו הראיה של חברי המשק, ומטחח הנשק הקל של מאיני האיזור.

רק בשעות הצהריים יצא הבאגר לעבודה. שלא כרגיל שונה הפעם מסלול החפירה. הבאגר התחיל בעבודתו יותר מזרחית, סמוך לשטח הסורי. הוא התחנך לחפור תעלה שי-תגן על השטח אשר כבר יובש, אך הוצף מי גשמים שגלשו ממדרונות הרי הבשן מערבה.

לפחע, נראה השטח הסורי שקט מהרגיל. בכל המוצבים בהם נוהגים החיילים לשבת בחוץ, השתלטה דממה בלתי-רגילה. כל הי-עבודות נפסקו, אף חייל לא נראה מחוץ לעמדות. גם הצופים לעבר הגבול הישראלי, המתחלפים בתורנות, נכנסו לעמדותיהם הי-הפרות באדמה.

במשקים הבינו היטב מה עומד להתרחש. הכל היה מובן מאליו כאילו כך צריך הדבר לקרות. באותו רגע ממש ניסר צרור ארוך בחלל האויר. הקרב החל.

היריות לא נשארו בודדות. המקלעים הישי-ראליים השיבו בטרטור קצוב ומהיר. אך התגובה הישראלית, למרות דיוקנה, לא שית-קה את המוצבים היורקים אש. תוליה

בובה נובתי

היא הנפגעת היחידה במשק חולתא, שנפגעה בהפגזות הקשות ולא זכתה לטיפול כלשהו. באחד הבתים שנפגעו בהפגזה נפצעה גם החובשת אסתר לוי, אשר הועברה עם שאר הפצועים לבית החולים בפזריה.

משורית יצאה לחץ את עובדי הבאגר. חולית טנקים יצאה מכיוון אחר, להשתיק את הסורים במנה קטנה של אש.

כמו בסרט מלחמה מבוים היטב, נעמדו גושי הפלדה במישור המפריד בין שני הי-מחנות, גלויים וחשופים לגמרי לאש אנטי-טנקית, כאשר קני התותחים פולטים פגזים בקצב מהיר ומדויק.

הטאנקים משיבים

מחרת שוב יצא הבאגר לעבוד, כאילו לא קרה מאומה. בחולתא, כעשרה קילור

אוי לאוזניים

שכך שומעות. ילדי חולתא המזועזעים מכונסים בתוך הבוני-קרים. בתחילת הקרב הוכנסו הילדים למקלטים, לנו בהם בשעות הלילה. רק בשעות הארוחות יצאו לאכול על גג הבונקרים, תחת השגחת מבוגרים.

פרחי האביב הוצו מסביב לשוחות עמוקות

חדש

ביתר חריפות. ממש ברגע בו החל הבאגר בעבודתו החלו גם הסורים בשלהם. אלא שהפעם לא סמכו על כושר השכנוע של נשק קל, הכניסו לפעולה גם כלים כבדים, כולל מרגמות ותותחים מדויקים ומטוחים.

שוב יצאו הטנקים לשטח הפתוח. הפעם לא חיפשו אפילו עמדות טובה, החלו ב"הפגזה מדויקת וקטלנית של הבונקרים ה"מחוסרים.

אש הטנקים היתה הפעם כה מדויקת וקטלנית, שהסורים החליטו על פגיעה נוספת. הם הסיטו את קני המרגמות שלהם לעבר חולתא, יסוד המעלה וגדות, במקום לעבר הבאגר ועובדיו.

★ ★ ★ ילדים בבונקרים

כמו אנשי צבא חתיקים ומוססים לא נבהלו חברי המשקים מן היריות. ב"חולתא ובגדות יצאו הילדים, הביסו בהתלהבות בפצצות הנוספות בשטח. רק כאשר טיחה התותחים הסורים בהיות מדויק יותר, והפצצות החלו להתפוצץ בחולתא עצמה, הוכנסו הילדים בכוח לבונקרים.

אך הדבר לא העיב על מצב רוחם של הקטנים. הם שיחקו בצחתא, התלוצצו על חשבון הוריהם הירצניים.

בחולתא ישבו הילדים במקלט, לעגו לבנות כתתם, אשר פרצו בצעקת פחד עם כל פצצה. "ההדף היה נורא, אבל שיחקנו כל הזמן והיה לנו חופש מהלימודים", אמר בחיך שובב מיכאל פנצר המנומם, אשר היה ראשון לעושי התעלולים.

קבוצה של קציני צבא גבוהים, אשר ליה חברת נוספים צבאיים זרים והסבירו להם את המתרחש בקינם, נכנסה לבונקר. אחד הנספחים פנה באירוניה לילדים הקטנים ושאל: "ילדים, למה אתם יושבים במקלט?"

בקרוב רגיל, משתדל מפקד טנק לתפוס עמדת תובה. עמדה זו מאפשרת לטנק לפעול מבלי לחיפנע. בצורה זו הוא ניצב מאחורי גבעה, או קפל קרקע בשטח, כאשר כל התובה (הגוף) ומערכת השרשרות שלו מוסת תרים, ורק הצריח וקנה התותח נמצאים בחוץ. מאפשרים לטנק לכוון ולירות מבלי להיפגע.

מזלו היה שלא הבין עברית. בפשטות צברית חצופה, ענה לו עמד מירום בן השבע, השובה לעגנית, המקובלת בין חיילי צה"ל, לכל שאלה שאינה מוצאת חן בעיניהם: "למה אנחנו יושבים במקלטים? למה כובע."

באותו רגע החל הכובע לבעור מעל ראש שיהם. אחד הצופים סיפר שהאש מוססת בדייקנות גם לעבר יסוד המעלה, גורמת לדליקות גדולות בגדות. תוך דקות מעטות נראה כל השטח כשדה קטל ענקי.

★ ★ ★

כמו נבי יושע

בתעלה צרחה שכם מולקה. מזכיר-הפנים של חולתא, קטן-קומה ומוקן, לא התרגש במיוחד מההפצצה המפתיעה. התפורר צדויות המרגמות לא היו חדשות עבורו. עוד בקרב על בני-יושע, במלחמת העצמאות, זכה מולקה להפגזה דומה.

הוא נזכר בקרבות תש"ח. משום מה היה הדמיון הפעם רב מאוד. סיפר מולקה: "גם בבני-יושע חטפנו הפגזות תותחים של 105 מ"מ. אך הפגזים לא התפוצצו. גם הפעם זה היה קצת ככה."

היה בכל זאת הבדל בין הפגזה זו לבין הפגזות בבני-יושע. אז ישבו הכוחות, ולאחר כל הפגזה חיכו להסתערות של חיל רגלים. ואילו הפעם היו חברי חולתא פאסיביים ל"גמרי". הדבר היחידי שעשיתי, סיפר לאחר מכן מולקה, "היה לקום מדי פעם, ולצעוק בין פצצה לפצצה על הילדים שיצאו מ"המקלט והסתכלו בהנאה בפנטזיה, כאילו היתה זו הפגזה שיהיה של סרט המערב הפרוע."

אך הפנטזיה לא היתה כל כך משמחת. למרות שבחולתא לא נהרג איש, פגעה פצצה אחת בגניעה ישירה במחסן. פצצה שניה הרגה שש פרות, אחרת ריסקה ערימה של חביות שמן ודלק. הנוק הכספי היה גדול.

★ ★ ★

המתבן עודה באש

בגדות היתה ההפתעה גדולה יותר. למרות הקרבנות הרבים שכבר נגרמו למשק מתקריות גבול, היתה זו הפגזה ראשונה של ארטילריה. מנשקה ישב בקצה ה"גבעה, צפה במתיחות לעבר מוצבי הסורים. הוא ראה בריוק מתיכן מגיעות הפצצות, הרגיש כי הן מסיטות את כיווןן לעבר ה"משק.

לפתע שמע צעקה: "המתבן עולה באש!" הוא העיף מבט, ראה את המתבן הגדול ליד הרפת בוער, כאילו היה חבית דלק.

צחק, ליצן!

חדר הילדים בקיבוץ חולתא, אחרי הקרב. פנו תותח טורי ריסק את התיקרה וקיעקע את הקירות. אך ליצן העץ נשאר תלוי במקומו, כשפניו מעוותים בצחוק המקצועי הנצחי, אשר שום טרגדיה אינה יכולה לסלקו.

מיים ולילות במקלטים. אבל הפעם היה בכך בכל זאת הפתעה, אמרה גינה. "באני גליה ידענו והיינו מוכנים לזה, וכאן זה בא פתאום. אני רק מקווה שההורים שלי, כאשר יקראו בעיתונים, לא ישלחו לי פכתב עם כרטיס טיסה חזרה לאנגליה". גאנשה הבחורה, שהתאהבה בגדות והחליטה ל"שאר בה חברת משק.

★ ★ ★

"איפה יונקה?"

אין התותחים נרם. בשטח ניצב הבאגר, משותק מפגיעה ישירה. כאשר ירד הלילה השני הוצאה מכונת-הענק לחיפוף לקראת המשך החפירה.

אך בינתיים נכנסו נוסעי המכוניות אל לבנות לפעולה. משקיפי האו"ם, המוצבים בעמדות תצפית בין כוחות שני הצדדים החלו מודדים את השטח, כדי לקבוע ברורות מה מידת האמת בטענת הסורים כי העבודה מתבצעת על אדמה ערבית. עד אז אסטימה ישראל לשבת ולחכות.

במשקים שבו החיים למסלולם הרגיל. איש לא יכול היה להרגיש, גם לא במאמץ ה"גדול ביותר, כי רק לפני שעות אחדות שרפו פגזים. בחדר האוכל של גדות ישבו החבדיים, אכלו את ארוחת הערב, התכוננו לראות הצגת סרט. לפתע שאל מישהו מהחברת: "איפה יונקה?"

אורי רוטברג, יליד חיפה הגר עם יונקה בחדר אחד, יצא לחפש את חברו לחדר, אך לא מצאו. רק לאחר זמן רב נמצא יונקה שוכב ללא רוח חיים, ליד אחת מתעלות הקשר, כאשר במרחק שלושה מטר ממנו גר אים סימוני פגיעה של פצצה.

מועקה השתלטה על המשק. בק לפני דקות מספר היו כולם עליונים, שמחו על כי לא נפגע איש בהפגזות, והנה הבשורה האיומה כי בנימין קריגר איננו. החברים הסתלקו להדרייהם, הסתגרו כל אחד בפני עצמו.

אך במשקים הנובלים עם המוצבים לא היה זמן להרהר. למחרת צריך לחזור ל"עבודה, לצאת לשדות, להמשיך בכל כרגיל. יומיים לאחר ההפגזות הקשות הוכן כבר סדר פסח המסורתי. לאחר שעות העבודה התאספו חברי גדות בחדר האוכל החדש, ניקוהו מסידי, קישטו אותו לקראת החג. על הקיר נתלתה מודעה, מופנית לילדים: "אברי תינו שיצאו ממצרים מיהרו; וגם ביבוש ה"חולה ממחרים. אבל אתם קיראו את ההגדה לאט. לנו יש זמן."

צלעות ברזל

פגז תותח טורי פגע פגיעה ישירה בבנין המשמש מחסן במשק חולתא, מיד עם התחלת ההפגזה. קיר הבנין, לטרות היוותו יצוק בטון, התרסק בעקבות פגיעה זו.

ביעור חמץ

עורכת גינה לק, חברת משק גדות, ילידת אנגליה, המנקה את ממשות חדר-האוכל החדש, בו נערך לראשונה הסדר השנה.

(המשך טעמוד 8)

עברת כל הסחורה שנרכשה במינכן, בכספים שהוברחו מהארץ. היה צורך בנסיעה שניה. הפעם, אחרי שהדיפלומט לא עמד עוד לרשות המבריחים, הועברה הסחורה בארבע מוהדות, כחפציה האישיים של חנה קינור.

הקצין העמיד פנים. לפני כן התקשר אחד מראשי רשת המבריחים, אברהם מילר, קיין, עם קצין המשטרה משה קונחיוור, אתו היו לו קשרים קודמים, ביקש ממנו שידאג להעברתן החלקה של מוהדות הגבירת קינור, לכשתגיע ללוד. הקצין העמיד פנים שהוא מסכים, הודיע על כך מיד לממונים עליו. כאשר הגיעה חנה קינור ללוד, נלכדה בפה. ארבעה וצחי חודשים נמשך המשפט בפני השופט המחוזי יעקב גביוון. השבוע, כאשר הסתיים, הוא הביא את הקץ לרשת ההברחה המסופפת ביותר, ובעלת תקופת הפעולה ה"ארוכה ביותר, בעשר שנות המדינה. בין ששת הנאשמים חילק השופט שלוש שנים וחשעה חודשי מאסר, ו20 אלף לירות קנס. גורלו של הדיפלומט יעקב על-ידי השגרירות, כאשר הסתיים החקירה המתנהלת עתה נגדו, על-ידי השגרירות עצמה.

כל ישראל

מחזה רגיל

רמת המחוזות לילדים כה נמוכה, שועדה אשר מינתה לפני חודשים אחדים על-ידי משרד החינוך והתרבות, לא מצאה אף מחזה אחד ראוי לקבלת פרס. היעדה עברה על 40 מחזות, שנודעו לאחר מחבת בהתי המדינה מאו קימומה . . . **תיירים רבים** שהגיעו בימים האחרונים מארצות הברית פדו איגרות של מלחה העצמאית, תמורת 1.80 ל"י הדולאר, במקום להחליף דולארים. את האגרות אפשר לקנות בכריסה של ניו יורק, שיעור של 80 אחוז מערכון הנמוגיל, כך שהתייר מחבל למעשה, 2.250 ל"י לדולאר . . . **52 לירות** על כל אלף חושבים מוסמכים בישראל היו בשנת 1956, ואילו על כל אלף דרוזים היו 47 לירות. אלה היו שיעורי הלידה הגבוהים ביותר בעולם. לשם השוואה: שיעור הלידה במצרים הוא 40 לאלה. בסוריה 22 לאלף . . . **בפעם הראשונה** בתולדות משפטי הרצח במדינת ישראל שיחרר בית המשפט המחוזי, בערבות, נאשם שהובא לפניו באשמת רצח בכחנה תחילה. השופטים קנה, גביוון וזוני לבכויי עשו זאת לפי בקשת עורך-הדין שמואל תמיר, המגן על בנימין אבו-ערמם ושני אחיו, במשפט רצח רעננה. אחרי שמי את טענות התביעה פסקו השופטים, כי תמיר אינו צריך להשיב על האשמה בהשגח לבנימין . . . **הפדרציה הציונית** וגורמים יהודיים אחרים בדרום אפריקה החליטו להי עביר לרשות הממשלה את זכויותיהם את חברות אפריקה ואפריקה . . . **קלון**, ערך הרכוש: כשני מיליון ל"י . . . **17 נטורי קרתא**, הכלואים מאז הפגיזה נגד הקמת הבריכה בירושלים, וכו למעשה נדיב מצד ראש הממשלה, אשר שיחרר אותם זמנית ממאסרם, ערב ליל הסדר, לאפשר להם בלויי החג בחיק משפחתם. ביניהם: ראש הכת, הרב עמרם בלוי ובנו.

תזכיר שלדים חדשים

הכיום בשעריהגיא שימש נושא ל" כתבת עורך העולם הזה (1606), שגילה ל" ראשונה שאנשי ועדת-העשור ערכו מחדש את שלדי המכוניות והוספו שלדים חדשים, כדי לעשות רושם על תיירים. על המשמר הצטרף למחאה על חילול זה של זכר קרבות באב אל-חאד, וחייב מפ"ם יעקב ריפסין הגיש על כך שאילתא לכנסת. השבוע נאלצה ועדת-העשור להכחיש כאילו ביימה מחדש את השלדים, אך עברה בשתיקה על ההאשמה שהסיפה שלדים חדשים . . . **אחרי ה" פרסום הבקערי** בהעולם הזה (1069), על הקנוניה במשחק הכדורגל בין בית"ר תל אביב ומכבי נתניה, בו הפסידה מכבי במת" כדורגל נגד בית"ר תל אביב, האשימה הגישה הנהלת מכבי נתניה תלונה להתאחדות ה" כדורגל נגד בית"ר תל אביב, האשימה אותה **בשדול שחקני נתניה** להכשיל את קבוצתם . . . **מאבק האייתנים** ברמת-גן נסתחים ב" נצחון יונה איתן, הקבלן שסולק מתפקידו כסגן ראש העיר, אחרי שנתגלה שהיו לו קשרים מסתריים עם הקבלן בליוזבסקי. את רי שהעולם הזה (1046) הודיע על נסיון ל" לחזירו לשלטון, נתמנה איתן בשבוע שעבר ליושב-ראש סניף הציונים-הכלליים ברמת-גן, כהכנה להיבחרו כסגן-ראש-העיר לעתיד.

רודי בת הילד מרוצה משיטת ה" לימודים של אביה. בחולונד לא סבלה את הלימודים, הוצאה כל יום מהכיתה.

את אריה קרו

א כל תושב של אשקלון יודע היכן בדיוק שוכן קיבוץ זיקים. אבל את כתובתו של איש השלום, שקבע את משכנו בין משק זה לבין גבול הרצועה, כל איש יודע. נהג המונות הסביר גם מרדכי-הוא כבר מוסד לאומי. ובשטף של מורה-דרך מוסמך, החל הנהג מדקלם את הסטטיסטיקה החיונית על ההולנדי המזור, אשר נשבע להשכין שלום בעולם, כאילו היה אתר הי"ט טורי מימי שמשון והפלשתים. ואמנם, כפי שהסתבר מדברי הנהג: "כל מי שמבקר כאן רוצה לראות אותו."

המונית עצרה בין שרידיו התרבים של

על גבול רצועת עזה הקים הולנדי נוצרי מלחמה ושלו

ה. פ. אבלינג יושבתו פרקי חוכמה. מאז אטרה ממשלת הולנד לשלוח לו דואר, מתר יוין. אין שום ספק — לא נוח ולא רוביניון לא נהגו מ מסור ויעיל כל כך.

הדרשה היוצית

א לברטת ובתה ישבו זו מול זו, חיכו שה למקום שפינה לפני דקית אחדות. הבת סרגה, הא צפרון ונייר, הבעל החיישב על אחת מחבילות הקש וי הולנדיים שהעניקו לו את תעודת-ההסמכה לא ניהו יום ותלמידים ירצה לבנות עולם חדש. גם אבלינג עצב זאת אז. אולם כאשר נהרגו ארבעת אחיו והוריו בימ העולם השניה, זועזע בנינו הנפשי עד היסוד. יש מו בעולם, החליט, מבלי שבני אדם יוסיטו עליו. מדוע בחר דהקא בישראל? האם מפני שהצעד הראש עולמי הוא שלום ישראלי-ערבי? "לאו דהקא" השיב, הסכנה לעולם היא ממלחמה ומערב. אם רוצים להשכין שלום בעולם, זה צריך לו כל בין שני הגושים. כאן, בארץ-ישראל, המקום ל

מחנה בריטי נטוש, והנהג הסביר כיצד ל" הגיע אל איש השלום. "אין כאן מספרים או רחובות", התנצל, "אלא אם תעברו את ה" הריסות שממול, ואחר כך את ההריסות ש" שמצד ימין ותגיעו אחר-כך להריסות ש" מצד שמאל . . ."

שלט פח, צבוע באדום, נשא את הכתובת הלטינית: "ה. פ. אבלינג — הולנדי". מבעד לשלט, נראו הסימנים הראשונים של יישוב אנושי מן התקופה המודרנית. בין כל ה" בלוקונים ההרוסים התבלט בלוקון אחד — לא מסני שהיה הרוס פחות, אלא מפני שבמקומות המיועדים לחלונות היו אמנם ש" וניגיות, ובפתח המיועד לדלת, עמדה דלת שלמה.

מפה ונכוס ערבי

דלת נפתחה. בראש המדרגות ניצבה דלתו של בעל-הבית. ה. פ. אבלינג הוא גבר צפוני טיפוסי: בהיר-שיער, גבוה ורוח. הוא היה לבוש מכנסי חאקי קצרים וחולצה בעלת צהארון פתוח, הרכיב מש" קפים במסגרת זהב. דומה בכל דבר למרצה באוניברסיטה.

הוא פתח את פיו ודיבר חוכמה: "הוי, עוד עתונאים!" אך כיאה להשקפת עולמו, בירכנו לשלום והומין אותנו פנימה.

בית אבלינג דמה לתערובת של תיבת נוח וביתו הראשון של רוביניון קרוון. הכל תוצרת עצמית: שתי כורסות מאסיביות, כל אחת עשויה משתי חבילות קש כבוש. הריי טוד: שק רגיל. מיטה מענפי עץ, אה לחימום שהיה פעם פח בנזין פשוט, קישוטי קיר מצמחי הסביבה. על הקיר היתה תלויה מפה גדולה של העולם, אותו רוצה אבלינג להי ציל מחורבן. ממולה — נבוט ערבי אימתני, המסוגל להמם אדם במכה אחת. "זה סמל הבטחון", הסביר אבלינג.

אולם אם נוח נכנס לגור בתיבתו מאונס, ורוביניון קרוון הגיע לאי הבודד בגלל סערה שהטביעה את אנייתו, הרי ה. פ. אבלינג התיישב על גבול רצועת עזה מרצונו הטוב. הוא אפילו הביא לשם את אשתו אלברטה ואת בתו רודי, בלונדית יפה בת 17. האשה והבת הכניסו לחורבה המחודשת איירה של בית הולנדי מסודר. כל דבר מונח במקומו, הרצפה נקיה עד כי אפשר לאכול ממנה. בגדיהם של שלושת בני המש" פחה פשוטים ולא יקרים, הבהיקו מרוב ג"כ

בית משפחת אבלינג דומה בחיצוניותו לציורים העי" ממיים של תיבת נוח. אבלינג שיפץ אותו, קנה בפרוי" מיע האב דרשה על אחד מנושאי תורתו, אותה רושמות אשתו ובתו

תיבת נוח

טותיו האחרונות את הזכוכית לשמשות החלונות. הבית, הנמצא בתוך ססח

שכן לתנועה-של-איש-אחד, הרוצה להשיג שלום ואחוזה בעמים

של ו. פ. אבלינג

בחדר הנקי, ואבי המשפחה מרצה בפניהן את דעותיו העמוקות, כשהשתיים רושמות כל מלה היוצאת מפיו.

„כל החוכמה היא לראות את העולם ב-זוהית הנכונה, היא אחת מאימרותיו האהודות. „הנה, למשל, יושבים שני אנשים, משני צדי שולחן, ומביטים, למשל, על קופסת גפרורים כזאת (וריקה מרושלת של הקופסה על השולחן). שואל האחד: „מה צבע הקופסה? „אדום, משיב השני, בהביטו על תחית בית-החרושת. „לא נכון! צועק הראשון, בהביטו על גב הקופסה, כחול! שניהם קמים ורוצחים אחד את רעהו. שניהם צדקו, אבל הם כבר אינם. חוסר ההבנה הרג אותם. זהו בדיוק מה שיקרה לעולם, ובגלל זה אני חי ונאבק.“

אותה גישה ביקורתית מביא אבלינג לספר היחידי הנמצא בביתו: ספר התנייך והברית החדשה. קובץ הוא, לגבי משה וישו: „שני הם לא היו ולא נבראו. נקה, למשל, דוגמה בברית החדשה, שם כתוב כי הביאו את גופתו של ישו לעיר מסויימת. המדע הוכיח כי עיר זו אינה קיימת. אם כן, אם אין עיר, הרי לא יכלו להביא אליה גופה. ואם לא היתה גופה, לא היה ישו. פשוט מאד.“

★ ★ ★

אם אין קמה, יש תורה

ברגע מדוייק זה התיישבה קיינו, ב-תנועה אצילית, על ראשו של אבלינג. והאיש התנהג כאילו היה זה הדבר הטבעי ביותר בעולם.

קיינו היא יונה אפרפרה, מאלה שנערים נוהגים לצוד בעשרות ליד כל חורבה ערבית. משפחת אבלינג מצאה אותה בימים הראשונים לבואם למקום. היא היתה עדיין גוזל רך, אשר אמו נטשה אותו בבור מי גשמים. רודי לקחה אותה תחת כנפיה, ריסאה אותה מחלתה ופיטמה אותה עד כי הפכה יונת שלום מושלמת. כיום היא אחת מהמשפחה לכל דבר.

כאשר הולכת המשפחה להביא מים מן הפרדס הסמוך, מצטרפת אליהם היונה. היא בוחרת את הראש הנראה לה באותו רגע, אוחות במקורה בקצת שיער, ואי אפשר לה הוריה משם בניגוד לרצונתה. היא יודעת להתגונן בדקירות מקור וכדחיפות כנפיים עזות. על כן נותנים לה בני המשפחה לרכב להם על הראש.

חיי המשפחה צנועים ביותר. אותו יום, למשל, היתה ארוחת הצהרים: כמה פרוסות

על אחת משלוש כוסות הקס ומשמיע באזני אשתו תוך תורת השלום שלו. בני המשפחה קשורים מאד זה עם זה. המשפחה בתנייך של אבלינג, הכתוב נרחבת.

התנאים הראשונים לשלום זה, נימק אבלינג, אחרי שיצור את „התנאים הראשונים“ הללו, יסע לאמריקה או לרוסיה, ויגש לשלבים ה-1 מתקדמים יותר של תוכניתו.

ה. פ. אבלינג יודע בדיוק כיצד ישכין את השלום. הכל מחושב כבר באופן מדעי. יש לו אפילו מכשירים מדעיים לעשיית השלום. הוא בנה אותם בעצמו, ומלמד את אשתו ובתו כיצד להשתמש בהם. אבל, כפי הנראה, רק הוא מבין אותם כראוי לפי שעה.

★ ★ ★

כמו נביאי קדם

בארץ ישראל כבר קמו נביאים רבים העמים. כולם, ללא יוצא מן הכלל, נכשלו. וכולם, גם כן ללא יוצא מן הכלל, סבלו קשות תוך כדי כך. היו מהם שהושלכו לגובי אריות; היו שנרדפו על-ידי השלטונות עד שנאלצו לברוח מבתם; ידוע על מקרה אחד לפחות, בו צלבו הרומאים מטיף כזה. אבלינג אינו יוצא מכלל זה. כאשר נודע לממשלת הולנד מה הוא מתכנן, שללה ממנו את דרכו והודיעה לממשלת ישראל כי אינו שפוי בדעתו. „הם אפילו רצו להטוף אותי ולהחזיר אותי בכוח להולנד,“ התלונן. הוא ביקש לראות את דויד בן-גורן, יוון, להסברת תוכניתו. תחת זאת התקבל לראיון אצל טדי קולק ונתמיה ארגוב ה-מנוח, כדי לשטח בפניהם את בקשתו. הם רק לעגו לו.

יום אחד הגיעה הזמנה מבית-המשפט. היתה זו הדרך בה הודיעה לו ממשלת ישראל כי עליו לעזוב את הארץ: את אשרת התייר לא יאריכו לו. בלא-איכפתיות משחית התעלם איש השלום מההתראה. ואז שוב הופיעה המשטרה בביתו. הפעם הובילה אור-תו ואת בנות ביתו לכלא. הם שוחררו בערב בות עצמית. „אני לא אעזוב את המקום הזה עד שאשלים את שליחותי“ התריע. „אפילו עשר ממשלות לא יזינו אותי מפה. אני יותר חזק מכל ממשלה. הממשלות נופות ואני לא! עד שאביא את השלום.“

★ ★ ★

מוות בגלד גפרור

בקשיות עורף, האופיינית לנביאים, המשין אבלינג לחתור לקראת חזונו. „בעצם, הסביר, אני עדיין בשלב הנסיוני בלבד. כל מה שאני עושה עכשיו, זאת עבודת-מחקר במעבדה.“

את הממצאים המדעיים והמחשבתיים של עבודת-המחקר, רושמות שתי הגשים של משפחת אבלינג. מדי יום מתיישבים השלושה

ועל הקיבוצים: „זהו איגואיום קולקטיבי.“ על דבר אחד בלבד אין מתלוצצים ב-משפחת אבלינג: על השלום. כי בנפשם של השלושה תפסה מומן האמונה בשלום את מקומה של הדת. כאשר נשאל אבי המשפחה מה יקרה אם לא יצליח להשיג את השלום העולמי, פתחו השלושה עיניים מלאות-תמהון וחמלה, כאילו לא הבינו איך יכול משהו לשאול שאלה כה טפשית. „מה זאת אומרת?“ השיבה רודי, „נשיג אותו.“

ומה יקרה אם, חלילה, לא ישאר בחיים עד שיושג השלום? אבלינג, 52, הצטחק. „אין דבר כזה. לא אמות לפני זה.“

בחוף, בעולם „הנורמלי“, צרחו מוכרי העתונים את הכותרת האחרונה: קרב טאט קים ותותחים בחולה. אבלינג יצטרך לחיות הרבה מאד שנים, כנראה.

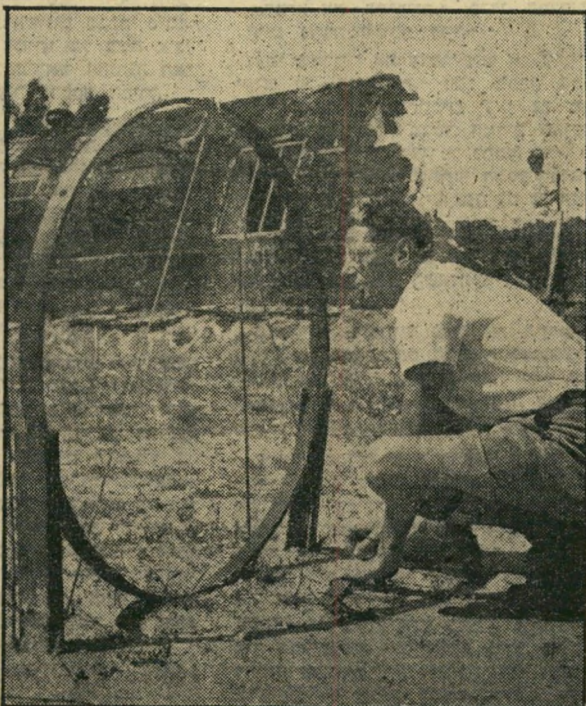
לחם לא טרי, וכמה כפות של דורה מבושלת במים. „אם יש חלב, מבושלים את זה בחלב. אם אין, מים גם כן טובים,“ הסבירה האם.

מכיוון שכספם אול מומן, מתקיימים בני משפחת אבלינג מתרומותיהם של חברי ה-משקים בסביבה, של חילים וקצינים אהבי שלום, ושל כמה תיירים נדיבים. „אבל ה-אוכל בכלל לא חשוב“, הצהיר ח. פ. „אם אין קמה יש תורה.“

★ ★ ★

לא ימות לפני כן

לפניאן אבלינג ישנן עוד כמה אימרות קולעות. „אומרים עלי שאני משוגע. אני שואל אתכם: אם הייתי משוגע, האם הייתי בא לישראל? למדינה הזאת יש מספיק משוגעים משלה, אין לה צורך באימפרוט.“

ו. פ. אבלינג, אשתו ובתו מתנפסים ב-שמש, כפי שנראו מבעד לאשנב אחת החורבות, במחנה עזוב שעל הגבול בין מדינת ישראל ורצועת עזה.

בעזרת גלגל זה, העשוי מברזל, ומספר חוטים המתמשכים ממנו בעיגולים, משולשים וריבועים, מחשב אבלינג את סיכויי השלום.

מכונת השלום

לכת במ-שני בנאמנות

בשבת ה־15 למשחקי הליגות הראשונות בכדורגל, לא היה המצב בליגה הלאומית ובליגה הראשונה ברור יותר מאשר בשבת בה התלו המשחקים. בליגה הלאומית נאבקו על האליפות שלוש קבוצות הצמרת, מכבי תל־אביב, הפועל פתח־תקוה ומכבי חיפה. כשהבדלי נקודות זעירים מבדילים ביניהן. תשע הקבוצות שאחריהן גם הן לא היו בטוחות במקומותיהן, כשרק חמש נקודות מבדילות בין המקום הרביעי לאחרון שבטלה. בשבעת המשחקים, שעדיין נותרו עד סיום הליגה, יכולה כל קבוצה באופן תיאורטי, לבעוט את עצמה מאחד המקומות האחרונים לאחד הראשונים.

לקבוצת הכדורגל של ליגה א' לא היו מאושרות יותר. כמעט ואין לצפות מראש אפילו את תוצאות משחקי קבוצות הצמרת נגד קבוצות התחתית. אולם ישנם מספר משחקים, הן בליגה הלאומית והן בליגה א', אשר תוצאותיהם כן ידועות מראש. אך ה־יודעים הם יחידו סגולה, שומרי סוד. כי הקבוצות ביניהן האגודות השונות הפכו כבר מתופעה ארעית למהנה קבוע.

הפתעות מסוג מסויים. למודות נסיון השנה שעברה, בה הסתיימו הקבוצות על מגרשי הכדורגל בשערוריות שהכריחו את ההתאחדות לכדורגל להעניש קלות את התקבוצות המוכרות והקבוצות משחקים, ידעו אגודות הכדורגל להסוות השנה את התעלולי המכשח והממכר. כשהפועל מחנה־יהודה, מי המועמדות האליפות בליגה א', יוצאת בתיקו נגד הפועל רחובות, מהמועמדות לירידה; או כשמכבי יפו מפסידה לבית־ר תל־אביב, מאחזרות טבלת הליגה הלאומית, בתוצאה 3:0, מוגדרת התופעה כהפתעה בלבד.

הפתעות יכולות להתרחש בכל משחק. אולם בשבתות הבאות יפסכו הפתעות מסוג זה לתופעה רגילה, ובסופו של דבר תפוצה השערוריות לחוץ, תעמדה בפעם נוספת בסיומן שאלה גדול מוסריותו של הכדורגל הישראלי.

מניס

מספר 9 מנצח

תכניה מפוארת ורבת־רושם חולקה חינום בין הקהל המועט, שבא השבוע לחזות ב־פתיחת תחרות הטניס בין גבחרת ישראל, לבין שני שחקנים צרפתים צעירים, ש־ערכה במגרש מכבי ליד קולנוע אוריון בתל־אביב.

הצופים שידעו על השתתפות שחקנים צר־פתיים בלבד, התפלאו לראות כי המגרש מוקף בדגלי שבע מדינות, הסבירו המארגנים: "הדגל האמריקאי הוא מפני שנרשם לתחרות תייר מאמריקה..."

בתכניה היה מפורט הרכבה של הגבחרת הישראלית. לפי פירוט זה, כלל ההרכב אר־בעה שחקנים. אך כבר ביום השני לתחרות נזכה הקהל לראות, שהקבוצה הורכבה רק משני שחקנים: אלעזר דוידמן, אלוף ישראל, ואריה אבידן, סגנו.

הסביר אחד ממארגני התחרות, בהצטדקות מעושה, כאשר נשאל על השינוי: "חשבנו שלאחר שני ימי תחרות, כשהאופוס שלנו משחקים, תהיה התוצאה שלוש אפס לטו־בתנו. או היינו יכולים ללכת גם לצעירים אפשרות לשחק פעם משחק בינלאומי, ב־סיבוב השני נגד הצרפתים."

אך כבר יומיים לאחר תחילת התחרויות, נבחר שהיתה זו טעות מרה מאוד. הקבוצה הישראלית נוצחה בקלות על־ידי שני הצר־פתיים, העומדים בדירוג של ארצם במקומות התשיעי וה־15.

ההכרעה קיוימה. הצרפתים, למרות שסבלו מהחום הרב, לא הראו מישחק מיוחד, אם כי היה זה משחק נעים לעין.

בלט בין השניים פרנסיס ניס. פרנסיס גבה־הקומה ובעל מטרותק אמריקאית קצרה, הת־רגו על שהמשחקים התחילו בשעות הצהריים החמות, ביקש את המארגנים להתחיל מאוחר יותר. "ומה יהיה אם המשחק יוכרע בקושי, ויהיה צורך להאריך אותו, ישחקו בחושך?" ענו לו המארגנים.

פרנסיס, הרקיסה מספר תשע של צרפת, התרגו כמו כוכב: "אני מבטיח לכם שאותי אף אחד לא ינצח, אפילו לא במערכה אתה", השיב בכעס.

הוא צדק. למרות שחברו לקבוצה כריס־טיאן וירון נוצח בשני משחקים, לא הפסידו פרנסיס אפילו משחק אחד. הבוא את הניצחון לקבוצתו, לאחר נצחון במישחק ה־זוגות.

לידה בערו המדורות

ירח מלא וגדול האיר את הצוק הענק, השתקף במי ים המלח השקטים, ולהבות טמנות האירו פנים מאובקים ורג־ליים יחפות ומיובלות. מסביב למדורות בק־עו קולות שירה. גנות סרקו צמותיהן ה־שטופות גרגרי חול, שרוו. בנים השתרעו על האבנים, נעצו עינים במדורה ושרו.

דפנה לעדן, בת 14 וחצי, ישבה ליד מדורת החברה מנתניה. היא השקיסה על שאר ה־מדורות הפזורות בשטח, שם ישבו חברי סניפים אחרים של תנועתה, המכבי־הצעיר, שיצאו למסע. "יהיה משעמם אם לא יקרה משהו", פלטה לתברתה. החברה נצעה בה מבט מזור, כאילו אמרה: "מה נקרא אצלך יקרה משהו?" ודפנה ראתה צורך להסביר: "בשנה שעברה, מספרים, היתה חויה, יצאו לטיול. באמצע תקף אותם גשם חזק, הדרך הפכה בוצית והחברה כמעט ושקעו בבוצ. הם היו צריכים להספיק את המסע. הלאי שיקרה גם לנו משהו."

דפנה לא ידעה בדיוק מה היא רוצה ש־יקרה. היא היתה נערה תל־אביבית רגילה בעלת צמה ארוכה ועבה, שבילתה את חדי השנה בבית־הספר התיכון עירוני ד, בו היא לומדת בכתה החמישית. דפנה משוגעת ל־טיולים. עוד בבית־הספר העממי, בכתה ו־או ז', הצטרפה לאגודת צעירים חובבי חי, הלומדים יחדיו להכיר את טבע הארץ, נופה, חיותיה וצמחייתה. כמעט כל שבת היתה יוצאת לטיול. אולם אלה היו טיולים קצרים, של חצי יום או יום. בדרום לא היתה דפנה עוד כלל, לא באילת ולא בסדום.

כאשר שמעה על הטיול הארצי של ה־מכבי־הצעיר לסדום, למצדה ולסביבה, מיהרה להירשם. היא היתה היחידה מסניפה, סניף המכבי־הצעיר בצפון תל־אביב, אשר יכלה לצאת. העדר חבריה־לסניף לא הפריע לה כלל, היא היתה בחברתם העליוה של הנתי־גייתים.

"את עיפפה?" שאלה דפנה את שכנתה, ומבלי לחכות לתשובה, הוסיפה: "אני לא עיפפה בכלל. חשבתי שהעליה למצדה זה משהו נורא. איפוא? עשיתי את זה כמו כלום."

ירחיבש במצדה

מרחק מטרים ספורים התלקחה מדורת סניף רחובות. תריסר בחורים חסונים וכמה נערות צעירות ורכות יותר החליפו קציצות זה על חשבון זה. "מה תהיה הסיסמה למחר?" שאל יוסי נחמני. בשני ימי המסע הראשונים סבבה סיסמת המסע היומית סביב דמותו של משה אידל־שטיין רחבי־הגרם, יושבראש הנהגה האר־צית של המכבי־הצעיר ומפקד הטיול.

ביום הראשון, בו עשה המסע את הדרך מתל־אביב לסדום, עלה למצדה, ירד ממנה ונגח למרגלותיה, היתה הסיסמה: "מכבי בעיר, מכבי בכפר / מכבי הופך את משה לעכבר." ביום השני, בו הלך המסע דרך ואדי סיאל לעין־גדי, ביקר במעיינות ובוואדי ערוגות, וחזר ללון למרגלות המצדה ללא כל עיפות מיוחדת, היתה הסיסמה: "מכבי בעיר, מכבי בכפר / מכבי הופך את משה לפרפר." מה תהיה הסיסמה ביום המחר?

במרכז קבוצת סניף רחובות ישב עמיר בראודה. עמיר בן 26, ליד ותושב גדרה, הוא כיום מרכז הסניף. הוא ישב והבטי בתניכיו, ניסה לראות אם גוף המצדה ה־ביע בהם את אורחם הרשמים שהטביע בו. הוא היה כאן לפני קום המדינה, בשנת 1947. מאז התאחד במקום. החליט כי בכל הזדמנויות שתהיה לו יחזור אליו. היו לו 15 הזדמנויות, ובכל פעם חזר. אחת מהן היתה מיד אחר שוואיו. בתלמידיה, שם היה עמיר תקופת מה חבר משק, אחרי שירותו הצבאי בנח"ל, נשא לו אשה. את ירח הדבש החליט הווג לבלות באיוור המצדה.

כיום עוסק עמיר, אב לילדה, בחקלאות בגדרה ובחברת סניף המכבי־הצעיר ברחו־בות. האנשים נראו עיפפים. עמיר ידע כי למחרת מחכה להם דרך די קשה. יהיה עליהם להשכים טרם שחר, לצעוד עד הצהריים כדי להגיע בדרך הצוקים מהמצדה לעין בוקק.

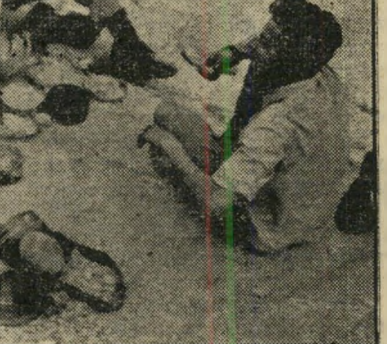
שם ימתנו להם המכוניות שויבילו אותם הביתה. מעגלים בהירים סביב לירח בישרו כי יהיה חם מחר. עמיר פקד לכבות את המדורה; החברה התכרבלו בשמיכות ושכבו לישון.

איציק הסייר מוביל

עם קרני השמש הראשונות, ש־ושכרו על פני משטח ים המלח, העירו השומרים את חבריהם. הם קיפלו את ה־שמיכות, ארוזו את התרמילים, שתו כוס תה חם והסתדרו במסדר. למרות שעת הבוקר המוקדמת כבר הורגש חום בלתי־רגיל.

עמיר בראודה

עמיר בראודה צעד בראש אנשיו. כשנעצרו לחניה, שאל אותו יוסי נחמני: "אולי מאר־גנים איזה טיול פרטיזני קטן בזמן המנוחה?" כי גם קודם לכן, בימי המסע הראשונים, אירגן עמיר כמה סיורים פרטיזניים. כי שביקרו החברה על המצדה, ביום הראשון, והתפעלו ממראותיה, ירד עמיר לבדו אל אר־מון הורדוס. ביום השני, כשהחברה הלכו לואדי ערוגות, לקח עמיר קבוצת גברים, יצא לסיור עד למקורות מעין גדי, בקרבת

עמיר בראודה צעד בראש אנשיו. כשנעצרו לחניה, שאל אותו יוסי נחמני: "אולי מאר־גנים איזה טיול פרטיזני קטן בזמן המנוחה?"

כשהמים היו בשפע

"למלא את המימיות", סקדו המדריכים, "היום נעשה חתיכת דרך." מי שמרגיש את עצמו חלש או עיף ש־יעלה על המכוניות. פקד מפקד המסע. מתוך כשבעים משתתפים יצאו 22 מתוך לשורות. היו אלה מספר חניכים שהרגישו ברע, כמה נערות שצורפו למסע, וילד בן 10, בנו של אחד ממשתתפי המסע הבוגרים, שבשני הימים הראשונים צעד עם כל השאר.

אתה חושב שתוכל ללכת אתנו? ושאל יצחק סונויו בן 53, מרמתים, אביו של אחד החניכים. "מה השאלה?" התרעם האב, "אל תעליבו אותי."

הנוסעים במכוניות נטלו את התרמילים, מסרו את מימיותיהם המלאות לצועדים, ו־המסע יצא לדרך. "בשעה אחת נגיע לעין בוקק, נאכל ארוחת צהרים, נעלה למכוניות וניסע הביתה", הבטיח משה אידלשטיין.

איציק הסייר צעד בראש. חבוש כובע סמבל ולבוש מכנסי צנחנים, הטמין איציק את המפה בכיסו. לא היה לו צורך בה. איציק המלבסי, פלאח כמלוא מובן המלה, מאלה המעדיפים לצעוד יחפים מאשר ב־נעליים, היה בסביבה עשורת פעמים, הכיר את הדרך כמו כף ידו. למרות שההליכה ממצדה לעין־בוקק אינה מהמקובלות ביותר, אך היא נדירה. יש ללכת בדרך המובילה דרומית־מערבית לראס וווירה, היא ראש זר־הר, ובמקום מסוים לפנות דרומה, לשביל המוליך עד אום בארק, היא עין־בוקק. איציק הוביל בקצב מהיר.

השמש התרוממה ועלתה, ועמה עלו גם מידות החום. "יהיה חמסין היום", פסק

מישהו. אולם קולות השירה של הצועדים החרישו אותו. כל 45 דקות היה המסע נעצר בצלע גבעה, האנשים היו יושבים ל־פוש, לוגמים מעט מים.

"לא כדאי לשתות, לא כדאי לשתות", אמרה דפנה לעדן לעצמה. היא סקרה את סוליות נעליה שהתבלו, אולם לא פתחה את מימיתה: "אם לא שותים אז לא צמאים, כדאי לשמור את המים לזמן שאהיה צמאה", שיננה לעצמה.

עמיר בראודה צעד בראש אנשיו. כשנעצרו לחניה, שאל אותו יוסי נחמני: "אולי מאר־גנים איזה טיול פרטיזני קטן בזמן המנוחה?" כי גם קודם לכן, בימי המסע הראשונים, אירגן עמיר כמה סיורים פרטיזניים. כי שביקרו החברה על המצדה, ביום הראשון, והתפעלו ממראותיה, ירד עמיר לבדו אל אר־מון הורדוס. ביום השני, כשהחברה הלכו לואדי ערוגות, לקח עמיר קבוצת גברים, יצא לסיור עד למקורות מעין גדי, בקרבת

עמיר בראודה צעד בראש אנשיו. כשנעצרו לחניה, שאל אותו יוסי נחמני: "אולי מאר־גנים איזה טיול פרטיזני קטן בזמן המנוחה?"

האם הקוקו בסדר?

הגבול, אך הפעם לא היה זמן לטיולים פרטיים. אחרי שתי שעות הליכה הגיעה מלוגת ההולכים עד להר יהונתן, ליד הגיא הלבן. משם המשיכה בקצב מהיר, כדי להגיע לפני שעות הצהריים החמות.

האם הקוקו בסדר?

רק במנוחה הבאה, כשהחברה חיפשו מס־תור מהשמש הלוהטת בצל כמה שיתי ער־בה, גמעו כמה טיפות והשאירו במימיות מים לדרך שתמשך עד הצהריים, הודיע עמיר: "משהו מגרד לי בקורקבן."

איציק היה תשוש. השרב היה כבד. באותו יום ראשון, בשבוע שלפני פסח, היתה גם צעידה לאורך שפת הים התיכון מעייפת ומיגעית. בעלויות הקשות נזל לאחת הבנות דם מהאף. הם נמצאו באחד הואדיות המר־בילים אל ים המלח. איציק היה בטוח שזה תואיר בו צריכה להמצא הדרך. מדריכים

בודרה

אחרים סברו שהם נמצאו בוואדי אום אל-בידום, סברה שכפי שהתברר אחר-כך היתה הנכונה.

החניכים לא הרגישו במאומה: רק המדריכים החלו לדאוג. קבוצת סיירים, שעלתה על אחת הגבעות, זיהתה במשקפת את הכיפה שבפתח ואדי אום בארק, הידועה כפרונקל של עין-בוקק. הוחלט להמשיך באותו כוון, על מנת לחפש את הדרך הייבילה ליעד.

דפנה לעדן מצצה לימון. היא הויעה והתנשפה, אולם מצב רוחה, כמצב רוחם של שאר החניכים, היה מרומם. הם צחקו על חשבונה של אותה בת, שבעליות הקשוחה ביותר היתה שואלת את בן-זוגה, "האם הקוקו שלי בסדר?" ועל חשבונה של הינערה, שטענה כי היא צמאה וכשהוצעו לה מים, סירבה בטרוניה: "מה זה, אין לכם גוון?"

★ ★ ★

אי-אפשר לרדת לחוף

כבר עוד שעה. השעה היתה 12 בצהריים. המסע צעד בוואדי מוריגי, כי חפוש אחר השביל לעין-בוקק. הוחלט לעשות מנוחה נוספת.

אולם אז טען אריה סנוניו, כי אביו המבוגר עומד לקבל התקפת כליות וכדאי יהיה להמשיך בדרך. שוב התעוררו חילוקי דעות בין המדריכים הבוגרים, ביחס לדרך שיש להמשיך בה. הפתרון, עליו הסכימו כולם: לצעוד מזרחה, לכיוון חוף הים, על מנת למצוא מורד לדרך החוף, המובילה לעין-בוקק.

במורד אום אל-בידום אפסו כוחותיהם של כמה אנשים. החמסין היה בשיאו, השמש להטה מעל והקרקע מתחת. על אלה שגילו נטיה להתעלפות נשכחו מים מתוך המימיות. המים הלכו ופחתו.

אחרי צעידה ממושכת נכנס המסע לאחד הקניונים. אפשר היה לראות ממול את הרי אדום מאדימים בחופו המזרחי של ים המלח. אולם לא היתה כל ירידה במורד הקניון. צוקים תלולים, בוויית כמעט ישראל, בישרו על הסכנות הצפויות לכל אשר ינסה לרדת אל החוף.

רק אז התברר לאנשים כי תעו בדרך. על הפנים המיוזעות הופיעו סימני דאגה. כל המים נאספו, והמדריכים הצליחו לרכוש שתי מימיות וחצי לשעת חירום.

האנשים ייבשו בצלע הקניון. המנוחה התמשכה והתמשכה, ואיש לא ידע כיצד להמשיך את הדרך. רק דפנה לעדן חיכה בסיפוק: סוף סוף הגיעה ההרפתקה לה ציפתה כל הזמן. היא לא תפסה במה יכולה להסתמים הרפתקה זו.

למטה נראתה דרך סדום-עין גדי, אולם לא

לפני איבוד הדרך

בסור עורפי עליו צועדת פלוגת המכביה הצעירה, ל' מרגלות צוקי חוף ים המלח. יום אחד בלבד לפני שאיבדה את

זרחה בין מצדה לעין-בוקק. 70 אנשי הטיל היו חניכי המכביה הצעירה ובוגרי תנועתנוער זו. מדבר יהודה וסביבות הרי-סדום, הנמי צאים ממערב לים-המלח, הם שטחים קשים לטיולים ללא סיוע מומחה.

נראתה כל דרך להגיע אליה.

★ ★ ★

המדריך התעקף

חששות כבדים החלו מתגנבים ללבו של עמיר בראודה. הוא לא חשש לעצמו, אלא לחניכיו. בקבוצתו היו כמה מהחניכות הצעירות ביותר במסע, והוא ידע שאם יתמו המים עלולה להשתרר בהלה הרת-אטון. אלה שהמתינו להם למטה ודאי החלו לחפש את ריהם, אולם מי יודע אם לא יגיעו המחפשים במאוחר?

כמה אנשים התאוננו על הצמא. לאלה שהיו במצב לא נעים, טבלו את הכפיות בתוך מימיות המים, ונתנו להם אותן למציצה.

איציק הסייר הרגיש גם הוא מוסר-כליות. הוא לקח את מנשה ("לוסי") מילר הנתניית, ויחד עמו יצא לחפש מורד בצוקים. אולם עמיר לא האמין כי ימצאו את הדרך. הוא החליט לפעול לבדו. "אני הולך גם כן לחפש דרך", הודיע למשה אידלשטיין, מפקד המסע. "אם לא אחזור אל תדאגו לי".

ללא מפה, ללא מימיה, ללא נשק יצא עמיר לחפש את הדרך.

השעה היתה שלוש אחר הצהריים, כשיצא עמיר לדרך. במשך למעלה מחצי שעה סיפס בצלע הקניון, עד שהגיע לצוק, ממנו יכול היה לראות את השטח. במרומי הצוק השתרע מישור רחב ידיים. עמיר נשך את שפתו והחל לרוץ. הוא רץ מזרחה כחצי שעה, עד שהבחין בבירור בדרך לעין-בוקק,

המשתרעת למרגלותיו. סיפר עמיר, על הרי-גשתו באותם רגעים: "כשראיתי את הדרך הרגשתי שאני משתכר. איבדתי כל מחשבה אחרת. מלבד המחשבה להגיע למטה ול' הועיק עזרה". הוא קפץ מעל צוק שגבהו חמישה מטרים, החל לרדת במורד התלול והמסוכן. הוא לא הרגיש כיצד, כשנאחו בצפורניו בסלע, נקרעה רצועת שעונו והוא נפל.

לא פעם מעד ונפל, נשרט ונחבל. הוא הרגיש כיצד תוקפת אותו סחרחורת, ורגש בחילה אוהו במעיו. הרוק שבפיו התיבש. הוא הכניס את אצבעותיו לפיו, כדי לגרד את הרוק שביש. לכסוף לקח את הכפיה שלראשו, ניגב בה את זיעתו ומצץ אותה, כדי שלא יתעלף מצמא.

כעבור שעה הצליח להגיע לדרך החוף. אולם הוא היה עדיין רחוק קילומטרים אחדים מעין-בוקק, שם חיכו המכונניות. כאחוז קדחת אמוק החל לרוץ לעכרם. כשהתקרב ניפג בכפייתו וצעק בכל כוחו. הוא חשב שהוא מרעיש עולמות, אולם קולו אבד בין צוקי ההרים.

הוא רץ כל הדרך. היתה לפניו עוד עליה קטנה, לפני הגיעו למכוניות. הוא הרגיש שאינו יכול לעלות אותה. בשארית כוחותיו צעק, ואז ראה את ההרים נופלים לים ואת המכוניות מתהפכות. הוא נשאר שוכב על הארץ. אך במכוניות שמעו את צעקתו ורצו אליו.

עמיר היה מעולף-למחצה. הוא ראה את האנשים עומדים מסביב לו, וידע שהוא

מוכרח לומר להם משהו. אולם מיתרי קולו לא נשמעו לו. הוא רצה להגיד "ואדי אום אל-בידום" ופיו הפליט רק "בום, בום... בום...". רק לבסוף הצליח לומר שלוש מילים: "קניון... משטרה... אסון...". הוא הרגיש ששופכים עליו לימונד והכרתו אבדה.

★ ★ ★

הצלה בלידה

פדונה שנשארה על הצוק, לא שררה בהלה. רק המדריכים חששו. החניכים לא הבינו מה מצבם, חשבו כי ישארו ללון בלילה במקום וימצאו את הדרך למחרת.

התחיל להחשיך. דפנה לעדן לא דאגה כלל. היא זכרה טיול לפני שנים בסביבת יצינים. היא יצאה אז לא"ש לילה עם החוג להכרת החי, והמדריך איבד את הדרך חזרה. הם נשארו ללון בשדה ולמחרת התברר להם כי היו במרחק 50 מטר מהמקום אליו היו צריכים לחזור. דברים כאלה מתרחשים בכל סעם.

איצק הסייר חזר והודיע כי לא מצא דרך. לוי לא חזר עמו. רק אחר כך התברר כי סיכן את עצמו וירד בצוק התלול לדרך החוף. הגיע לעין-בוקק זמן קצר אחרי עמיר. האנשים שכבו על האבנים, רוחות המות נשבו מכיוון הים. הם היו תשושים וצמאים וגרדמו.

בשעה 10 בלילה התעוררה דפנה לעדן לשמע קולות. מישהו צעק מכיוון הצוקים: "מכבי צעיר! מכבי צעיר!" תוך שניות התעוררו כולם. "אל תזוזו, אנו באים אליכם!" קראו אליהם קולות. כעבור דקות מספר הגיעו למקום הסיירים מאכסניית סדום. אתם נשאו כמה מימיות מים. כל אחד לגם כמה לגימות, ולאור הירח המלא החלה הצעדה, שהסתיימה כעבור חמש שעות בעין-בוקק.

שם, ליד מעיינות המים החיים, ובעזרת ארוחה טובה, נשכח הסיוס שנמשך כמה שעות. בין הנערים ישב סנוניו, בן 33, סיפר לחבריו הצעירים: "כבר עברתי את כל העולם. אבל לא ידעתי מה ערכה של טיפת מים, עד שבאתי הנה... כל העסק היה באמת כדאי".

אנשי הפלוגה נתקבלו ככונים אבודים. רק עמיר בראודה לא היה שם. הוא נלקח למשטרת באר-שבע, שם קיבל גיפיים עם סמלי משטרה וברואים, שיצאו לחפש את הפלוגה האבודה. הקבוצה הגיעה עם שחר למקום התניה של הפלוגה, מצאה שם פתק שהושרא לעמיר. מפקד המסע לא ידע כי עמיר הגיע לעין-בוקק, השאיר לו פתק בו הלשון: "מצטערים מאוד, אולם סיירים באו לקחתנו. נאלצנו ללכת". הוא סימן לעמיר את הדרך בה יש ללכת.

הסייר שמעה

איציק מפתח-תקוה מוביל את טור צועדי המכביה הצעיר, בצלע אחד מצוקי מדבר יהודה. הוא טעה בדרך למרות היותו סייר וותיק.

המדריך שהתעלף

עמיר בראודה, מבורת הבדואים שיצאו מבאר-שבע לחפש את המסע האבוד. המטיילים עצמם חשבוהו לאבוד.

דני בק

תשבץ העולם הזה 1071

9	8	7	6	5	4	3	2	1
		14		13		11		10
		19		17		16		15
			24		23	22		21
		28		27		26		25
		33		32		31	30	29
			38		37		36	35
		43	42		41		40	39
47			46			45	44	
				52	51		50	49
				57	56	55	54	53
								59
								60

מאוזן: 1. אות; אכלה חווה מעץ הדעת; 4. תיאטרון; 10. מספר ה' נופלים בחושם; במלוכד, לעזרת גוש-עציון; 11. לא מבושלי; 13. טנא; 14. "... ורבו!"; 15. מסמלת את נפתלי; 17. מצ' בה; 19. דוקטור; 20. בירה דרום-אמריקאית; 22. ארצו של גומול-קה; 25. חמש מ' אות; 26. צורה של הכנת בשר; 27. נתפור; 30. קורין אותה ב' פסח; 32. מלת ה' בררה; 33. תערוכת ישראל; 34. הרבה מים; 36. מלת בלעדיות; 37. באריקה; 39. בירה מרחבית; 41. חיה שחיתה בחולה; 42. שני עמודים; 44. פרח; 46. מפעל לשיקום; 48. בדיוק כמו; 36; 50. אות עברית; 51. גלאדיאטור; 53. אחר העובר; 55. שם חדש לחברת דלק; 57. מלת ורון; 58. לא דק; 59. מושב החכ' מים בימי דויד; 60. שם פרטי, גרמני. מאונך: 1. יצרני ממרחי כריכים; 2. כאן; 3. לעתים היא מותרת רק אחר תשלום במדחן; 5. לאשכול; 6. תע' רובת; 7. יפו בלתי-גמורה; 8. שושן; 9. מדינה צפונית; 12. לא; 15. אנחה; 16. שימת קץ להרוג; 18. שר-חינוך לשעבר; 21. בת פרעה לפרעה; 23. אות הנצחון; 24. נגד מטוסים; 26. אר' תו יש לרדוף; 28. סימן הרבות; 29. בראשה, בווינגטון, עומד אבא אבן; 31. מקום המתה; 32. מפעל טקסטיל ענקי; 35. לירה ישראלית; 37. בעל תפקיד יהודי דתי; 38. ספר תפילה; 40. סופר אידי שמת השנה; 41. חית הפרדסים; 43. גיבור זירת השוורים; 45. שטיפת ראש; 46. תנועת מים; 47. בעל מקצוע בנאי; 49. ראש תירס; 52. הברה היוצרת שמות עצם; 54. עני; 56. סוג; 58. מלת הכללה.

16. שימת קץ להרוג; 18. שר-חינוך לשעבר; 21. בת פרעה לפרעה; 23. אות הנצחון; 24. נגד מטוסים; 26. אר' תו יש לרדוף; 28. סימן הרבות; 29. בראשה, בווינגטון, עומד אבא אבן; 31. מקום המתה; 32. מפעל טקסטיל ענקי; 35. לירה ישראלית; 37. בעל תפקיד יהודי דתי; 38. ספר תפילה; 40. סופר אידי שמת השנה; 41. חית הפרדסים; 43. גיבור זירת השוורים; 45. שטיפת ראש; 46. תנועת מים; 47. בעל מקצוע בנאי; 49. ראש תירס; 52. הברה היוצרת שמות עצם; 54. עני; 56. סוג; 58. מלת הכללה.

בי"ס לפקידות
מרכז מורים
 רח' הס 12 ת"א
 קורס מזורז לפקידות
 ייפתח ב-17 לאפריל

רדיו

תוכניות

המפה המפלגתית

קצין התותחנות הסורי, שפקד להמטיר אש על הישובים העבריים בעמק החולה (ראה במדינה), לא התמצא במיוחד במפה המפלגתית הישראלית. הוא הפגין ללא הפליה את שלושת הישובים שלמרגלותיו. לא כן עורכי מהדורת החדשות של קול ישראל. שלוש פעמים בערב אחד הודיעו הקריינים כי משק גדות ומשק חולתא הופגזו בתותחי הסורים. את הישוב השלישי, יסוד המעלה, לא זיכו אפילו במטח מילולי אחד.

התגובה הראשונה באה מבני המושבה ה' חתיקה, שהוקמה עליידי הבארון ב'1883. במכתב נרגז להנהלת קול ישראל ביקשו לדעת מדוע הפלו אותם. עוד באותו יום פירסם הבוקר תגובה נרגזת לא פחות: "... קול ישראל התעלם (מהפגזת יסוד המעלה) כנראה, משום שיסוד המעלה היא ציונית-כללית. האקזוקטיבה של הסתדרות ה' ציונים הכלליים החליטה לשלוח מחאה חרי-פה..."

הציע אחד מצעירי המושבה: "אולי כדאי שמישהו בקול ישראל יחליף את המפה שלו, במפת הסתחים של המפקד הכוזב".

גלים קצרים

סירה ללא מיפרשים

התוכנית הפינולאריה שלושה ב' סירה אחת שובתת מאונס. לאחר שעורך התוכנית והרוח החיה שבה, יצחק (צחי) שמ' עוני, טרם חזר מסירו בארצות-הברית, נא לצת הנהלת התוכנית של קול ישראל למלא את תאריכי השידור של התוכנית בהקלטות מיושנות... **עירכת תוכנית** בימות ובדים, הסופרת בלה ברעם, זכתה בשבוע האחרון למספר תגובות חריפות של חברה למקצוע. הנהלת תיאטרון זירה זיכתה את קול ישראל במכתב רצוף-שאלות, בנוגע ל' אופיה של התוכנית בימות ובדים, המקדישה את זמנה לסירי סרק בסטודיות לבלט ו' שעורייצור, אך אינה מקדישה זמן מתאים לסקירת הצגות-הבכורה החדשות; ואילו שנים מחבריה לעבודה של הגברת ברעם הודיעו, כי לא ישתמו עמה פעולה, מאחר והיא דוחקת רגליהם מתוכניתיה... **תזמורת "קול ישראל"** מחפשת נגני וילה וצילו. רצויים מנגנים בעלי דרגה אק' דמאית.

תדרוך

המשרדים המפורסמים סטה עלולים להיות מננינים. סיננים אפסריים.

● **מלונדת** (קול ישראל, יום ד', 22.00) — פרשת תפיסתם של בני הטובים, כפי שרשמה בחיקי משטרת נפת תל-אביב, תשחזר בעזרת המפקח שקמוני ועוזרו.

● **זה עתה הגיע** (קול ישראל, יום ד', 22.30) — מבוחר תקליטים חדשים בספריית קול ישראל, בעריכת דרור בן אבי ובהגשתו של יורם רונן.

● **אלוהו** (קול ישראל, יום ה' ויום ו', 21.15) — אורטוריה למנדלסון, בביצוע מקהלת האדרספילד והתזמורת הפילהרמונית של ליברפול ומנצחה סר מלקולם סרגנט.

● **שי השישים** (גלי צה"ל, יום ה', 21.15) — ספר האהבה לבן דוד, מעובד לשידור בידי דוד ריבלק.

● **צריך להיות** (קול ישראל, יום ו', 18.10) — תוכניתה ה'11 של לקת הנחיל המחודשת, כפי שהוקלטה בהצגה פומבית.

● **כל העולם במה** (קול ישראל, יום א', 22.15) — השלישית בסדרתו של גיורא מנור, על התפתחותו של התיאטרון. הפעם: תיאטרון הנוסנס.

● **יומנה של גוסטינה** (קול ישראל, יום ב', 20.30) — תסכית המבוסס על ספרה של גוסטה דוידסון, מעובד ומבוים בידי יעקב בן הרצל.

המאזין הזהיר לא יפתח את מקלטו בשעות ובתאריכים המפורסמים מטה, 19 יטבע בגלי השעמום.

● **האזרח רוצה לדעת** (קול ישראל, יום ד', 20.20) — בין היתר: כיצד הגיע הירחמאליון בעל הפיהוק המדבק עד בית פילים מוריי באילה, משם תשודר התוכנית.

● **אמפקלרית השבוע** (קול ישראל, יום ה', 10.20) — השיעמום הרגיל של מוסטי ערב התג, השיעמום של עתים לספרות, בעריכת עזרא המנחם.

הווי

הכל מוכן

ב' **פתח-תקוה**, נסעו רבקה פיקסמן ומזל הורוביץ באמבולנס, בדרך לבית החולים בילינסון, נפלו מבעד לדלת האמ' בולנס שנפתחה, נפצעו קשה, המשיכו בדרך לאותו בית-חולים, באותו אמבולנס.

★ ★ ★

עלילות שווא

ב' **תל-אביב**, המין תיאטרון הילדים תי' לנו שאלונים בין צופיו, ביקש מהילדים לחתת את דעתם אילו שלוש עלילות הם רוצים לראות בתיאטרון, קיבל, בין השאר, תשובתו של ילד מרמלה: "עלילת דרייפוס, עלילת בייליס ועלילת הדם".

★ ★ ★

בריכת שתיה

ב' **טייפה**, פורמוזה, נפל ציו האו הסין, פקיד המנופול הממשלתי למשקאות חריפים, לתוך בריכת יין, נימשה משם אחר שלא ידע לשחות, הובא לבית-החולים, שם קבע הרופא את ההבחנה למצבו: שיכרות.

★ ★ ★

חזון ומציאות

ב' **רחובות**, פוטר ממשרתו שוטר-התנועה טורקיש (התורכי), אחרי שלמפקדת ה' תחנה הגיעו תלונות מנהגים כי השוטר מתנהג אליהם כמו גרמני.

★ ★ ★

גוף נוזלי

ב' **הדרה**, חוקם שלט גדול ליד נחל התנינים, שם מבצעות עבודות ניקו, שהודיע באותיות של קידוש לבנה: מפעל לניקוז תנינים.

★ ★ ★

חוכמת המעמד

ב' **תל-אביב**, פירסם היומון קול העם, במוסף ספרותי לכבוד תג הפסח, הגדה מודרנית, בה נאמר על הבן הראשון מארבעת הבנים: "חכם מה הוא אומר? מה העדות והחוקים והמשפטים שעלינו לדעתם כדי לצאת מבית עבדים? ואף אתה אמור לו — כהלכות המרקסיוס-לניניוס".

★ ★ ★

עיקר החדשות

ב' **חולתא**, פירסם עלון המשק, המיועד לאינפורמציה בענפי המשק השונים, משפט אחד בלבד: "אין גשם — אין איני פורמזיה".

★ ★ ★

אל תזרוק לכלבים

ב' **שפיים**, פירסמה מזכירות הקיבוץ היר' דעה לחברים, בה נתבקשו לא להשאיר נעליים על מרפסות חוריהם, "כיון שכלבים סוחבים נעליים שמשאירים במרפסות, וקרן מקרים שחברים נשארו עם נעליים בודדות שלא היה מה לעשות עמן".

★ ★ ★

השבת אכזרה

ב' **תל-אביב**, הודיעה ידויגה יגלסקה, עו' בלה הדשה הגרה בבאר-שבע, כי איבדה את בעלה ברחובות יפו, ביקשה את ה' משטרה לחפש אחריו.

★ ★ ★

הג הפרחה

ב' **רעים**, אחרי שחברים שונים רמסו ב' שיטתיות את גינות הנוי, החליטו חברי המשק לבחור את "הרום היעיל של שנת 1958", מבין חברים שיעליחו להוכיח כי רמסו לפחות דוגם אחד של גינות נוי.

★ ★ ★

כשלוך ההסברה

ב' **פיאטל**, ארצות-הברית, נפצע האזרח רד טושינג (62) בתאונת-דרכים, הרבל לבית-החולים, שם נחבשו פצעיו הקלים ו' הוא נשלח הביתה, נושך עליידי כלב שוטש בצאתו מבית-החולים, קיבל זריקות ונשלח שוב לביתו, הותקף עליידי אשתו על ש' איחר לבוא הביתה, חזר לבית-החולים, נאלץ לשכב שם יומיים.

1925 כובע קש צרפתי מקסים, בעל צי עיף עם נקודות שחורות, העושה כה רבות למען הצעירה בת הארבע-עשר.

שלכת הרעיון מאחורי כובע זה, ב' שחור-לבן, הוא עונתי. הע' לים הנושאים אסופים ברשת. סביב הראש.

צמות כובע קש לבן ורך, הקלוע בצור רת צמות, כשבצידו מלבבת סור שנה ורודה וענונה — קישוט עדין ונאה.

הילה הדוגמנית חנה קליין נראית כ' סנטה חנה, בתוך כובע קש זרום זה, בעל בטנת המשי הלבנה עם הקפלים.

כאסאלית מאד נראית הגברת החובשת כובע שחור זה, כששתי זריות מקשטות את שתי הרקות.

דיור, סאן-לוראן וג'ודית חברו יחד כדי לייצר, סוף סוף, את כובע הקש הישראלי

איוו אשה! חיה! יפה! נהדרת! מעולם לא ראיתי אשה יפה ממנה! היו לה עיניים סגור לוח ופה דובדבנים והיא היתה רעה גורא ושקרנית. אינני יודעת מדוע מכנים אותה מגדה. שמה היה מרתה. אבל אינני רוצה שתכתבי עליה. כתבי עלי.

הגיון בריא, לא?

★ ★ ★

צעירות בנות 40

וב, שאלתי, מי הלוקחות שלך, ומהו מחירו של כובע ממוצע וכמה כובעים את מוכרת, כמה בחודש?

„אה! זה! — אמרה. „הלוקחות שלי הן כולן מן הסגל הדיפלומטי ונשי החברה הגבוהה. רובן צעירות בנות 40. המחיר לא חשוב. אבל את יכולה להבין שאינני גועת ברעב. אני נוסעת פעמיים בשנה לפאריס, מבקרת בכל בתי האופנה הגדולים, קונה דגמים בלעדיים. כל זה עולה, כמוכן, כסף. אופנת הכובעים השנה, הסבירה, תואמת מאד את אופנת השמלות. היא צעירה, רעננה ומליאת חן. השמלה הקצרה פשוט צריכה כובע כדי להשלים את הצלילית. הקחים הם רכים, והחומר אף הוא רך ומלטף.

אחרי כל זאת, הייתי מוכרחה פשוט לר' אותם.

מה אומר לכם? ברגע שהחלה חנה קליין חובשת את היצירות, התגעתי. בזה אחר זה צאו הינומת כלה עשויה פרחי תפוח, כובע קש מקסים בשם „1925“ עם צעיף שהוא מתמאי מאד לאשה בשלה. מסתיר את הקמ' טוטים סביב העיניים ומסיף לה מיסתורין, ויצירות נהדרות אחרות בשמות קורצים כמו ילדה קטנה, פרחח, מותק, פנמון קטן, הצ' שהוחדרו לי משך שנים רבות כל כך — מדינה צעירה, מותרות, רמת חיים גבוהה מדי, קליטת עליה, עשור, יום העצמאות, פסח, סגירה וסיני — והרגשתי רק דבר אחד: אני מוכרחה כובע. לפחות למדוד. אני מוכרחה, אני מוכרחה.

שלחתי את פולה שתחבוש בעצמה את כובע הטמבל, שהולכים לעשות ממנו כובע לאומי. תיארתי לעצמי שאופוס כזה מצלצל כמשכורת שבויעית שלי, אבל לא היה איכפת לי. מצאתי את עצמי מצטרפת למקהלה הי' יחנית של חברותי למקצוע: „אה, נהדר! יופי!“ משוגעות על כל הראש.

★ ★ ★

לילי אין סיכויים

ה צבעים היו צבעי פסטל ענוגים, והי' חומר רך ואחרירי. היו הרבה נקודות וכובעים רבים נעשו בדמות פרחים. בבה שפיצר קרנה. „אני מוכרת אחיר,“ שאגה, „ביוקר!“ הייתי אומרת שהיא מוכרת קש, אם כי איננה אוכלת תבן.

כובעים אלה, הסבירה, גועדו לתסרוקות קצרות, ופירושו של דבר שלילי, עם הזנב שלה, אין סיכויים. ובכלל, אתם יודעים היכן מקומו של זנב סוס!

אך נגמרה התצוגה, קפצו כולן כמבוהלות אל המראות, החלו חוטטות את הכובעים אשה מידי רעותה וחובשות אותם, לפעמים הפוך. גם אני הייתי ברוטום.

השעה היתה עדיין דמדומים כאשר יצאתי משם, רותי ורד ה'ג, מינוס כובע, מינוס פורל.

מאת רותי וורד

החברה הניו-יורקית הגבוהה, היוצאת בש' בוע הפסחא לטייל ברחובות מנהאטן עם כובעי הפסחא החזשים שלהן, ופודליהן. מומחי האופנה, העוקבים אחרי המצעד, יכר' לים עלידי כך לקבוע באיזו מידה נתקבלו קחי וצבעי האופנה של העונה.

האשה שקידמה אותי בפתח הדלת כאילו הייתי אחותה האובדת, היתה לא אחת מא' שר בבה שפיצר, אשה מליאת-מרץ, בעלת עיניים כחולות ושיער מאפיר נוגה.

בתוך החדר, ליד קבוצת עתונאיות בין שני גילים, ישבה הדוגמנית האהובה עלי ביותר: חנה קליין, בשמלת שק שחורה. הי' שעה, אל תשכחו, היתה דמדומים.

מבט מהיר אחד הספיק להבהיר שהתצוגה תהיה לחברות בלבד. הן ישבו שם, ריכלו בגרמנית על עתונאית שלא היתה בי' מעמד ואשר מתחתנת עם אמריקאי עשיר.

הדקא בחור טוב, הן מבטיחות. הגברת שפיצר החלה לסקרן אותי. הלכתי לדובב אותה, בצרפתית. „אני בארץ שבע שנים,“ מיהרה לספר, „אבל זה לא חשוב. כי באתי עם שם. בבה שפיצר ברומניה זה משהו הייתי הכובעית של חצר המלוכה, בעיקר של המלכה מריה, אמו של קארול. איוו אשה נפלאה! יפה, אצילה, טובה ורעה כמלכה. היא אהבה כובעים גדולים ורחבים הנקשרים בצעיפי משי...“

כיתון שכך, אמרתי, מה עם מגדה לופסקו? היכרת גם אותה?

„מה זאת אומרת היכרתי? היא היתה הי' שותפה שלי! היתה לנו חנות בשותפות.

אינני יודעת מרוע, אולם השעה היא תמיד שעת דמדומים בירחוני האופנה לייף והארפרס באזאר. דמדומים. הדוכסית מבדפורד, בכובע קוקטייל קטן וחמוד, מח' זיקה כוסית קוקטייל קטנה וחמודה בידה הקטנה והחמודה. מתחת לתמונה, נותנת לך הכותרת להבין שייחכן ולא היתה נראית אריסטוקרטית כל-כך, אלמלא חבשה את הכובע שייצר, למענה בלבד, אשף הכובעים זה או אחר.

דמדומים. הגברת הגרי פורד הי' בכובע אלגנטי רחב-יתירות, ושמלת אחרי-הצהרים מהודרת, משקיפה ממרפסת מלון של קונארד הילטון. דמדומים. דוגמנית יפהפיה בתלבושת מוזהבת, וכובע רחב, מוזהב לא פחות, מני' חנה ברישול מקסים את ידה בעלת האצבעות הארוכות על מסעד הכורסה, כדי שיראו ש' צפרניה צבועות בלכה של רבלן, של אבא של דוריס — בעוד בן-זוגה האלגנטי והמליר קק מוזג לה כוסית קוקטייל.

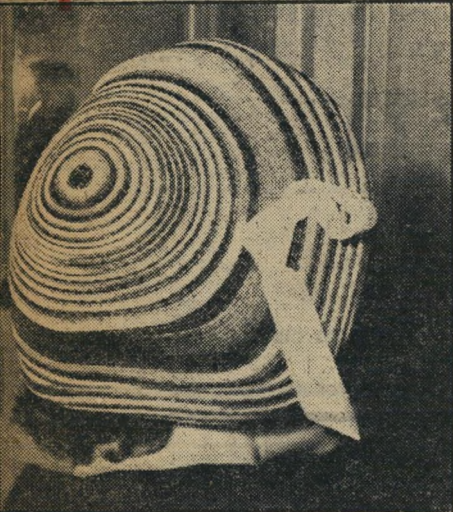
השעה, רואים אתם, תמיד דמדומים.

★ ★ ★

נשים, כובעים ובעדים

ה שעה היתה, כמוכן, דמדומים, כאשר הלכתי לחנות, לא בהתלהבות יתרה, כי תצוגת הכובעים של הגברת בבה שפיצר, בדרכי לשם נוכרתי בכל הבדיחות והקארי' קטורות על נשים, כובעים ובעלים; מאפרות אשר מתברר שאינו אלא כובעים שנקנו לפני שעה קלה ואשר גברת הבית שכתה על השולחן; הכובען המטורף של לואיס קארול, וכל מה שאתם רוצים.

מלמתי לעצמי משהו על כובעים שאף אחת אינה חובשת כאן בארץ ושמי צריך אותם בכלל, וממילא לא נראה אף פעם מצעד פסחא, או מה זה מעניין? (מצעד הפסחא, לאלה שאינם יודעים, הוא מצעד כל נשי

מערבולת של צבעים בכובע זה, העשוי קש רך וני' מישי. הצבעים השולטים בו היו קפה בחלב.

כלה הינומת כלולות, שנזרה עשוי פרי' חי תפוח, גרמה לקריאות התי' פעלות מפיות הנוכחות. הן נזכרו בעלומיהן.

כובע הקש הצרפתי מיד אחרי התצוגה האינטימית החלו כל הי' כובעים שהוצגו בה לבעור על ראשיתן של העתונאיות. הן חילקו מחמאות זו לזו, בתקווה כי האצילות מחייבת אותן להשיב מחמאה.

תאי תעשייה

קולנוע

סרטים

פצצה למען השלום

הקץ לנשק (תל-אביב, תל-אביב): ארצות-הברית היא יצירת הבתולין של נהג אמבולנס אמריקאי בשרות הצבא האיטלקי, במלחמת העולם הראשונה, שכתב על נהג אמבולנס אמריקאי בשרות האיטלקים באותה מלחמה. רק אדם שמוראות המלחמה עברו עליו עצמו, מסוגל היה לכתוב יצירה כה כנה, משכנעת, ופציפיסטית טהורה.

גיבורה הוא נהג האמבולנס, (רוק הדסון) המתאהב באחות אנגליה מ' סורפת למחצה (גיניפר בונס). למרות שהוא עונו לצבא זר, הנהג הוא אידיאליסט המאמין בצדקת הצד שהוא לוחם למענו. באה המלחמה וסופחת על פניו. זרועות החזית, מראות הנסיגה ההמונית, פציעתו, הוצאתו להורג של ידידו הרופא (ויטוריו דה סיקה) והנסיגה להוציא אף אותו להורג, מתוך חשש ש' הוא מרגל, כל אלה מוציאים מראשו את האידיאליזם, מביאים אותו ל' עריקה.

בחברת האחות האנגליה, ההרה לו, הוא בורח לשווייץ, שם מגיעה הסרי' גדיה לסינימה, במותם של הנערה ופרי בטנה.

הסר כוח המחץ. כותב ה' תסריט, בן-הכס, הוא עתונאי מוכשר. אך שלא כמחבר, ארנסט המינגוויי, לא היה חייל מימיו. הוא בנה תסריט הנאמן בדמויותיו ובאירתו ליצירה הספרותית. אולם הוא שגה בהפרידו כמעט לגמרי בין המלחמה לרומן הטראגי, הנרקם על רקעה. מה ש' התקבל הוא סרט, המורכב משני חלקים שונים. החלק המלחמתי, ה' טובי, והרומן, הפחות טוב, בו מ' מלאים הנהג והאחות את שני שלישי של הסרט.

גיניפר בונס, כאחות האנגליה, חיי' טוריו דה-סיקה כרופא האיטלקי, מצי' ליחים לעצב דמויות מושלמות. רוק הדסון, לעומתם, ממש כמספר ה' סיפור ביצירה הספרותית, הוא חזיר וחטר ממדים. יחד הם מביאים את הסרט לדרגת סרט טוב, אולם סרט' החסר את כוח המחץ הפציפיסטי של המינגוויי.

המלך הוא שרום

אהבה וערנה (חג, תל-אביב): ארצות-הברית מססר את סיפור עליתו והצלחתו של אליל ההמונים באמריקה, אלביס פרסלי, כשאלביס משחק את עצמו. המתח שבעלילה מבוסס על שלבי עליתו של זמר, השר בעירה בעלת אוכלוסיה של אלף נפשות, מצליח לשיר בעיירה של אלף ומאה נפשות, עובר לעיירה של אלף ומאתיים איש, וכך הלאה עד שהוא כובש את אמריקה כולה. על כל טפסע שריונית.

אלא שבשבלים האחרונים של ה' סרט נמאס למסריטים להראות את אלביס שר בכל עיירה, והם מראים אותו רק נוסע מעיר לעיר. מי שמתלהב מנעונוי ברביים בקצב אי-רוטי יכול להגיד שבגני המלך הם נהדרים, אולם כססו של דבר הוא ערום לגמרי.

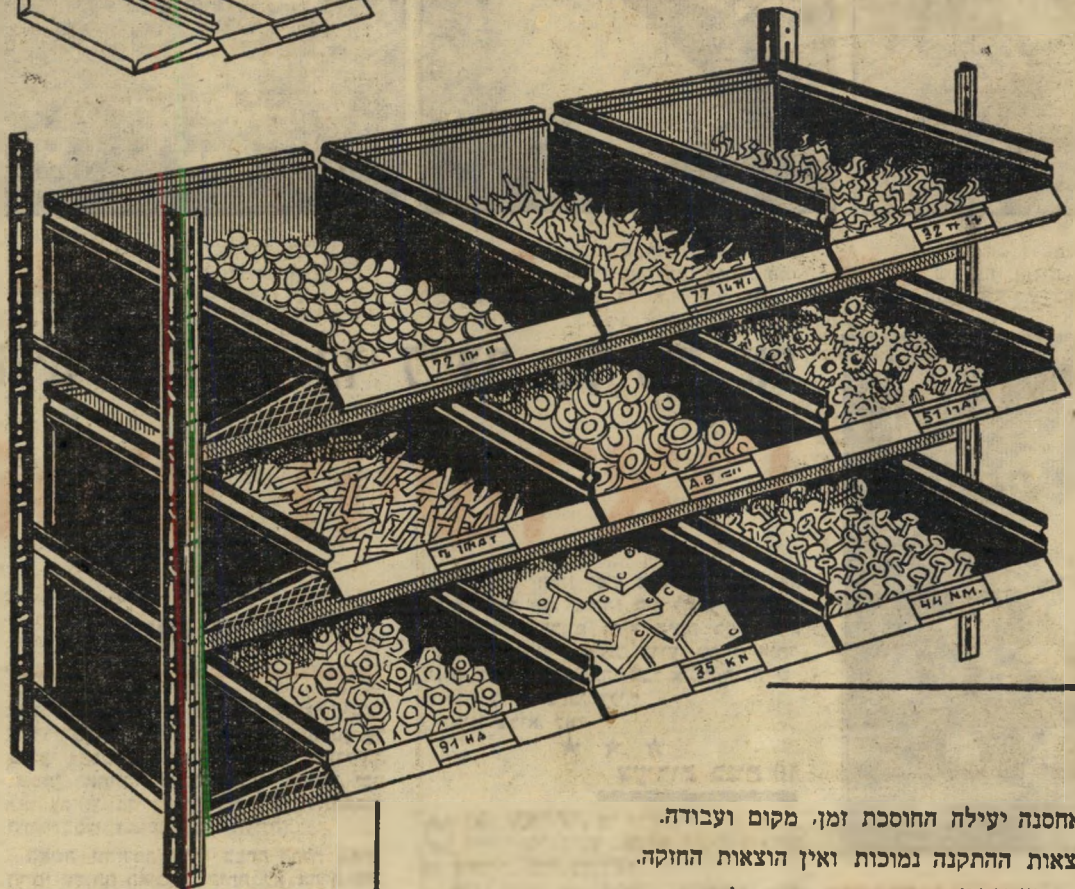
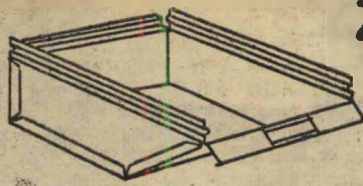
חדריך

אלה חסרטים המוצגים בשבוע זה בערי חרץ, אשר העולם הזה מסליץ לראותם:

● **עמק השלום** (גת, תל-אביב) — טיס אמריקאי כושי ושני זאטוטים יוגוסלביים מחפשים אחר עולם ללא מלחמות.

● **אישיותו של מקצר** (אלנבי, תל-אביב) — המעמדות ה' חברתיים בראי בריטי עקום. קנת מור, ססיל פרקי.

● **מבשרי הגורל** (תמד, תל-אביב) — המלחמה והאהבה בעיני מצלמת רוסייה, ללא סניות של תעמולה.

נודעת לביטחון אשך

תעשייה
מודרנית
צריכה
אמצעים
מודרניים

יעיל: אחסנה יעילה החוסכת זמן, מקום ועבודה.
זול: הוצאות ההתקנה נמוכות ואין הוצאות החזקה.
אין סכנת שריפה, כי התאים עשויים פלדה.
כל תא ניתן לטלטול לחוד, ולשקילה.
במבט אחד תראה מה בכל תא.
התאים בגדלים שונים, לפי צרכיך ונוחיותך.

מירומית

מפעלי מתכת אשקלון

משרד: רחוב הירקון 106, תל-אביב, טלפון 21964
מפעל: אזור התעשייה אשקלון.

פנטס ישראלי רשום מס. 1500

פקידים!

תלמידים!

ספורדנטים!
הרשמו **עוד היום** כמאולסן גרבי לקורס הדר-חודשי (2 x בשבוע) ל-

קצרנות

עברית ו/או אנגלית

כת"א: אצל ת. בריקמא, גורדון 5
כחיפה: בייס, במעלה, החלוץ 13
הצלחה מובטחת!

● אם ברצונך לשמור על ברי' אותך ובריאות בת זוגך, אל לך לנסוע באופנוע או קטנוע מבלי להצטייד תחילה במגן רוח מקורי **אצל מנחם** ברחוב הרצל 82, תל-אביב. **אצל מנחם** תמצא את מגיני הרוח המקוריים. אחרת יש להזהר מזיופים.

למדו שפות!

מחר וביסודיות בבית-הספר לשפות, **קדימה!** תל-אביב, בן-יהודה 74, טלפון 20314

(א) **אולפניות לאנגלית** ללימוד מרוכז (2 שעות ביום) למתחילים ולמתקדמים וחוג לשיחה (Conversation) למשתלמים על-ידי מורים מאנגלית.

(ב) **קורסים לעברית, אנגלית וצרפתית** למבוגרים מכל דרגות הידיעות וקורס מיוחד לשיפור הכתיב העברי.

(ג) **קבוצות לאנגלית לתלמידי בתי-ספר ג' ד' ו' ח' יסודיות, ה' ו' ח' תיכונית,** לפי שיטה קלה.

סרטים והרשמה: מ-9-12 לפנה"צ — 9-3 בערב (סרט ליום ו').

תלמידי!

בימים 15 ו-16 לאסריל מתחילים: (1) **קורס למתחילות תפירה וגזירה.**

(2) **קורס מזורז לתופרות,** קונפקציונרים ולמתקדמות, גזיר רה ומודלוציה.

מידה וקונספציה!

בייס, ליאונורה!

תל-אביב, רחוב שלמה המלך 72 (עליד גן החיות)

— הרשמה יום יום 1-9, 8-4 —

ריב על כיסאות

ברוח השבוע סופרה עליידי הד"ר נחום גולדמן. לדבריו, השתמש איכר יוגוסלבי מלבקר בכנסיה, בטענו שיש לו את כל הקדושים בבית. כשבוע הכומר לבדוק את פשר הדברים מצא על קיר ביתו של האיכר את תמונותיהם של טיטו, סטאלין, אייזנאוואר, ולובריג'ידה ומפקד המשטרה הי-חשאית המחוזית. הסביר האיכר: חמישה אלה מוזכרים בתפילה הנוצרית החשובה ביותר, לאמור: "אבינו (טיטו) שבשמיים (סטאלין), תן לנו את לחם יומנו (אייזנאוואר), סלח לנו על חטאינו (מפקד המשטרה) ואל תעמיד אותנו במבחן (לובריג'ידה)". . . . באחת הישיבות של הועד הפועל הציוני הת-

השיב גולדמן: "פרופסור העוסק בפילוסופיה יכול להסתפק בכסא אחד; מדינאי הרוצה להגשים את מטרתו חייב לשבת על 18 כסאות!". . . . השקפה אחרת על כסאות היתה לח"כ חירות שמישון יוניצ'מן. הוא טען כי עסקן ציבורי ניכר, בכיסו, כוס, כעסו וכסאו". . . . מנקודת מבט אחרת הסתכלה על אותה בעיה ח"כ מפ"ם אמה תלמי, שבנאומו בכנסת הציעה לי משרד החוץ את הדרך הנכונה לצאת מן המיצר: "בטוחני ששרת החוץ, ביחוד עכשיו, לאחר שהוכתרה לראש השבט הנועד, תמצא את האומץ ותכניס לשירות החוץ אישים ממיפ"ם, ועליידי זה תוסיף לסגל שלה אד-ריכלי ידירות ונושאי גשר ליהודים ולעמי העולם". . . . פחות תכליתי בויכוח על תקציב משרד החוץ היה ח"כ הפרוגרסיבים יזהר הררי. הררי עלה על הכמה, דיבר במשך שלוש דקות, ואמר: "אני רוצה לדבר נגד התקציב הזה". כשעורר הררי השתוממות בהצטרפו, הסביר: "אמרתי שארבר נגד התקציב, אבל בין דיבור ובין הצבעה נגד יש עוד הבדל". . . . כשפרצה השבוע דליקה בביתו של פוליסרוק הפלמי"ח לשעבר, בני מרשק, אמרו חבריו בקיבוץ גבעתי השלושה: "ידענו שזה יקרה בסוף. הוא תמיד מתלהב יותר מדי".

משפט על אמות

המאורע הטראגי של השבוע התרחש ב-הוליבורד, בירת הטרנסים, בביתה של כוכבת הקולנוע לנה טרנר. לנה, בת לאב שהיה שנטש את אמה הספרדית בילדותה ונרצח לאחר מכן, חיה בביתה עם בתה בת ה-15 צ'ריק טרנר. לנה בת ה-42 היתה נשואה ארבע פעמים, וצ'ריק היא בתה מנשואיה השניים. לנה הירבתה בסיוורים ונסיעות, לא הקדישה תשומת לב מרובה לבתה, שהפכה לגערה פרועה, הועמדה תחת מבחן לפי החלטת בית דין לפושעים צעירים. כאשר פרצה השבת תגרה בין לנה לבין מחזרה האחרון, איש העולם התחתון ג'וני סטומי פאנטו, פרצה צ'ריק עם סכין בידה לחדר, דקרה את הגבר למחת. . . . הזמר אברהם זילקומירסקי נתבע השבוע לדין, אחרי שהזמן לשיר בחגיגת בר מצוה, שר שם ששה שירים, קיבל 65 ל"י והסתלק, וילקו מירסקי טען כי חש בגרונו והלך לקבל זריקות אצל רופא, אולם התובע תבע את כספו חזרה, בטענה כי הזמר הלך לשיר בבית ציוני אמריקה. פסק הדין זכה את וילקומירסקי. השופט מכס צ'רנובילסקי, שנתמנה השבוע לשופט מחוזי, פסק כי מספיק שאמן ישיר שיר אחד בלבד, והוא כבר נותן תמורה בעד הכסף שקיבל עבור הופעתו. . . . פטנט חדש להובלת תיירים מצא לאחרונה רפי ("גולסון") אילון, ש-רכש גמל להסעת תיירים באילת. בחירי התענוג: לעלות על הגמל - לירה אחת; לרדת ממנו - חמש ל"י. . . . סיפור משעשע סיפר הסופר אהרון מגד, בסימפוזיון של עורכי המדורים הספרותיים בעתונות היומית: יום אחד הופיע צעיר. במשרדו של מגד, שהוא העורך הספרותי של למרחב, הביא לו שיר להדמסה, בצירוף אישור מטעם סניף המפלגה בישובו, בו ממליצים על בעל השיר כחבר פעיל ונאמן המשלם את מיסו למפלגה ללא פיגור.

לנה טרנר
הבת היסלה יריד

חלקה לשונו של עסקן חירות יוסף קלאר, מן, והוא קרא ליושבראש הכנסת, דוקטור שפרינצק. התרעם יוסף שפרינצק: "אתה מוריד אותי בדרגה. פעם, כשהבאתי למכון ויצמן תרומה של ההסתדרות נאות ויצמן העניק לי את תואר הכבוד האקדמאי 'פרופסור למגביות'. . . . חריפה יותר היתה ההתנגשות, כאשר האשים הפרופסור יוסף קליוזנר את נחום גולדמן, בניסיון לשבת על שני כסאות (אמריקה וברית המועצות).

פסוקי השבוע

- שרת החוץ גולדה מאיר, בהשיבה למתחכמים בכנסת בדיון על תקציב משרד החוץ: "לפי שכלי המצומצם מאוד, ויכוח מדיני בכנסת אינו יכול להיות דומה לכביש תורכי - זה כביש המראה את הדרך שבה אי אפשר לנסוע."
- שרת החוץ גולדה מאיר, בתשובה לחברי כנסת שלעגו לתועלת שבמסעה לגאנה: "נטיעה לגאנה זה דבר ממש. לזה נחוץ איזה מאמץ: יש חום גבוה וגם מרחקים גדולים, ונחוץ מאמץ לפגוש אנשים ודים ולהתקשר אליהם."
- ח"כ הצ"ב ישראל רוקח, בדברי ברכתו לשרת החוץ שחזרה ממסעה: "אני שמח ששרת החוץ חזרה אלינו. . . . עוד מעט ושכחנו אותה, והיינו חושבים שראש הממשלה היא גם שרת החוץ."
- ח"כ מפא"י מאיר ארנוב, בהצהרה מדינית בכנסת: "איזה שחרור לאומי ישנו בעולם, אינו עצמאות לאומית דומה לשחרור הלאומי שלנו?"
- עמוס קינן, ברשימת ביקורת על אנשי הרוח הישראליים, שפורסמה בהארץ: "כמה מאמניו הינם משכילים בקנה מידה אירופי. . . . אילו היתה ממשלת ספרד מכריזה שכל הבתים שנשארו עומדים על תילם בגרניקה יחולקו לאמנים, היו הומניסטים אלה פורצים בזעקה כנה וחותרים מיד על עצומה בינלאומית. אבל חוסר האובייקטיביות שלהם אינו מפריע להם לחפש השראה בעין החור, בין צללי רפאים של אלמנות ויתומים."
- עמוס קינן באותה רשימה: "לכל דבר יש סיבות היסטוריות, אפילו להיסטוריה עצמה."
- פיליפונאי יוסף ("נץ") יוניצ'ק, על הודעתו של סגן ראש עיריית ירושלים רחמים כלנר, כי יהיה מוכן לפרוש ממשרתו תמורת סיצוי מתאים: "כלנר מוכן להחליף את האות א' שבמלה כסא, ולהכניס במקומה האות פ'."

אקתקנה אגדת פיס **לש**
3-4 הקדלות רצוקות
מפעל הפיס
הפרס הגדול:
30,000
שילבון

הודעה חשובה
לקוני מקלטי רדיו, שנידר

אנו חוזרים ומודיעים ברבים שמקלטי רדיו, שנידר נמכרים אך ורק על-ידי סוכנינו המוסמכים. בחלונות הראוה שלהם נמצאים שלטים מאושרים. פרט לזאת יהיה כל מקלט מתוצרת "שנידר" סגור בחותם-עופרת כדי למנוע טפול במקלט מצד אנשים בלתי מוסמכים לזאת. אנו אחראים במלואו עבור מקלטינו אך ורק במידה שהם נמכרים על-ידי סוכנינו המוסמכים ושעל המקלטים הנ"ל נמצא חותם-עופרת (פלומבה).

רדיו שנידר

מפעלי רדיו קליפר בע"מ

כל הגברות בעלות אטעם הטוב תמצאנה את הנעלים בגזרות החדי שות ביותר לקראת העונה והחג בחנות לנעלים טוב טעם, תל אביב, רחוב אלנבי 60. מבחר עשיר של נעלים אביביות בצבעים לפי טעם. כן ולבושכן האישי אצל טוב טעם.

לקראת העונה והחג החלו להופיע בחנות בראון את בילר, תל אביב, רחוב נחלת בנימין 43 (סל). 4005) הבריד המעולים ביותר ובשלל צבעים אביביים. אצל בראון את בילר מיטב אריגי הזמר מתוצרת הארץ ותוצרת חוץ.

לסונבלים מנשירת שערות וקרחות

טיפול מיוחד לפי שיטה חדשה ובעזרת מכשירים חדישים ביותר מאפשר הפסקה מוחלטת של הנשירה. א. גידול של שער חדש. ב. גידול של שער חדש. הטיפול הוא באטריות גמורת - במקרה של אי-הצלחה יוחזר הכסף רוביניס קוסמטיקום בהנהלת מר א. רובין, ביוקוסמטיקאי מדופלם תל-אביב, רחוב פינסקר 2, טלפון 22128

אכתקוים פרות

מה שמטריד אותי מאד, היא המחשבה שאמלא היתר טריס, אחות משה, בתולה זקנה וחמוצה, האם היתה נס אז מדברת ומזמרת את שירת הים, באותה הצלחה בכלל. חוששת אני שלא היתה טיפוס חיובי ביותר. היא לא אהבה כושים והיתה סתם סטסכנית, אך יחד עם זאת הגזים הגורל כאשר הביא עליה צרעת. בעל היה מספיק.

★ ★ ★

גלגל חמישי בעגלה

(1071/43) בעננותו הרבה, חושש שלא יזכה למכתבים רבים. כמה שהוא טועה! אני רואה בעיני רוחי את כל המורות והגננות שתצפנה אותו במכתבים, ותהינה מלאות הבנה. לא בלי טיבה.

... העניין הוא בזה שעשר שנות קיום המדינה לא הצליחו להמית בי את האידיאליזם, ולמרות שנוספה אלי גם לא מעט ציניות, נדחפתי מתפקיד חלוצי אחד למשנהו. עבדתי במעברה גדולה — זה היה פעם במורה — התנדבתי לעזרת יישוב עולים בגליל, ולאחרונה אני נמצא ביישוב ספר באזור ירושלים. אין לי טענות אף אחד. אני גוהה בחיי כרצוני ואיני דורש מיודי שיעשו כמוני. והם באמת לא עשו. הם נשארו בעיר, עבדו והקימו משפחות. כל יודי שהתחתן היה אבוד בשבילי. רחוק, בחברה של נשואים, מרגיש את עצמו כגלגל חמישי בעגלה.

מילא. אולם אם מגיע לגיל בו גם הוא מתחיל לחשוב מיני מחשבות. ואז בנות החברה שלו כבר גידלו ילדים ברובן... התחלתי לחפש משהו בשבילי. האמת היא שפשוט לא הולך לי. או שהתברר שהיא לא היתה שחה את תשומת הלב, או שהעלתי את מחירי. כאילו נדברו ביניהן כולן — עלי לחזור העירה. יבוא זמן שאעשה זאת, אך הזמן הזה בהחלט לא הגיע עדיין. ועל כן אני ממשיך לחפש.

עובדת פניתי אלייך אין בה משום צעד של יאוש. צעד של יאוש יהיה אם באמת אחזור העירה. אני פשוט משתמש בכל האמצעים כדי להתרועע אל בנות... קשריני בקשר מכתבים עם בחורה שלא חיבלה מן העובדה שהכתובת נושאת את השם „דואר נע“. אחת שלא תחשוב לעצמה לחובה קרובה להציל אותי משגעונותי ולהחזירני לתלם העירוני, אלא תקבל את הדברים בפשטותם...“

★ ★ ★

הכי נחמדות בחיי

שלושתן בנות 20 וטוענות שהן הנערות הנחמדות ביותר בחיל התותחנים (1071/44) ואם אינכם מאמינים, אז שתשאלו את כל הטייס. ונגיח שהן באמת מתעניינות בארץ, ארכי סקטורה, מוסיקה, עתונות ותיאטרון, כפי שהן טוענות. הן מהירות שיה לגמרי לא פשוט להתכתב עם בנות חיל התותחנים, ורק אם אתם חושבים את עצמכם לפגזים כבדים שתעשו אתם, שם ששפתה של אחת מהן הוא כשמי והיא לא בת דודה שלי, אני שמחה לומר.

★ ★ ★

מארגנטינה

בעברית כמעט בלי שגיאות כותב (1071/45) צעיר מאר-גנטינה, הרוצה להתכתב עם נערה ישראלית. הוא באמת אחר משלנו. הוא יודע אפילו לומר „כל הנושאים“.

★ ★ ★

היא תלמידה טובה

כלום אשמה אני (1071/46) היא בת 17 וחצי, תלמידת שמינית בקריית חיים, תלמידה טובה וכולם אומרים עליה שהיא נחמדה? היא חושבת שיהא זה נורא נחמד אם תכתבו אליה ותשלחו לה תמונה. היא חברה המחנות העולים ויש לה המון חברים וחברות והיא נורא אוהבת להתכתב.

★ ★ ★

אולי אתם יודעים... אני לא רוצה להגיד מה — שהמציא את המדרגות הבהובות באוטובוסים, אסונן של כל לובשות חחצציות חצולותי שלחו אותו אלי, יש לי שתי מלים זוסר לו.

★ ★ ★

לא כסימטאות צרדיות

שאוקוף לחשבוני נצחון גדול, מואלים (1071/47) לומר לי הם ביטלו את המדור כל הזמן, עד אשר ראו את האור. הם עשויים להיות מטרה מצוינת לאלה המשתגעות אחרי צנזורים. לא רק שהם צנזורים, הם אפילו קצינים, תארו לכן, רצונם להתחדע אל שתי נערות בנות 18-20, כאלה „שנוכל לסטיל אתן ברהובות הראשיים ולא ניאצל לעבור אתן בסמי טאות הצרדיות“. מובן שמכל זאת עליכן להבין שאין הם מתכננים לחליפת מכתבים ממושכת. אינכן מוכרחות להיות שתי חברות כדי לכתוב אליהם. עליכן רף להתגורר ארשם בין תל-אביב לחיפה, יש להם דעות קדומות על עמולה ברורו.

★ ★ ★

רגילה בתכנית

היא (1071/48) אמנם קוראה לי רותי, אך היא מ ש ו כ נ ע ת שאני יאוש צביקה, מתקשמת על כן לכתוב אלי בגוף שני, זכר — דבר שאיני מוקשמת ממנו ביותר, כמוכן מאליו. היא מנסה היא להסביר לי, נערה רגילה בתכלית. הייתי

מאמינה לה גם אלמלא ניסתה לשכנע אותי כל כך. משתגעת אחרי ספרות טובה, ואפילו אוהבת את ענגון ובורלא. חוץ מזה היא נורא אוהבת ריקודי עם, מהותומרת! ואם החברה רוקדים לפעמים איזה ריקוד אחר, היא לא נשארת מאחור. על הכותב אליה להיות, אפוא, בעל כף לרקוד, כי זה, כמו-כן, חשוב מאד להתכתבות. לא חשוב הגיל, רק לא בן שלושים. זקן מדי היא כוהבת, דביו ירוק, אם זה מוצא הן בעיניכם. אני מתעבת דיו ירוק.

★ ★ ★

מורה, גננת, סקידה, ירושלמית

כבר חשתי שהשבוץ לא יהיה המדור בעל רמה אקדמאית, אך לא. האקדמאי שלנו הפעם הוא (1071/49) הכותב, בשביל הכסף שלי, כמו תלמיד חמישי: „בחור גבוה למעלה מבינוני בגיל 26, השכלה אקדמאית טכנית, מעוניין בקשרים עם בחורה בגיל 20-25, מורה, גננת, סקידה או סטודנטית“

חביב וכת מקסימה, דירת פאר וחוג מעריצים נרחב מאד. כולם מעריצים את נילי, אפילו נשים. והיא כמעט הצליחה להגשים את חלומה הכמוס, להיות בעלת טרקלין בסגנון המאה ה-18. כולם באים אל נילי, לא כל כך אל גדעון: שחקנים, אנשי בוהמה, סתם יושבי רוול, נוער זהב, רופאים ויורכי דין צעירים, אנשי החברה, טייסים ואפילו חיילים מובאים לשם. היא יודעת להתרועע עם מלכים ואכיונים, משם שקראה פעם את „אם“ של קיפלינג. נילי מקבלת את פני כולם בחביבות אינסופית. היא רוכשת ידידים והצלחה בחברה בכל אשר תפנה. משתדלת מאד לתת לאורחיה להרגיש כמו בבית. יש לה מלה מוכנה לכל אחד. עם הנשים היא מחליפה מלים ודעות על האופנה האחרונה, מוכנה תמיד ליעץ מה לתפור. כי נילי מוחזקת, משום מה, ארביטר אלגנטריוס. היא תלכש את צו האופנה האחרונה תוך התעלמות גמורה ממראיה. היא מרעננת את בלתיחתי אחת לחורש, מגלה בחיוך טוב לב לחברה לא-ביותר הדורה שגילתה תופרת קטנה באמת לא יקרה כל כך. היא מסוגלת, ויודעת, בשעת הצורך, להחליף בדיחות ומלים לא ביותר טרקליניות עם הבתורים כדי שיראו שהיא מן החברה, כשהיא רוצה בכך. והם משתגעים אחריה, נדים לה על שהיא נשואה כל כך באימץ לגדעון.

אין בה כל מגרעת, כפי שאתם רואים. היא עקרת-בית למופת, מגישה לאורחיה עוגות נפלאות. כי אחרי הכל, באמת, לא כל כך נורא לבשל, היא נותנת להבין בהכנה של סבל-מה.

כי נילי יש המון שאיפות מדוכאות. היא מרגישה שיכלה ליצור משהו גדול, שהיא מחמיצה המון. פשוט לא נותנים לה. יש לה טעם אמנותי נפלא. כאשר היו ציוריו של דייגו ריחיה באופנה, מיהרה להוריד מעל הקיר את החרציות של ואן-גוך ולתלות במקומן את מוכרי הפרחים. כשטר חזנו של הציור המקסיקני, נוכחה מיד לדעת שהטעם הטוב מחייב ציורים ופאנייים ענוגים, מודפסים על משי. מעולם אין היא קוראה ספר, אבל אל תספרו לאף אחד. היא יודעת, בשעת שיחה, לזרוק מלים כתיאטרון אבאנאראדי, ברסס ובקט, כאילו היא שהמציאה אותם. היא שגאת קישט, באמת, מומחיותה היא בגיא. לא רוקדורול. הגיא האמיתי, הצרוף, היא אינה מחמיצה שום גים סאשן בבית ציוני אמריקה, והיא ניסתה לקרוא הכל אודות תקופת שיקאגו ואם במקום תקופת ניו-ארוריאנס היא אומרת סנטלוריאס, אל תשימו לב לכך. היא יודעת שכוכבי הגיא האמיתי הם דיוק אלינגטון, דיוי גילספי וג'ין קרופה, אך אם תחליף בודון — כפי שששתי אני ברשעות, אני מודה — את התקליטים על הפאטיפון החודש ביותר שלה, לא תרגיש שהוא אציל אנגלי.

מובן שהיא נוכחת בכל מאורע חברתי גדול. פתיחת היכל התרבות, קונצרטים (רק כאשר מנגנים את העורב הלקחן או, לכל היותר, מוסיקת ליל זעירה). לפני שבא יאן זר ארצה, היא ממחרת להתעניין ברקע שלו, ויודעת, יום לפני הצגת הבכורה, לומר ששנטה היא מאד ראו והגולדן גייט הוא רביעייה של כושים ששרים ספיריטואלס. אתם יודעים מה זה ספיריטואלס. שירי דת נפלאים, באמת... היא נחשבת לבת שיחה נפלאה, פשוט משום שיש לה זוג עיניים גדולות ובהותה, אותן היא תולה בפני הדובר, הנמצא אותו רגע בעיניים. איזו שומעת נפלאה. בכל הדוממות הנכנס בזהירות את המלה טיים לשיחה. לא כדי לצטט את הכתוב שם על המשבר הכלכלי העובר עליה על ארצות-הברית, או אפילו משחק הגולף האחרון של אייק. זה פשוט נשמע אינטליגנטי יותר אם תאמר „ראיתם מה שכתוב בטיים על רוברטו ואינגרידו? מאשר אם תתן להבין שקראה זאת, חלילה, בשבועון קולנוע ישראלי. יותר אוטוריטיבי, אם אתם יודעים למה אני מתכחנת.

ציפור קטנה לחשה לי...

„אני נורא מאושרת לעבוד בתיאטרון זירה. זוהי זכות גדולה. לא הייתי מחליפה אותו בשום תיאטרון אחר. במה נסינית נפלאה. מיכאל אלמו — במאי מוכשר.“ זאת ועוד עצמולים מסוג זה אמרה עוד לפני חודש יעל ישי, נערת השבוץ (העולם הזה 1065) זוכה עתה למיסטמות כפי שלא היתה זוכה לה בתנאים אחרים... דן בן-אמוץ אמר לפתוח מזללה בירושלים, ניסה לפתוח את יורם מטמור שיכוא לעבוד שם. יורם, אומרים, גירד בספרתו ואמר: „כן, אבל מתחננים שם“. . . דודי מספר לכל מי שרוצה לשמוע, איך שהוא עובד בדיוק שלוש שעות בכל יום על ספרו החשי, בו יתאר את הרפתקאותיו ה-אסיאתיות... אם תראו את עליזה עולש מתהלכת כבובע סמבל כחול, אל תחשבו שהושפעה מן התעמולה לקראת העשור. „אני מתהלכת אתו כבר ארבעה קייצים“, אומרת היא... אגב, אחת האחריות להכנסת כובע הסמבל לאופנה כבובע הלאומי שלנו, היא קצינת העתונות של אלעזר דבורה לוי. היא שלהח, מיד אחרי התצוגה של מיסטר ג'ון בתל-אביב, כובע אלעזר וכובע סמבל שקנתה בלירה וחצי, אל מיסטר ג'ון. הכובעים הגיעו בריגע פסי-כלוגי מתאים: מסיבת עיתוני עתונאי אופנה, בה סיפר מיסטר ג'ון על ישראל. מיסטר ג'ון הואי להצלטל עם כובע סמבל וכובע אלעזר, דבר שהוליד כנראה, במרחם של האחראים לכך, את הרעיון הגאוני של מכירת כובעי סמבל למחירים כבובע הלאומי... לפני זוגות בתיאטרון העברי לא יהיו בעיות משפחתיות בתקופה הקרובה. באגדות לוד של משה שמיר, שיועלה על במת הקאמרי, מתעלס חייל עם חתיכה. החייל יהיה הזלל באמן, והחתיכה אשתו, אסתר אשד. במחצוף אותו בשקט, של זירה, כאשר יתעלסו ריקה זראי ודוד סמדר תפקח עליהם עינו הססתר... בינאלי, שישב בכסית בדיוק מולם, ליד מוכרים כל הזמן על חתיכות, התפרץ: „מה יש את אני מכיר רק שני סוגים של חתיכות: שמנות ורות.“

נערת השבוע

גליה, אמר יוליוס קיטר, מחולקת לשלושה חלקים. אינני יודעת לכמה חלקים מחולקת גליה ארקין, אך כל חלק הוא חמוד מאד, כפי שאתם נוכחים. גליה היא אחותו של ג'וקי, אך מתונה יותר ממנו, אם אתם יודעים למה אני מתכוונת. גם יפה יותר, בעצם.

גליה בת ה-20 יודעת שהיא יפה, והיא מנצלת את זה: היא ניסתה להיות מלכת יופי („פיתו אותי. אמרו לי שיש לי כל הסיכויים“), שחקנית, (בעצרת החלומות התבטא כל תפקידה באמירת „היי“ לחנה מרון), ועתה היא לומדת בבית-הספר לאופנה של משכית. היא לומדת להלך בחן, להתאפר, לשבת נכון ולדעת ללבוש בגדים יפים. „זה נורא נחמד“, אומרת היא, נורא ברצינות. „כמו ששפתה אחת גדולה.“

לאחת, מספרת היא, מלמדים כיצד להוריד שותן מחלק זה של הגוף; לאחת מיעצים להסתיר את הרגליים, קובעים שתהיה דוגמנית לשמלות-ערב ומכנסיים ארוכים. „לי יש מזל. אני מתאימה לכל“, אומרת היא.

בסיום למודיה. רצוי שתהיה ירושלמית וחובבת מוסיקה בין היתר.“

★ ★ ★

רוק הארסון וליז טיילור

באמת, כל הבחורים בהם נתקלו (1071/50) היו שטחיים וריקניים. הן, כמוכן, לא. הן רק תל-אביביות בנות 17, גבוהות, הטוענות בעונה רבה, שאמנם אינן יכולות אולי להתחרות בליז טיילור ומרילין מונרו, אולם יחד עם זאת אינן מהססות לקבוע שצורתן הצינורית אינה מאכזבת. הן מתעניינות — כן, כן — בכל השטחיים.

רצונן, על כן, להכיר שני חברים בבני 20-22 צעניים, לא סנובים ובעלי חוש הומור. (יש באמת צורך בחוש הומור כדי להתרועע עם נדמה לי). „ברור שלא נתגנו שגבהם יהיה כשל רוק הארסון, אך נסתפק בהוספת מספר סנטימטרים על גבהנו.“

★ ★ ★

חברתי נילי

גם אם אחיה מאה שנה, לא אגוע לדרגתה של חברתי נילי, ואני מוכנה להודות שהקנאה מדברת מתוך גרוני. הצרה אתה, וואת לא אסלה לה, היא שהיא כליל המעלות. קומחה גבוהה והיא באמת לא שמונה כל כך, ויש לה בעל

מקור

השליש במשרפת המתים

מסע אל אחים נרחים (יוסף כרמל — הקונגרס היהודי העולמי — 142 עמודים) נערך עליי סגן-אלוף יוסף כרמלי בחורף 1956. הוא עבר ברוב ארצות מזרח אסיה, גייס כספים, נאם ציונות ואסף רשמים. בטהראן, בירת פרס, למשל, גילה כרמל גנרל פרסי היושב על כיסא משובץ, בלא פחות ולא יותר, מאשר עשרים מיליון אכנים טובות. בכנוק, בירת סיאם, נתברר כי ד"ר יעקבסון, רופא-עניים יהודי מקומי המשמש כקונסול הכבוד של ישראל במקום, שוכן בבית ששימש כקונסוליה של גרמניה. **ספרים לביג'י**. מבנוק, על שמונים יהודים, עבר כרמל לראנגון, בירת בורמה (200 יהודים). שם התראה עם חברו המקצועי, שליש נשיא בורמה שהיה בניגוד ליוסי כרמל בעל חליפת צה"ל האחת, בעל שלוש מערכות מדים («אחת לעבודה הרגילה, ה שנייה לייצוג והשלישית לטקסים»). ליתר בחסון הוא עונד על זרועו הימנית סרט אדום, עליו רקומות באותיות זהב המלים

עד קדיית-ארבע, היא חברון. ריש מלמדת, תחת רבנים, כי השנה מכהנים 350 מהם במדינת ישראל. הפרט רוסלני רוברט, נולד 1906, במאי סרטים איטלקי, כבר לא כליכר מעודכן. הוא מספק את האינפורמציה שכבר הספיקה להתישן בינתיים — «בעלה של אינגריד ברגמן».

סעודה של צדיקים. שיין היא לא רק שאאירי (חורו עם המאירי) — «משקל שירי בספרות הגרוזית, כל בית בעל ארבע שורות המתחרות ביניהן» אלא גם שור-הבר, ה מובסח לסעודתם של צדיקים לעתיד לבוא ואפילו שק"ס (ראשי התיבות של שירות קאנטינות ומזוננים) שהוא גם בעל בתי מרוע בנתניה, נהריה, טבריה וחיפה. אינפורמציה מעניינת לא פחות אפשר למצוא באות האחרונה של האלפבית. פרי התמר, על אלף זניו השונים, מכיל עד 70% סוכר והדואר הישראלי מקיים מחלקה בעלת השם המשונה תדיג (תביעות דואר וגנבים) המספלת בפיענוח מענים בלתי ברורים וב מסירת דברי דואר לאלה שאליהם נשלחו כשהמען בלתי נכון.

לשונם של מלדינונים. ככל אנציקלורדיה המכבדת את עורכייה הרי גם לזאת

שליש כרמל בתפקידו

אצל החבר למקצוע, סרט אדום עם אותיות זהב

«שליש הנשיא», הבולטות ביותר על הרקע. דרך סינגאפור (500 יהודים), הונגקונג (200 יהודים) וטוקיו (300 יהודים) הגיע השליש לבירת הפיליפינים, מאנילה (150 יהודים). שם רכש, בין השאר, מספר ספרים בידהיסטרי לבן-גוריון (וכמוכן — «מוכר הספרים התפלא לראות את הרשימה וציון כי נראה בעליל שמחברה בקי היטב בתורת הבודהא».)

גזעים למתים. בכומבי ביקר כרמל גם במשרפת המתים המקומית ולמד לדעת כי לשריפת גופת מת ממוצע (70 ק"ג) דרוי שים שני גזעי-עצים, שמחירם 18 רופיות (כשש ל"י). לשריפת גופת אדם שמן, לעומת זאת, כבר דרושים ארבעה גזעים.

סגן-אלוף כרמל הספיק אפילו לגלות מדוע אין למטאטאים בהודו ידיות — «זל יותר להעסיק הודי מאשר להתקין ידית למטאטא».

חמש האותיות האחרונות

אנציקלופדיה לעם (דן פינס — הוצאת עמית — 2814 עמודים) הושלמה החודש, עם צאת כרכה השלישי והאחרון. לא לחינם טרח איש דבר דן פינס באיסוף 48 אלף הערכים לאנציקלופדיה העממית שלו. אפילו הכרך הסופי בלבד, המכיל את חמש אותיות האלפבית האחרונות, הוא דוגמה לרב-גונית האנציקלופדיה.

תחת האות פ"א, למשל, אפשר לגלות כי פג (ילד הנוול לפני גמר ההריון) שוקל בממוצע 100 עד 600 גרם; וכי פטיש הוא גם שמה של אחת מעצמות האוזן.

בערה של אינגריד. צדי מוכיר כי ציון הוא הר בירושלים (גובה: 777 מטר) וכי לצדד 21 זוגות כנפיים. חוץ מזה כדאי כבר לדעת כי הצנור הראשון לא היה אלא פקיד רומאי בנותן 444 לפני הספירה, שהיה אחראי להערכת רכוש הרומאים לצרכי מסים. קו"ף הולכת מקאהיר (העיר הגדולה בי אפריקה, שני מיליון ו-600 אלף תושבים)

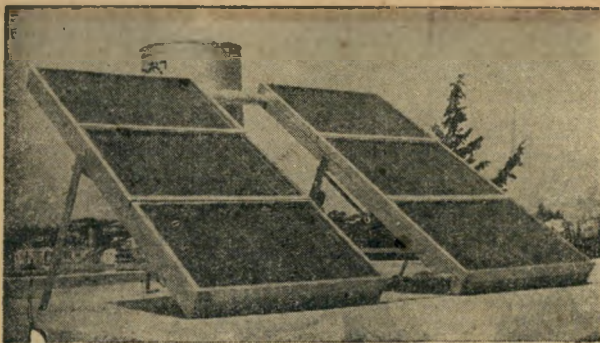
לאקרוב של טגן אברהם כרמל, חזן ראשי לצה"ל ומשה כרמל, שר התחבורה.

** לידו נשיא המדינה יצחק בן-צבי ועורך המשנה של העולם הזה, דוב איתן.

מעשה בבחור מנימס,
שאהב בת בוגרת ביהס.
היא נתנה לו ידה
רק אחרי שיזדעה
כי יש לו חשבון חסכון פרס.

בנה דיסקונט לישראל בע"מ

ש. ש. ש. ש.

- * החברה עם שש שנים נסיון.
- * אלפי דודים בשימוש בכל הארץ.
- * אחריות לחמש שנים.
- * מתקנים ביתיים מ-395 ל"י.
- * מתקנים תעשייתיים עד 500 ל"יטר.
- * הרכבה על-ידי מומחים.
- * שרות בכל הארץ.

פנה עוד היום ותקבל חוברת הסברה חנם במשרדינו:

תל-אביב: רח' הירקון 325, ת. ד. 6004, טלפון 21357.
חיפה: דוודי שמש בע"מ, רח' המגינים 48, ת. ד. 201, טלפון 4000.

קרית-ביאליק: א. דק, רחוב קרן היסוד 29.

ירושלים: מ. פוזן, רח' בנימין מטודלה 29, טל. 4143.

דוודי שמש בע"מ
מירומית-אולימפיה

כזבים לילקוט

יד לפה

פעם שייצ עבד במטבח. שאל אותו שרגא איך החלב — הם או קר? שייצ טבל את האצבע וענה: „הממ... פושר.“ סיפור שני הוא על אברהם, שנראה מסתובב עצוב, בסופה של מסיבה מוצלחת. „מה העניינים?“ שאל אותו חיימי קה. „אני מת מרעב“, השיב אברהם. „איך זה יכול להיות?“ תמה חיימיקה. „הלא היה המון לאכול וכולם יצאו שבעים.“

אברהם התרגז: „תגידי, אתה ישבת על-יד אורי או אני ישבתי על ידך, הא?“

אברהם גרייפמן, שזהיבורק

★ ★ ★

ירידה בדרגה

הקצינה שלנו, שלמדה המון על גישה חינוכית ועל מנהיגות, ניגשה לחילת שרק עכשיו גמרה את הסירונוגת שלה. „האם את מאושרת שאת עכשיו בצבא?“ שאלה.

„כן, המפקדת“, ענתה הבחורה. „ומה היית לפני שהתגייסת?“ המשיכה הקצינה להתעניין. „יותר מאושרת“, היתה התשובה.

דליה קרמר, צה"ל

★ ★ ★

לא לעלות יותר

כשקדחת הנסיעה לחוף-לארץ תקפה את החברה, החליט גם והיה לנסות את מזלו. נסע לחיפה וניגש למשרדי שהם. „כמה עולה הכי בוול לנסוע באניה עד צרפת?“ שאל.

ענו לו: „במחלקה השלישית המחיר היא 200 לירות.“

„וכמה זה עולה בעמידה?“ הוסיף הרי הו לשאול. דויד דגן, טבריה

העולם הפיא

בעריכת לילי גלילי

מוזמנים מושתתפים. אחד הקוראים מבין המשתתפים בשליחת חומר לעמוד זה יזכה מדי שבוע בפרס של 10 לירות ישראליות. הזוכה בפרס השבוע הוא הקורא זן אלמגור, רחובות.

זוועה

את בדיחת הזוועה הזאת שמעתי מפי רותי החביבה, זו העושה צחוק ממכתבי קוראים. אני מפרסמת אותה כדי שתדעו איזה חוש הומור יש לה. ילד נכנס הביתה ואמר לאמו: „אמא, ראיתי את אבא תלוי באסם.“ שאלה האם: „למה לא הורדת אותו?“ „הוא עוד לא מת“, ענה הילד.

הערות שוריים

לחץ אמריקאי הופעל להפסקת עבודת הניקוז בחולה . . .

. . . כשמשמשים בדהפורים אמריקאים, מוכרחים להיות מוכנים גם למעצורים אמריקאים.

★ ★ ★

הארכיבישוף הגולה מקאריס הודיע שהוא יבקר בירושלים . . .

. . . אחרי הגלות החליט לעלות לציון.

★ ★ ★

יגאל אלון יפרוש מעסקנות מפלגתית ויעסוק בגידול בקר . . .

. . . כשנזאשים מהבוחרים, מצטרפים לבוקרים?

★ ★ ★

להקות גדולות של חסידות נראו בשמי הנגב . . .

. . . כשהחסידים עולים לירושלים, יורדות החסידות לנגב.

סקר אסתא!

צינורות

בימים הטובים היה יוסף זייגמכר (י. זייגמכר ובניו בע"מ) מייצר צינורות בטון. הוא התפרנס בכבוד, נסע פעם בשנתיים לאירופה ושילם מס-אחיד, אבל יום אחד הקים סולל-בונה בית-חרושת מ"שלו וקיבל את כל ההזמנות של השוק לצינורות בטון.

י. זייגמכר הבין שעליו לעבור לפסים חדשים. הוא פנה לממשלה וקיבל הזמנה גדולה לייצור צינורות דיפלומטיים. הצינורות הונחו בכל העולם והוסיפו המון כבוד לישראל. הדו"חיים זרמו בהם הלוך וחזור והכל היו מבסוטים. אולם באחד הימים בא שמעון פרס וחתך את כל הצינורות הדיפלומטיים האלה.

או התחיל י. זייגמכר ובניו ב"ע"מ לייצר צינורות רשמיים. הוא קנה את כל פסולת הנייר בארץ, וגם כמה פנקסי מפלגות טובים, והמציא דגמים בגדלים שונים. אחרי שהונחו כל הצינורות, מדן ועד אילת, נאם שר האוצר נאום גדול, בו העלה על נס ודרש להסות שכם.

באחד הימים ראתה מפא"י שי. זייגמכר מסכן את המשטר, מפני שצינורותיו ריקים מכל תוכן חלוי צ"י. שר האוצר פירסם הכחשה נמרצת, בה הודיע שלא נאם מה ש"נאם, אלא להיפך. הוא הצביע על הסכנות הכרוכות בייצור ערכים חלולים ונבובים, ותבע לגדוע את היד ולשים רגל.

מאו מייצר י. זייגמכר רק צינורות מקובלים. איש אינו משתמש בהם, ולולא קיבל הלואאה של חצי מיליון ל"י כדי להקים מפעל מאו"שר בדימונה, היה פושט מזמן את הרגל.

כנגד ארבעה אחים דיברה תורה, ובהזדמנות חגיגית זו מדבר עליהם גם דן אלמגור. למען השלמת התמונה, הוסיף אח המישי.

יבנה ביתו בקרוב

תם

סופר צעיר ומחונן (בשמו אסור לנקוב) ידע לא רק לכתוב רומן, אלא גם לאהוב. פתאום נשאר ללא משכנ; פשוט נורק לרחוב. סימכו עליו. רק תנו לו זמן. יבנה ביתו בקרוב.

אל בנה,

אל בנה,

בנה ביתו בקרוב.

תם

קיבוצניק "פקק" ולא יוצלח שלא ידע לחלוב, נשלח העיריה והפך עסקן נכבד וטוב. היום כל טקס הוא יפתח, על החזון יכתוב. מחר — לכנסת יישלח, יבנה ביתו בקרוב.

אל בנה,

אל בנה,

בנה ביתו בקרוב.

ושאינו יודע לשאול

פקיד, שמו דוב, בחור ישר, אדם עדין וטוב, את המדינה והאוצר שירת שירות של דוב. הוא לא עזר לשום מכה, גם לא לשום קרוב. אבל, הביטוי: מה מזור — יבנה ביתו בקרוב.

אל בנה,

אל בנה,

בנה ביתו בקרוב.

רשע

משקיע-כסף מיוחס ובעל הון לרוב, לפתע על כולם כעס: „כספי לי אסחוב!“ ליטף אותו השר פנחס: „משקיע, ילד טוב!“ הוא שוב הוציא את הפנקס, יבנה ביתו בקרוב.

אל בנה,

אל בנה,

בנה ביתו בקרוב.

סתם בחור ישר

וכך, כל בוקר יתגלגל מחוב... לחוב... לחוב.

לא יבנה,

לא יבנה,

לא יבנה ביתו בקרוב.

פועל פשוט ולא-עצל (נקרא לו יעקב) מזה שנים הוא התרגל דליי בטון לסחוב. משכורת לא תמיד קיבל, אך מס — שילם לרוב.

חמסיריים

מעשה כחייל בסיררה שנמצא מחוסר הכרה. כשהובאה מימיה מלאה מי שתיה, הוא מילמל: „אנא, רק בירה קרה.“

מעשה כפלוגת המשמר שערכה מארב על ההר. נהגו החיילים לפי כל הכללים:

שליש נרדם, שלישי ישן, שלישי נחר.

אמיק ויוסי אמיתי קיבוץ גבולות

טעות לעולם צודקת

דמותו של עורך דין. (ידיעות אחרונות) דויד שורק, חזרה נבהל מהפגזת הקסנוניה.

משחקם של הירושלמים, המושחת על רוח-לחימה. (דבר)

יצחק גבריאל, עפונה רוח בריאה בנוף לא בריא.

חשודים בגינת אלף לירות. (הארץ) בתיה בן-דוב, תל-אביב עובדי מיסוד החקלאות.

בריגיט ברדו — מי ברא את ה-שבוע? (ידיעות אחרונות)

מרדכי דן, תל-אביב השנה המעוברת.